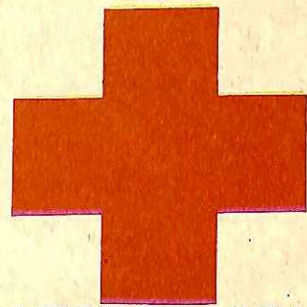
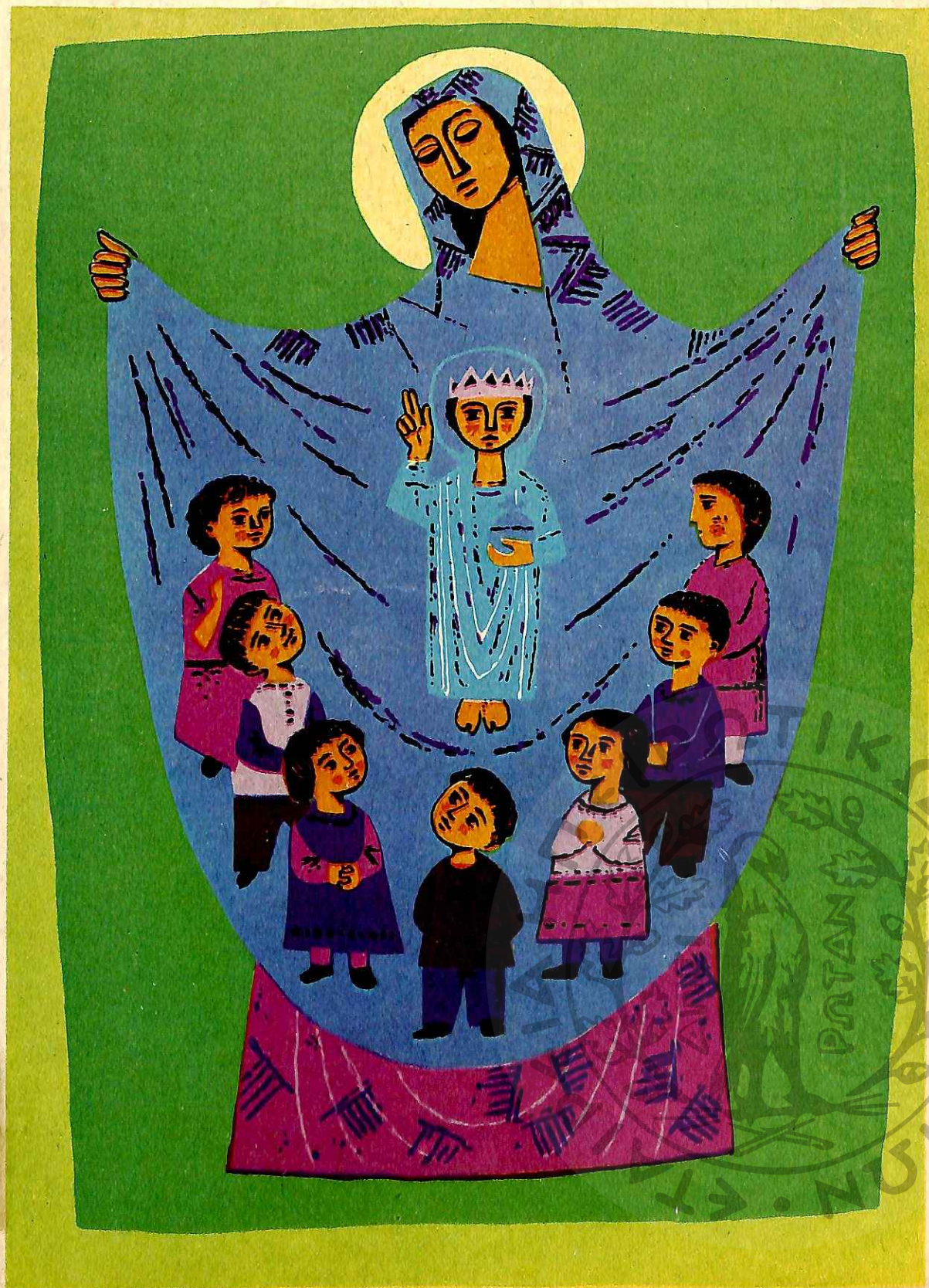
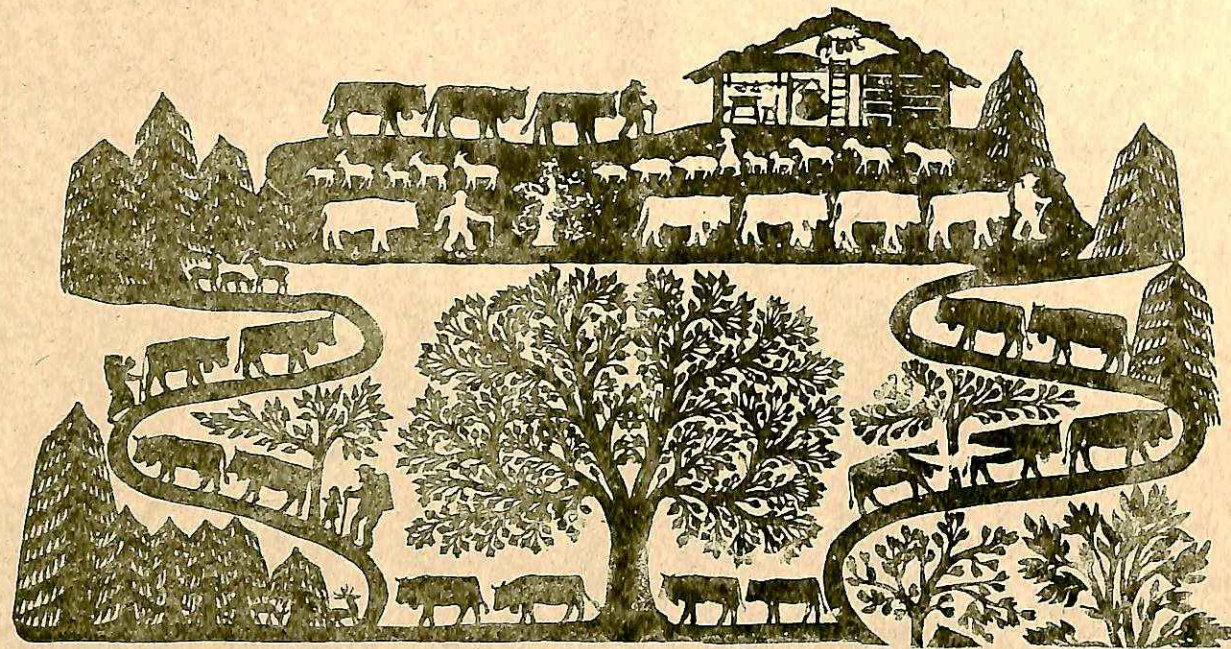


ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ



ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1964





"ΑΓΙΕ ΒΑΣΙΛΗ"

ΣΤΙΧΟΙ
ΛΑΚΗ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

ΜΟΥΣΙΚΗ
ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

1. Κα-λώς ἦρ-δες φορ-τω-μέ-νος με-τὰ δῶ-ρά' Α-γιε Βα-σί-λη
2. Κα-δεχρό-νο τέ-τοια νύ-χτα τί καρδοῦ-λες νὰ χτυ-πᾶ-νε
με-λα-χτά-ρα σὲ προ-σμέ-νουν οἱ μι-κροὶ κα-λοὶ σου-φί-λοι.
γιὰ χα-τί-ρι σου ἁ-πό-ψε πό-σα μά-τια ζα-γρυ-πνᾶ-νε.
Στὴ με-γά-λη σου σα-κού-λα ποῦ-ναι πᾶν-το-τε γε-μά-τη
κί' ὅ-ταν ὤ-πνος τὰ σφα-λί-ση στὰ ὄ-νει-ρά τους δᾶρ-δης πᾶ-λι
"μέ-λο-γιῶν, λο-γιῶν παι-χνί-δια καὶ γιὰ μᾶς δᾶ-κρύ-θης κα-τί.
τὰ παι-χνί-δια σου ν' ἄ-φί-σης στὸ μι-κρό τους προσ-κε-φᾶ-λι.
Τοα λα λα λα λα τραλα λα λα τραλα λα λα λα τραλα λα

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Τοῦ, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ τὴν ἐπίτιμον
Προεδρίαν τῆς Α. Μ. τῆς ΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924 — 1941 • Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 19ον ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1964 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 4

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθύνσεις συμπράξεως ἔθρουν 6 Α. Ν. 1091. : Διευθύνσεις Περιόδου : ΚΑΛΛΙΡΡΩΝ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ,
Δώρα δ' Ἰστρία 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου : ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Τιμὴ Φύλλου Δραχ. 1,50 — Ἐτησίᾳ συνδρομὴ Ἑσωτ. Δραχ. 12. Ἐξωτ. 10 σελλίνια ἢ 2 δολλάρια

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρεκκλιθεὶς θερμῶς : α) Τοῖς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν
ἐφελέης των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβίσματα ἀποστέλλονται ἀποσπᾶσιν Ε. Ε. Σ. Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ — CONTENTS

Σελίς	Page
ΜΗΝΥΜΑΤΑ Προέδρων Ε.Ε.Σ. καὶ Διεθνούς Ε. Σ.	2
Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ : Τὰ Φῶτα	3
Γ. Π. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΥ : Τὸ Βιβλίον	4
ΒΑΛΜΟΡΕ — μετ. ΑΛΕΠΗ : Ποίημα	5
ΠΕΤΡΟΥ ΧΑΡΗ : Μάτια παιδικά	6
Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ : Ἡ γέφυρα ἀμυγδαλιά	6
ΠΕΤΡΟΥ ΓΛΕΖΟΥ : Στὴν ἔκρη τοῦ κόσμου	7
ΔΙΑΛΕΧΤΗΣ ΖΕΥΓΩΛΗ : Ρόδα τῆς αὐγῆς	7
Ν. Κ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ : Ἡ φύσις καὶ τὰ μυστικά της	8
Φ. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ : Μεταωρολογικοὶ τεχν. δορυφόροι	9
Σ. Π. Ὁ Μέγας Βασίλειος	10
Σ. Σ. Ἡ παγκόσμιος ἀκτινοβολία τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ	11
Κ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ : Ὁ Χρυσόστομος	12
ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ : Ἡ Χαρούλα καὶ τὸ γαρδέλι	13
ΙΟΥΛΙΑΣ ΙΑΤΡΙΔΗ : Ἡ ἀμυγδαλή ἀνυφάντρα	14
ΤΑΚΗ ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ : Ἡ Ἰθάκη	15
ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. : Εἰκόνες	16
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Ἐπίσκεψις ἀντιπροσώπων Ε.Σ. κλπ.	17
ΕΥ. ΣΤΑΜΑΤΗ : Ἡ μηχανή	18
ΘΕΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ : Τὰ ψάρια καὶ τὰ πουλιά	19
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ : (Μαβίλης, Χρηστοβασίλης, Κρυστάλλης)	20
ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Τὸν καιρὸ τῆς Κατοχῆς	22
ΔΑΝΑΟΥ : Ἱστορικὰ ἀνέκδοτα	23
ΣΠ. ΑΥΛΟΝΙΤΗ : Ἀθλητικὴ ζωὴ	24
ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ : Ὕμνος ἑλλ. ἀθλητισμοῦ	24
ΛΥΔΙΑΣ : Τὸ γλυκὸ μου, μαῦρο ἀρνάκι	25
ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ — Ε.Ε.Σ.Ν.	26
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	28
ΠΑΠΠΟΥ - ΓΙΑΓΙΑΣ : Ἑμμετρες συμβουλές κλπ.	29
ΕΚΤ. ΜΑΛΟ : Χωρὶς οἰκογένεια	30
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	31
Α.-Β.-Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑ - Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Στίχοι - μουσικὴ στὰ ἐσώφυλλα.	
MESSAGES from the Presidents H.R.C. and I.C.R.C.	2
E.P. FOTIADES: Epiphany	3
G.P. KOURNOUTOS: The Book	4
VALMORE-Transt. ALEPIS: Poem	5
PETROS HARIS: Through Children's eyes	6
G. STAVROPOULOS: The Old Almond-tree	6
PETROS GLEZOS: At the World's End	7
DIALEHTI ZEYGOLI: The Dawn Rose	7
N.K. DIMITROKALLIS: Nature and Its Secrets	8
F. KARAPIPERIS: Satellites	9
S.P.: Saint Basil	10
S.S.: The Radiance of Red Cross All Over the World	11
K. PAPAPANAGIOTOU: Chrisostomos	12
TAKIS DOXAS: Haroula and the Birdy	13
IOULIA IATRIDIS: The Foolish Weaver	14
TAKIS KALONAROS: Ithaca	15
H.R.C. GROUP ACTIVITIES: Pictures	16
EDITORIAL: Visit of H.R.C. Vice President, etc.	17
E. STAMATIS: The Engine	18
THEMOS POTAMIANOS: Fish and Birds	19
ANTHOLOGY (Mavilis, Christovassilis, Krystallis)	20
SP. PANAGIOTOPOULOS: During the Occupation	22
DANAOS: Historic Anecdotes	23
SP. AVLONITIS: Athletics	24
ST. SPERANTSA: Song to Athletics	24
LYDIAS: My Sweet Black Lamb	25
H.R.C. — H.J.R.C. MOVEMENT	26
READERS CONTRIBUTION	28
GRANDFATHER-GRANDMOTHER: Advice	29
HEC. MALO: Without Family	30
PUZZLES	31
A.-B., L. PANAGIOTOPOULOS-L. PARADIMAS: Ly- rics-Music, Inner covers.	

Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται
ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
Βασταί εἰκόνα καὶ χαρτί,
χαρτί καὶ καλαμάρι.
Τὸ καλαμάρι ἔγραφε
καὶ τὸ χαρτί ἀναγνώρισε
— Βασίλει, ξέρεις γράμματα ;
— Βασίλει, ξέρ'ς τραγούδια ;



Ἐγὼ γράμματα μάθαινα,
τραγούδια δὲν εἰδεύρα.
Καὶ στὸ ραβδί ἀκούμπησε
νὰ πῇ τὴν ἄλφα - βῆτα.
Ξερόχλωρο ἦταν τὸ ραβδί,
χλωροῦς βλαστὸς πετάει
κι' ἀπάνω στὰ βλαστήματα
περδίκια κεληδοῦσιν.

«ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ» τοῦ Γ. ΣΙΚΕΛΙΩΤΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 1. Τόμας
ΗΜΕΡΑ 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36199

ΜΗΝΥΜΑ ΕΠΙ ΤΩ, ΝΕΩ, ΕΤΕΙ 1964

Τοῦ Προέδρου τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Καθηγητοῦ κ. L. BOISSIER

Τὸ λήγον ἔτος ὑπῆρξε διὰ τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν ἔτος περισυλλογῆς καὶ συνειδητοποιήσεως τῆς ἐνότητος αὐτοῦ. Πράγματι, αἱ πολυάριθμοι ἐκδηλώσεις, αἰτνες ἔλαβον χώραν ἐν Γενεύῃ καὶ ἀλλαχοῦ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς παγκοσμίου αὐτῆς κινήσεως, ἀπέδειξαν ὅτι οἱ αἱ ἐθνικαὶ καὶ ἐρυθροσταυρικαὶ ὁργανώσεις συνεσπειρώθησαν περὶ ὁρισμένων παγκοσμίων ἀρχῶν, διεθνῶς γενομένων δεκτῶν καὶ γενικῶς ἐφαρμοζομένων.

Ἀκοῦμαι νὰ ἀναφέρω ὡς παράδειγμα τὰς συνεχιζομένας ἀποστολὰς τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἰς Ἀφρικὴν, εἰς Ἀπὼ Ἀνατολὴν καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Ἀραβίας. Καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς περιοχὰς ὅπου, μέχρι πρότινος, ἦσαν παντελῶς ἄγνωστοι αἱ συμβάσεις τῆς Γενεύης, ὁρισμένοι κανόνες ἀφορῶντες εἰς τὴν προστασίαν τῶν θυμάτων τῶν ἐνόπλων συρράξεων, ἀνεγνωρίσθησαν καὶ νιοθετήθησαν.

Εἶναι τοῦτο μία ἐνθάρουνσις βασιζομένη εἰς γεγονότα. Τὸ νὰ γίνητε ἐπὶ κλήσεις εἰς τὴν λογικὴν καὶ εἰς τὴν καλωσύνην τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης εἶναι μία γενναίουφρος προσπάθεια, ἥτις ὅμως δὲν ἀπέδωκεν ἀποτελέσματα μέχρι τοῦδε. Ἀντιθέτως, διὰ τῆς ἀποδείξεως εἰς πάντας καὶ εἰς ἕκαστον ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἀνταταχθῇ εἰς τὴν βίαν ἐν στερεῶν φράγμα, παρέχεται εἰς πραγματικὸς λόγος ἐλπίδος. Ἐνώπιον τοῦ ἀρχομένου ἔτους, σὰς προσκαλῶ, ἀκόμη μίαν φοράν, ὅπως ἐγκολπωθῆτε τὴν ἐλπίδα αὐτήν, στοιχεῖον δημιουργικῶν ἐνός καλυτέρου κόσμου.

ΜΗΝΥΜΑ

Τοῦ Προέδρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ



Ο κ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Πρόεδρος Ε.Ε.Σ.
Mr. C. Georgakopoulos
President G.R.C.

Κατὰ τὸ λήγον ἔτος ἐωρτάσθη μετὰ σεμνότητος ἐν Γενεύῃ ἡ ἑκατοστή ἐπέτειος τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Μετέσχον αὐτῆς 102 ἐθνικοὶ Ἐρυθροὶ Σταυροὶ τῶν ὁποίων τὰ ἀνὰ τὴν Ὑφήλιον μέλη ἀνέρχονται εἰς 180.000.000 ὅλα δὲ τὰ Κράτη ἐξεδήλωσαν τὴν ἐκτίμησιν των πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐπιτελεσθῆν κατὰ τὴν διαρρεῦσασαν Ἐκατονταετίαν Ἔργον.

Ἐορταῖ ὁργανωθείσαι εἰς ὅλας τὰς μετεχούσας εἰς τὴν Διεθνή Ἐπιτροπὴν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Χώρας προέβαλον τὸ Ἔργον τοῦτο καὶ οὕτω ὅλοι ἀντελήφθησαν ὅτι ἡ διὰ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐμπρακτος καὶ ἀποτελεσματικὴ ἐκδήλωσις τῆς ἀνθρωπιστικῆς ἀλληλεγγύης κατὰ τοὺς πολέμους, τὰς ἐμφυλίου συγκρούσεις, τὰς θεομηνίας καὶ τὰς ἐπιδημίας τιμᾷ τὴν σύγχρονον Ἀνθρωπότητα καὶ παρέχει εἰς αὐτὴν ἐλπίδας περὶ μιᾶς καλυτέρας αὔριον.

Ἄν ἀναλογισθῇ κανεὶς ὅτι κατὰ τὴν Ἐκατονταετίαν ταύτην ὁ ὑπερφίλος Δεσποτισμὸς ἰσχυρῶν τινῶν Κρατῶν, ἡ ἰδιοτέλεια τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ καὶ ἡ ἀπληστία τοῦ ἐπεκτατισμοῦ προεκάλεσαν αἱματηροτάτους πολέμους καὶ ἀτελεύτητον σειρὰν δεινῶν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τότε θὰ δυνήθῃ νὰ ἐκτιμῇ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἔκτασιν τοῦ Ἔργου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐξικνουμένην μέχρις ἡρωϊσμοῦ ἀφοσίωσιν τῶν συντελεστῶν αὐτοῦ.

Τὸ ἀνατέλλον ἔτος, παρά τινας σποραδικὰς ἐκδηλώσεις τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, ἐπιτρέπει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἐλπίζῃ ὅτι θ' ἀποβῇ ἔτος Εἰρήνης καὶ Προόδου. Παρὰ τὴν θηγνυμένην ἀπώλειαν ἐνός Μεγάλου Ἀποστόλου τῆς Εἰρήνης, τῆς Ἐλευθερίας καὶ τῆς Ἀξιοπρεπείας τοῦ Ἀνθρώπου,

τοῦ Προέδρου Τζὼν Κέννεντυ, οἱ πιστεύοντες εἰς τὰ ἰδανικά ταῦτα ἄνθρωποι ἀντιλαμβάνονται ὅτι ὁ σπὸρος ὃν διὰ τῆς ἐμπνευσμένης, ἐπὶ μίαν σχεδὸν τριετίαν, ἀντιμετωπίσεως τῶν μεγάλων διεθνῶν προβλημάτων ἔρριψεν ὁ ἐκλιπὼν Ἡγέτης ἐσπάρη εἰς γῆν γόνιμον καὶ θὰ καρποφορήσῃ. Προσετέθη οὕτω εἰς τὴν εἰρηνοφόρον καὶ ἐπὶ 100 ἔτη ἀσκουμένην προσπάθειαν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ νέα πνευματικὴ δύναμις ἥτις μετὰ τῶν παραλλήλως καταβαλλομένων προσπαθειῶν ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως τῶν Χριστιανῶν εἰς μίαν ποίμνην καὶ ὑπὸ Ἐνα Ποιμένα, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπικράτησιν ἐπὶ τῆς Γῆς Εἰρήνης καὶ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας.

Ὁ Διεθνὴς Ε. Σταυρὸς ἐτιμήθη διὰ τοῦ βραβείου τῆς Εἰρήνης τοῦ καθιερωθέντος ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀνθρωπιστοῦ Νόμπελ, καὶ ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, τιμηθεὶς καὶ αὐτὸς διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν ὑπὲρ τῶν εὐγενῶν ἰδανικῶν προσπαθειῶν του κατὰ τὸν ἐορτασμὸν τῆς Ἐκατονταετηρίδος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, πιστεύει ὅτι τὸ ἔργον του ἀποτελεῖ μίαν εἰσέτι ἐκφρασιν τῶν ἐμπνεόντων τὸ Ἔθνος μας ἰδανικῶν καὶ εὐχεται εἰς ὅλους τοὺς Ἑλληνας καὶ εἰς τὰ μέλη του ἐπὶ τῷ Νέῳ Ἐτεὶ πᾶσαν εὐτυχίαν.

28. 12. 1963

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ.

ΑΡΙΘ.

ΤΑ 36199 ΦΩΤΑ

Οὐρανογέννητης χαρᾶς κοσμοφωτιστρά μερα, πού με ἅγιο φῶς πλημμύρισε τὸν σκοτεινὸν αἰθέρα.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ

Τὰ Θεοφάνια ἢ Ἐπιφάνια ἢ ἑορτὴ τῆς Ἐπιφανείας τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ ἀρχαιότερα τῶν ἐορτῶν τῆς Χριστιανοσύνης. Ἦδη εἰς τὰ μέσα τοῦ δευτέρου αἰῶνος ἕνα μέρος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου τῆς Ἀλεξανδρείας ἐώρταζε τὴν βάπτισιν τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν ἑκτὴν ἢ δεκάτην τετάρτην τοῦ Ἰανουαρίου. Ἀλλὰ τὸν ἐορτασμὸν αὐτὸν δὲν ἐστέγαζεν ἀκόμη ἡ Ἐκκλησία. Μόλις εἰς τὰ τέλη τοῦ τρίτου αἰῶνος θὰ συναντήσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς νὰ ἐορτάζῃ τὸ βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ κατὰ τὸν τέταρτον πλεόν αἰῶνα γενικεύεται ἡ ἐορτὴ αὕτη, γίνετα ἡ πρώτη καθαρῶς χριστιανικὴ ἐτησίᾳ ἐορτῇ καὶ τελεῖται σταθερῶς τὴν ἑκτὴν Ἰανουαρίου. Εἰς τὴν Δύσιν ὅμως μόνον ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ τετάρτου αἰῶνος ἀρχίζει νὰ διαδίδεται ὁ ἐορτασμὸς τῶν Θεοφανίων. Καὶ ἐνῶ, ὅπως εἶδαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον, ἡ Ἀνατολὴ ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Δύσιν τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων, — ἡ Δύσις λαμβάνει τὰ Θεοφάνια ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν. Καὶ κατὰ τὸ δεῦτερον ἡμῶν τοῦ τετάρτου αἰῶνος Ἀνατολὴ καὶ Δύσις ἐορτάζουν τὴν 25 Δεκεμβρίου τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν 6 Ἰανουαρίου τὰ Θεοφάνια.

Ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐορτῆς τῶν Θεοφανίων δὲν ἦτο τὸ αὐτὸ εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ εἰς τὴν Δύσιν. Καὶ εἰς μὲν τὴν Δύσιν ἐορτάζετο τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἡ ἀνάμνησις τῆς τριπλῆς ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου, — τῆς ἐμφανίσεως εἰς τοὺς «ἐθνικοὺς» μάγον, τῆς ἐμφανίσεως εἰς τὸν δημόσιον βίον διὰ τοῦ βαπτίσματος, τῆς ἐμφανίσεως ὡς θαυματουργοῦ μετὰ τὰ πρῶτα του θαύματα ἐν Κανᾷ καὶ τὸν χορτασμὸν τῶν πέντε χιλιάδων. Κυρίως ὅμως διεμορφώθησαν τὰ Θεοφάνια ὡς ἐορτὴ τῶν μάγον, ὅτι οἱ πρῶτοι ἐλάμβαναν ἡγιασμένον ὕδωρ εἰς τὰς οἰκίας των. Καὶ ἐώρταζε κατ' ἐξοχὴν τὰ Φῶτα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ εἰς τὸν Ἰορδάνην. Καὶ ἐπειδὴ κατ' αὐ-

τὴν ἐβαπτίζοντο ἄθροοι οἱ κατηχούμενοι, ὠνομάσθησαν τὰ Θεοφάνια καὶ ἐορτὴ τῶν Φώτων καὶ τῶν Ἁγίων Φώτων ἡδὴ ἀπὸ τοῦ τετάρτου αἰῶνος, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Γρηγόριος ὁ Νανζιανζηνός: Διότι φῶς ἢ φωτισμὸς ἐσήμαινε τὸ βάπτισμα, — διὰ τοῦ βαπτίσματος



«Η ΒΑΠΤΙΣΙΣ»
Ἔργον τοῦ CONEGLIANO
(15ος αἰ.)

ἐβλεπαν οἱ προσερχόμενοι εἰς αὐτὸ τὸ «φῶς», τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Καὶ ἐπειδὴ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς βαπτισθεὶς ἡγίασε τὰ ὕδατα, εἰσάγεται κατ' αὐτὴν ἡ τελετὴ τοῦ ἁγιασμοῦ τῶν ὑδάτων, ἡ ὁποία ἐτελεῖτο καὶ τελεῖται μετὰ τὸν ἁγίασμα καὶ φαιδρότητα, — καὶ μάλιστα εἰς τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εἶναι παλαιός, πολὺ παλαιός ὁ ἁγιασμός τῶν ὑδάτων, διότι μανθάνομεν ἀπὸ τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, ὅτι οἱ πρῶτοι ἐλάμβαναν ἡγιασμένον ὕδωρ εἰς τὰς οἰκίας των.

Καὶ ἐώρταζε κατ' ἐξοχὴν τὰ Φῶτα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ εἰς τὸν Ἰορδάνην. Καὶ ἐπειδὴ κατ' αὐ-

Βυζάντιον καὶ κατόπιν καὶ εἰς πάντοτε προσδῶσει εἰς τὴν ἐορτὴν αὐτὴν ἰδιαίτους πνευματικότητας. Καὶ τὰ κάλαντα — ἡ γνησία αὐτὴ ἐκφρασις ἀφελούς λαϊκῆς μούσης — δὲν ἐλησμόνησαν νὰ ψάλλουν τὴν ἐορτοσύνην τῆς ἡμέρας τῶν Φώτων. Καὶ τὴν μὲν παραμονὴν — ἡδὴ ἀπὸ τῆς Τουρκοκρατίας — ἐτραγουδοῦσαν τὰ παιδιὰ:

Ἦρθεν τὰ Φῶτα κ' οἱ φωτισμοί, ἦρθαν οἱ παπᾶδες κ' οἱ ἁγιασμοί ἦρθαν τὰ Φῶτα τὰ Φωτεινὰ ἦρθε κ' ἡ κυρά μας ἡ Παναγιά. Ὅργανον ἐβάστα κερί, βεργί καὶ τὸν ἅγιον Γιάννη παρακληεῖ, Ἀγίε μου Γιάννη καὶ Βαπτιστή, δύνασαι βαπτίσεις θεοῦ παιδί; Δύναμαι καὶ θέλω μὰ δὲν μπορῶ νὰ ἀνέβω πάνω στοὺς οὐρανοὺς, νὰ κατέβω κάτω στοὺς ποταμούς, νὰ μαζέψω μόσχο καὶ λίβανον, νὰ μοσχοβολήσω τὰ εἴκονα (=τὰς εἰκόνας) νὰ καλοπατήσω τὰ εἶδωλα.

Τὴν ἡμέραν δὲ τῶν Φώτων ὅχι πλέον παιδιὰ ἀλλὰ μεγάλοι ἐραλλαν:

«Καλὴμερα καλὴμερα καὶ πάντα καλημέρα κι ἄς τὸν καλημερίσωμε τοῦτό μας τὸν ἀφέντη. Ἀφέντη μου, πεντάφεντε, πέντε φορές ἀφέντη, πέντε κρατοῦν τὸ μαῦρο σου κι ὀκτὼ τὸ σαλιθάρι καὶ δέκα σὲ παρακαλοῦν ἀφέντη καβαλλάρη καβαλλικεῖς — χαίρεσαι, πεζεῖς — καμαρώνεις κι ὅπου πατεῖ τὸ μαῦρο σου πηγάδι φανερώσεις, πηγάδια, πετροπήγαδα κι αὐλὲς μαρμαρωμένες. Ἐδῶ πού τραγουδήσαμε πέτρα νὰ μὴ ραγίσῃ κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ πολλοὺς χρόνους νὰ ζήσῃ».

«ΕΠΕΦΑΝΗΣ ΣΗΜΕΡΟΝ τῇ Οἰκουμένῃ, καὶ τὸ φῶς σου, Κύριε, ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς, ἐν ἐπιγνώσει ὁμολογόντάς σε. Ἦλθες, ἐφάνης, τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον».

Κατὰ τὸν ἐπιφανῆ Γερμανὸν φιλόλογο καὶ ἱστορικὸν Κρουμπάχερ τὸ κοντάκιον αὐτό, πού τὸ ψάλλουν στίς ἐκκλησίες κατὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Θεοφανίων, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ὀραϊότερα θρησκευτικὰ ποιήματα τοῦ κόσμου.

Τ Ο Β Ι Β Λ Ι Ο

Γ. Π. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΥ

Καθώς γεννιέται ανάμεσα στα αγαθά του πολιτισμού ο άνθρωπος και τὰ βρίσκει όλα έτοιμα, δέν έχει συχνά καθαρή την εικόνα πώς κάποτε όλα αυτά δέν υπήρχαν και πώς οι γενιές των περασμένων καιρών συμμάζεψαν λιθάρι λιθάρι όλα τούτα, που σήμερα με τόσην άνεση τὰ χρησιμοποιούμε έμεις άκοπα. Αίγοι είναι που γυρνούν στα περασμένα και ξεγυμνώνοντας άπ' τὰ πλούτη των μεταγενεστέρων εποχών τη ζωή, τη βλέπουν όπως διαμορφώθηκε με τὸ πέρασμα των αιώνων.

Τὸ Βιβλίο λ.χ. είναι ένα άπ' τὰ σημαντικώτερα αγαθά του πολιτισμοῦ, γιατί μ' αυτό μπόρεσε ὁ άνθρωπος νά διατηρήσει και για τούς κατοπινούς καιρούς, καθώς και για τούς άλλους ανθρώπους, τή σκέψη του έκφρασμένη σέ μορφήν άκατάλυτη άπ' τὸν χρόνο. Κι όμως, πολύ λίγο σκεπτόμαστε τήν πορεία που άκολουθήσε τὸ Βιβλίο, άπ' όταν πρωτοφάνηκε ως τις μέρες μας. Τὸ παίρνει ὁ καθένας μας σαν κάτι φυσικό και τὸ ρωτάει για τὰ μυστικά που κουβαλάει, χωρίς ποτέ νά τὸ ρωτήση και για τή δική του, τήν άτομική του ιστορία, που είναι δ-μῶς κι αὐτή αξιόλογη.

Βύβλος στήν αρχαιότητα λεγόταν ένα φυτὸ που φύτρωνε συνήθως στις άκροποταμιές τῆς Αιγύπτου. Οί κάτοικοι τῆς περιοχῆς των τὸ έλεγαν και παπιούρ, πάπυρο δηλαδή, όπως μετέγραψαν τή λέξι έπειτα οί Έλληνες. Αὐτὸ τὸ φυτὸ ήταν ένας θάμνος ψηλὸς ως ένα μέτρο σημερινὸ και πάρα πάνω, με κλαδιά και φύλλα πολλά και με κορμὸ ὄχι πολὺ χοντρό. Τούς κορμούς του θάμνου αὐτοῦ, που είχαν μιὰ γαλατερή κολλητικὴν οὐσία μέσα, οί κάτοικοι τῆς χώρας κόβοντάς τους σέ μεγέθη ἴσα τούς διέλυαν σέ ἴνες λεπτές, περίπου καθώς γίνεται με τὰ σπαρτά σήμερα, και τις ἴνες αὐτές τις ξάπλωναν ὕστερα πάνω σέ μιὰ σανίδα, σ' ένα τραπέζι, τή μιὰ δίπλα στήν άλλη και μ' ένα σκληρὸ εργαλεῖο από ξύλο ἢ έλεφαντόδοντο ἢ λιθάρι, τις πίαζαν, τις ἴσιωναν και τις ένωσαν. Καθώς ἡ κολλητικὴ οὐσία, που είχαν οί κλωστὲς αὐτές, διαχυνόταν σ' ὅλη τήν επιφάνεια, κολλοῦσαν ἡ μιὰ με τήν ἄλλη πλάι πλάι κ' έτσι γινόταν μιὰ πολὺ λεπτὴ σανίδα, μιὰ φλούδα, που πάνω της μπορούσες με πολλὴν ἔνδοξη νά γράψης, εἴτε ἤθελες. "Αν επιθυμοῖσες νά γίνῃ πιὸ στέρεη ἡ φλούδα αὐτή, κολλοῦσες μιὰ δεύτερη σειρά από ἴνες παπύ-

ρου κάθετα μάλιστα στήν πρώτη, ἡ και τρίτη ακόμη σειρά.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ ὑλικὸ για γράψιμο, που τὸ συναντάμε στα 2500 π.Χ. χρόνια στήν Αἴγυπτο, βοήθησε σημαντικά στήν πρόοδο τῆς γραφῆς και με τὸν καιρὸ πήρε τή θέσι όλων των άλλων ὑλικών που χρησιμοποιοῦσαν οί άνθρωποι για νά άποτυπώνουν τή σκέψη τους. Γιατί, πρέπει νά ξερούμε πώς, πιὸ παλιὰ οί άνθρωποι έγραφαν πάνω σέ φλοῦδες από δέντρα, liber όπως τις έλεγαν οί Λατίνοι, άπ' όπου μάλιστα βγήκε και ἡ λατινικὴ ὀνομασία του βιβλίου (liber, livre κ.λ.π.), σέ κεραμίδια ἢ κομμάτια από άγγεια, ὅστρακα όπως τὰ έλεγαν οί Έλληνες (άπό όπου και τὸ ὁστρακίζω, δηλ. γράφω τὸ ὄνομα κάποιου πάνω σέ κομμάτι από άγγειο, για νά τὸν ξεορίσουν), σέ σανίδες κερωμένες, τὰ γραμματεῖα, όπως τὰ έλεγαν, σέ μέταλλα δηλ. σέ φύλλα μολύβδου, χαλκοῦ ἢ και χρυσοῦ, ἢ και σέ πλάκες μαρμάρινες ἢ πέτρινες.

Φυσικά, τὸ γράψιμο πάνω σ' αὐτὰ τὰ ὑλικά γινόταν με μεγάλη δυσκολία, και τὸ σχῆμα τῆς γραφῆς πολλές φορές καθοριζόταν ὄχι μονάχα από τοῦ καλλιτέχνη γραφέα τις αἰσθητικὲς ἀντιλήψεις αλλά και από τοῦ ὑλικοῦ τή δυστοπία. Δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε ὅτι ἡ γραφή πριν από τήν εφεῦρεσι τῆς τυπογραφίας, που ἐσταθεροποίησε τή μορφή της, ήταν τέχνη εἰκαστική καθώς ἡ ζωγραφική.

Στήν καινούργια ὕλη λοιπόν, στὸν πάπυρο, μπορούσες νά γράφης ἔντολα και χωρίς χάραγμα, χωρίς στύλο, όπως έλεγαν τὸ αἰχμηρὸ εργαλεῖο που μ' αὐτὸ χάραζαν τὰ γράμματα στὸ κερί ἢ στα μέταλλα, αλλά ζωγραφίζοντας τὰ γράμματα με ένα ὁποιοδήποτε χρώμα και με μιὰ πένα, που μπορούσε νά είναι κι ένα φτερό πουλιοῦ. Και μιὰ που ἡ ὕλη ήταν σχεδὸν λευκή, τὸ πιὸ συνηθισμένο χρώμα για τή γραφή στάθηκε τὸ μαῦρο, τὸ μέλαν, άπ' τὸ ὁποῖο και πήρε έπειτα τήν ὀνομασία τὸ κάθε χρώμα γραφῆς. "Ετσι, τὸ ἐπίθετο μέλαν (μέλαν χρώμα = μαῦρο χρώμα) ἔγινε οὐσιαστικό, και λέμε πιά μαῦρο μελάνι, κόκκινο μελάνι, πράσινο μελάνι, χωρίς νά θυμάται κανεὶς τήν προέλευσι τῆς λέξης.

Ἄλλά και πολλοὶ ἄλλοι ὅροι ξεπηδήσαν από τήν καινούργια τούτη εφεῦρεσι. Τὸ νέο ὑλικὸ χάρισε τήν

ὀνομασία του φυτοῦ στὸ βιβλίο. "Ετσι, στις νεολατικὲς γλωσσες συναντᾶμε σήμερα τις λέξεις παπιέ (papier, γαλ.), πέιπερ (paper, άγγλ.), παπίρ (papier, γερμ.) νά σημαίνουν τὸ βιβλίο γενικά, που φυσικά δέν είναι πιά οὔτε από πάπυρο.

Τὸν γραμμένο πάπυρο τὸν εἶπαν και βυβλίον από τήν ἄλλην αἰγυπτιακὴ ὀνομασία του φυτοῦ, που λεγόταν καθὼς εἶπαμε βύβλος.

Τὰ βυβλία λοιπὸν στήν αρχὴ ἦσαν φύλλα παπύρου γραμμένα. Τὰ φύλλα αὐτὰ εἶχαν μήκος ὄχι πάντα τὸ ἴδιο. Τὸ κείμενο καθόριζε και τήν έκτασι του παπύρου. Στὸ αρχικὸ κομμάτι ἄλλωστε μπορούσε νά προσκολλήσουν ὅσα ἄλλα ἤθελαν και τὸ ὅλο σύγγραμμα ἔπαιρνε έτσι έκταση ἀνάλογη. Τὰ βυβλία αὐτὰ τὰ τύλιγαν κυλινδρικά για νά μὴ σπάζουν οί πάπυροι και τὰ διάβαζαν κρατώντας τήν μιὰν άκρη τους με τὸ ένα χέρι και ξετυλίγοντας με τὸ ἄλλο τὸ ρολό, διάβαζαν και τύλιγαν ταυτόχρονα. Στις άγιογραφίες, στοὺς ὕδαγγελιστές στις Έκκλησίες βλέπουμε καθαρά τήν κίνηση τούτη και τή χρῆσι του βυβλίου. Για τὸν λόγο λοιπὸν αὐτὸν τὰ βυβλία αὐτὰ τὰ ὀνόμασαν και ἐνεκλήματα ἢ ἐξεκλήματα κι ἀργότερα, στή Βυζαντινὴν περίοδο τὰ εἶπαν εἰλητάρια ἢ εἰλητά. Και στοὺς κατοπινούς αἰῶνες, τὰ εἶπαν και τυλιγάδια.

Τὰ βυβλία, που ἀργότερα τή λέξι τήν έγραφαν με ἰ δηλ. βιβλία, έτσι καθώς ἦσαν σαν ρολά, τὰ στερέωναν σέ μιὰ μικρὴ ράβδο που τήν προσαρτοῦσαν στή μιὰ στενὴ πλευρὰ του παπύρου και γύρω από αὐτὴν περιτύλιγαν τὸν πάπυρο. Ἡ ράβδος αὐτὴ λεγόταν ὀμφαλός. Κάποια βιβλία ἐκκλησιαστικά με ἄσματα πήραν από τήν ράβδο αὐτὴ τήν ὀνομασία τους και ὕστερα και τὰ ἴδια τὰ ἄσματα αὐτὰ ὀνομάστηκαν Κοντάκια.

Τὸ γράψιμο γινόταν πάνω στὸν πάπυρο κάθετα πρὸς τή μακρὰ πλευρὰ του σέ στῆλες που τις ὀνόμασαν σελίδες. Τὸν παλὴ καιρὸ σελίδα λεγόταν τὸ κενὸ διάστημα ἀνάμεσα στα καθίσματα των διαδρόμων σειρῶν των καπηλατῶν στα πλοῖα, οί διάδρομοι ἄς ποῦμε. Ἀπ' αὐτὸ ἡ λέξι πέρασε στὸ κενὸ ἀνάμεσα σέ δυὸ γραμμένες στῆλες ἐνὸς βιβλίου και ὕστερα ἐσήμανε τις ἴδιες τις γραμμένες στῆλες. Ἀργότερα, όταν τὰ βιβλία πήραν τὸ σημερινὸ σχῆμα τους και σέ κάθε πλευρὰ του κάθε φύλλου τους γραφόταν ἡ τυπωνόταν μιὰ μονάχα στῆλη, σελίδα ὀνομάστηκε ἡ πλευρὰ ὁλόκληρη του φύλλου.

Μπορεῖ λοιπὸν νά φαντασθῇ κανεὶς πὼς ἦσαν οί βιβλιοθήκες του καιροῦ ἐκείνου, όπως λ.χ. ἡ ξακουστή Βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας και ἄλλες και πὼς ἦσαν τὰ ράφια τους και πὼς ἦσαν τοποθετημένα μέσα και πάνω σ' αὐτὰ τὰ τέτοιου σχήματος βιβλία.

Ὁ δρος βιβλίο πέρασε ὕστερα και στις ἄλλες ὕλες που εφευρέθηκαν ὕστερα για τή γραφή και που ἀντικατέστησαν τὸν πάπυρο, τή βύβλο. Μιὰ τέτοια ὕλη ἦταν ἡ περγαμνή. Τὸ ὄνομά της έρχεται από τήν Πέργαμο. Ὁ βασιλιάς τῆς χώρας αὐτῆς Εὐμένης Β' ἐπιθυμώντας νά διαδώσῃ τήν παιδεία γύρευε νά εἰσαγάγῃ ὅσο μπορούσε πιὸ πολὺ χαρτί, πάπυρο δηλ., από τήν Αἴγυπτο. Οί Αἰγύπτιοι όμως αὖξαιναν τοὺς ἐξαγωγικούς δασμούς και δυσκόλευαν τὸ ἔργο του Εὐμένη. Γι' αὐτὸ και ὁ φιλοπρόοδος αὐτὸς βασιλιάς γύρεψε νά ἀντικαταστήσῃ με κάθε τρόπο τὸν πάπυρο με κάποιαν ἄλλην ὕλη. Και τελικὰ τὸ ἐπέτυχε. Οί

τεχνίτες του κατάφεραν νά ἐπεξεργασθοῦν τις διφθέραι, δηλ. τὰ δέρματα ζῶων που και τὸν παλὴ καιρὸ τὰ χρησιμοποιοῦσαν, ἀλλὰ σπάνια, για γραφικὴ ὕλη, σέ τέτοιο σημείο που οί διφθέραι, οί περγαμνὲς νά ἀντικαταστήσουν με τὸν καιρὸ ὁλότελα και τὸν πάπυρο. Καὶ τὸ ἐπίθετο τῆς καταγωγῆς τους, περγαμνὲς ἔμεινε έπειτα σαν οὐσιαστικό και λέμε σήμερα περγαμνὴ μιὰ διφθέρα ἢ και ένα ἄλλο ὑλικὸ που μπορεῖ νά τῆς μοιάζῃ ἔστω και ἂν δέν προέρχεται πιά από τήν Πέργαμο.

Ἡ περγαμνὴ λοιπὸν στήν αρχὴ χρησιμοποιοῦθηκε κυρίως για ἐκκλησιαστικά και θρησκευτικά κείμενα, ἀργότερα όμως και για κάθε κείμενο. Ὁ λόγος ἦταν γιατί στὸν πάπυρο είχαν γραφῇ τὰ κείμενα των ἐθνικῶν και ἡ Έκκλησία προτιμοῦσε νά ἔχῃ και διαφορετικὴ ὕλη γραφῆς ἀκόμη για τὰ χριστιανικά της κείμενα. Ἡ περγαμνὴ ἀκόμη ἔδωκε ἄλλο σχῆμα στὸ βιβλίο, καθώς ἦταν δυνατό νά διπλωθῇ χωρίς νά σπάσῃ όπως ὁ πάπυρος. Τὸ τετραγωνικὸ σχῆμα του βιβλίου τὸ χρωστᾶμε λοιπὸν στὸ ὑλικὸ τούτο. Καὶ γενικά τῇ νέα μορφή του βιβλίου.

Ἦταν όμως πολυδάπανο τὸ ὑλικὸ τούτο, γιατί για κάθε βιβλίο χρειαζόντουσαν πολλῶν ζῶων δέρματα. Γι' αὐτὸ και μιὰ καινούργια ὕλη γραφῆς, ὁ χάρτης, που κατασκευάζονταν πολλούς αἰῶνες πριν στήν Κίνα από ἴνες ὕφασμάτων ἢ ξύλων και που κόστιζε φθηνότερα, ἤρθε νά ἀντικαταστήσῃ και τήν περγαμνὴν. Ὁ χάρτης πρωτοφάνηκε στήν Εὐρώπη στὸν 7^ο αἰῶνα. Οί Έλληνες τὸν πρωτογνώρισαν με τις Σταυροφορίες από τοὺς Ἀραβες. Τὸ πρῶτο ἐλληνικὸ βιβλίο γραμμένο σέ χαρτὶ είναι τοῦ 1095 μ.Χ. Ὑστερα, ἡ ὕλη τούτη κυριάρχησε. Ἀπὸ τὸν 17^ο και 18^ο αἰῶνα τὰ ἐλληνικά βιβλία γράφονται πιά σέ χαρτὶ κυρίως.

Στὰ μέσα του 15^ο αἰῶνα ὁ Γουτεμβέργιος ἐφεῦρε τήν τυπογραφία. Στὰ 1455 τυπώθηκε τὸ πρῶτο βιβλίο, ἡ Ἀγία Γραφή, με γράμματα πιά τυποποιημένα. Ἡ γραφὴ ἔπαυε έτσι νά είναι εἰκαστικὴ τέχνη. Καὶ τὸ βιβλίο ἔπαιρνε τή σταθερὴ μορφή που γνωρίζουμε αἰῶνες τώρα.

Marc. Desbordes-Valmore

ΤΟ ΠΡΟΣΚΕΦΑΛΟ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ἦραὶο μαξιλαράκι μου! Ξεστὸ και μαλακό, γεμάτο σπάνιο πούπουλο, και πῶφτιαξαν για μένα! Σάν ἄλλοι τρόπο νοιώθουν, στῆς θύελλας τὸ κακό, τί ὥραία, μαξιλαράκι μου, κοιμοῦμαι ἀπὸ σ' ἐμένα!

Πολλά, πολλά φτωχόπαιδα, γυρνά και δίχως μάννα, δέν ἔχουνε προσκέφαλο, τ' ἄθῶα, νά κοιμηθοῦν! κι ὅλο νυστάζουν τὰ ἔρημα! Μοῖρα σκληρὴ και πλάνα! Γλυκεῖα μαννούλα, δὲ βαστώ, τὰ σπλάχνα μου πονοῦν.

Κι ὅταν, για τ' ἀγγελουδια αὐτά, προσεύχομαι κι ἐλπίζω, λευκὰ μαξιλαράκι μου, πὼς σέ ἀγκαλιάζω ἐγώ! κι ὡς μ' ἔχεις πλάι, μαννούλα μου, τὸ πάπλωμά σου ἐγγίζω κι ἀπ' τῇ γλυκεῖα φωλίτσα μου μ' ἀγάπη σ' εὐλογῶ.

Δὲ θά ξεπνήσω παρὰ σαν πρωτοφωγίστη ἡ αὐγή, κι ἀπὸ τῇ μπλὲ κουρτίνα μου θάχῃ σκορπίσει ἡ νύχτα. Καὶ τώρα, πολὺ σιγαλά, θά εἰπῶ μιὰ προσευχή: Δόσε μου ἀκόμα ένα φιλή, μαννούλα... Καληνύχτα!

Μεταφρ. ΚΟΥΛΗΣ ΑΛΕΠΗΣ

ΜΑΤΙΑ ΠΑΙΔΙΚΑ

Τὴν πρώτη μέρα κάθε καινούριου χρόνου, προσπαθῶ νὰ κοιτάξω στὰ μάτια ὅσο γίνεται περισσότερα μικρὰ παιδιά: ἀγοράκια καὶ κοριτσάκια, ἀπὸ συγγενικά, ἀπὸ φιλικὰ εἴτε καστανά, μὲ εἶναι προσδοκία, μεγάλη καὶ πάντα νέα, ἔχει ἓνα ἀνεκτίμητο κέρδος: λάμπουν τόσο ἀθῶα καὶ τόσο καθαρὰ αὐτὰ τὰ μάτια καὶ μοῦ χαρίζουν τόση αἰσιοδοξία! Εἴτε γαλάζια εἶναι εἴτε μαῦρα εἴτε καστανά, μὲ βεβαιώνουν ὅτι, πέρ' ἀπὸ τὰ ὅποια-δήποτε ἐμπόδια, πέρ' ἀπὸ τὰ ὅποια-δήποτε μίση καὶ πέρ' ἀπὸ τὴν ὁποιοδήποτε κακοτυχίαν, ἀπλώνεται ὁ δρόμος τοῦ ἡλίου καὶ τῆς



χαρᾶς, οἱ λίγες ἢ καὶ οἱ πολλές στιγμὲς τῆς εὐτυχίας. Γιατὶ καθέν' ἀπὸ τὰ παιδιά αὐτὰ θὰ νικήσῃ τὴ γύρω του ἐπιβουλὴ καὶ τὴ γύρω του φθορὰ, θὰ σταθῇ ὀρθοί, θὰ ὁπάρξῃ, θὰ ζήσῃ, ὅσο καὶ ἂν χρειαστῇ νὰ πολεμήσῃ, ὅσες πληγὲς καὶ ἂν πάρῃ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα. Κάθε παιδί εἶναι ἡ ζωὴ μὲ ἀξόδευτες ὅλες τὶς δυνάμεις τῆς, εἶναι ἓνα μικρὸ τρόπαιο, μὴ νίκη ἀπάνω στὸ χρόνο καὶ στὸ θάνατο, ποὺ μάχονται μὰ δὲν καταφέρνουν νὰ πετύχουν τὸ ὀριστικὸ τέλος. Καὶ κοντὰ στὸ τρόπαιο αὐτὸ ὀρθώνεται ὁ καθένας νικητῆς, ἔστω καὶ ἂν ἔχῃ ἄσπρα μαλλιά, ἔστω καὶ ἂν ἔχῃ γυμνὸ κρανίον, ἔστω καὶ ἂν εἶναι πιά ὀριστικὰ νικημένος.

Τὸ παιδί μοῦ προσφέρει κάθε

Πρωτοχρονιὰ πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅλα τὰ μηνύματα μεγάλων καὶ μικρῶν ἡγετῶν τοῦ κόσμου, σκορπίζει γύρω του δῶρα πολύτιμα, δῶρα θαυμάσια, σὲ ὅλους, στοὺς δικούς του καὶ στοὺς ἄλλους, σὲ ὅσους ξέρουν νὰ τὸ κοιτάξουν στὰ μάτια καὶ νὰ δοῦν τὴ μεγάλη ὑπόσχεσι ζωῆς ποὺ τὰ κάνει τόσο καθαρά, τόσο ἀθῶα, τόσο χαρούμενα. Τὰ μάτια τὰ παιδικὰ πάντα προσφέρουν, ἀλλὰ καὶ ζητοῦν. Μόνο ποὺ ἐνῶ τόσο χαρίζουν, περιορίζουν τὴν ἀπαιτήσιν τους σὲ λίγα ἐρωτήματα, ποὺ καὶ αὐτὰ τὰ διαβάζουν καὶ τὰ καταλαβαίνουν μόνο ὅσοι ἔχουν τὸ θάρρος νὰ κοιτάξουν κατὰματα ἓνα παιδί.

Ἄλλοτε, διαβάζαμε στὰ μάτια τῶν παιδιῶν πλήθος ἀπορίες. Τώρα ἐγιναν δύο μόνο ἢ τρεῖς. Κι ἂν δὲ φωνάζουν αὐτὲς οἱ ἀπορίες, ἂν δὲν κραυγάζουν, ἐλέγχουν περισσότερο, μᾶς καθίζουν στὸ σκαμνί, κατηγοροῦν. Τὰ παιδιά, ὅπου καὶ ἂν βρίσκονται, μαζί μὲ ὁποιοσδήποτε μεγάλους καὶ ἂν ζοῦν, στὴ φτώχεια ἢ στὰ πλούτη, ἀκοῦνε, πιάνουν μὲ τὶς τόσο εὐαίσθητες κεφαῖες τους πολὺ περισσότερα ἀπ' ὅσα φανταζόμαστε, καὶ ἂν δὲν μποροῦν νὰ παρακολουθήσουν τὶς ἀνησυχίες καὶ τὶς ἀγωνίες μας, καταλαβαίνουν ὅτι δύσκολα ἀναπνέουμε, ὅτι ἔχουμε χάσει τὸν ὕπνο μας, ὅτι δὲν εἴμαστε εὐτυχεῖς. Καὶ μᾶς ρωτοῦν μὲ τὰ ἐκπληκτὰ μάτια τους: — «Ποῦ τὸν πᾶτε τὸν

Ἡ γέριχη ἀμυγδαλιά

Μαύρη ὅλο ρόζους, μὲ βαθεῖα κουφάλα ποῦσκαψε τὸ σαρὰκι, μὲ τὰ κλώνια κομμένα ὡς μέσα ἀπ' τὸ τσεκούρι χρόνια, γέρνει σὲ μι' ἄκρη μὲς τὰ δέντρα τ' ἄλλα.

Γαλαξοπράσινη ἡ σκουριά, ἡ λειχήνα ἡ ὠχρὴ γράφει μιὰ ἀβέβαιη ζωγραφιά τῆς στὸ μαῦρο τῆς κορμὶ καὶ οὔτε ἡ ἀξίνα τοῦ ξυλοκόπου σταματᾷ μπροστὰ τῆς.

Ὅταν χνουδίζει μὲς τὸ ἀφράτο χῶμα τὸ στᾶρι, καὶ τὸ πρῶτο μῦρο ἀρχίζει νὰ βγάξῃ τ' ἄνθος, καὶ ὅταν νοιώθῃ ἀκόμα τὸ σπῖνο ὅπου τὰ βρύα τῆς σκαλίζει.

Κάτι ἀκοῦς νὰ λήθῃ τοῦ κρύου ἀγέρα, ὅπως περνᾷ στὸ σάπιο σκέλεθρό τῆς, καὶ ὅταν ἔρπῃ μ' ἄσπρους ἀχνούς ἡ ἑσπέρα, θαρρεῖ πῶς ἔχει ἀνῆσει στ' ὄνειρό τῆς.

Στὸ μαῦρο ἐτοῦτο ξύλο, ποὺ δὲν ἔχει στὰ σπλάχνα του ζωὴ, καὶ ἂν στέκῃ ἀκόμα καὶ ἂν τὸ θερμαίνῃ ὁ ἥλιος καὶ ἂν τοῦ βρέχῃ τὶς ρίζες μὲ δροσιὰ τὸ ἀφράτο χῶμα,

κάποια χρονιὰ ἓνα κλαδάκι ἀρχίζει νὰ βγαίνει ἀπ' τὴ σκουριά, τῶν βρύων τὸ χνούδι, φουσκώνει σ' ἓνα κόμπο, πρασινίζει καὶ σκάει σ' ἓνα κάτασπρο λουλούδι.

Τ' ὠραῖο φῶς τὸ μέθυσε, σκορποῦσε τὸ λίγο μῦρο στὸ γαλάζιο αἰθέρα τ' ἄλλα λουλούδια, τὰ πουλιὰ ἀγαποῦσε, περήφανο ἀστραφτε ὠραῖο στὸν ἀέρα.

Λίγες στιγμὲς χαρᾶς! Κι ὅπως σκιρτοῦσε σ' ἓνα τῆς αὔρας χᾶδι σὲ μιὰ ἀχτίνα, ἡ ὠχρὴ σὰ νὰ τὸ δάγκωσε λειχήνα ποῦτρωε τὸ μαῦρο ξύλο ὅπου βλαστοῦσε,

νοιώθῃ νὰ σταματᾷ ἡ ζωὴ, νὰ σβήνῃ τ' ἄχνό, γαλάζιο φῶς ὁλόγυρά του, καὶ ἄψυχο πιά στὴν κρύαν αὔρα ἀφήνει νὰ σκορπιστοῦν τὰ λίγα πέταλά του.

Ὡ, πόσο λίγο χάρηκε τὰ τόσα πλάσματα ὅπου ἡ γῆ καὶ ὁ αἰθέρας βγαίνει καὶ ἔφυγε μὲ τὰ θλιβερά, τὰ ἐφήμερα ὅσα μοῖρα πικρὴ, ἀκατάλυτη βαραίνει.

Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

κόσμο; Θὰ τὸν κάνετε μεγαλύτερο μὲ τὶς ἀνακαλύψεις σας, μὲ τὶς ἐφευρέσεις σας, μὲ τὶς ἐπιστημονικὲς κατακτήσεις σας, μὲ τὰ διαπλανητικὰ σας ταξίδια, μὲ τὴ φαντασία καὶ μὲ τὴν τόλμην σας, ἢ θὰ τὸν μικρύνετε τόσο ποῦ ἐμεῖς νὰ μὴ βρίσκουμε αὐτοῦ θέσι γιὰ νὰ σταθοῦμε, νὰ ἐργαστοῦμε, νὰ ζήσουμε;»

Αὐτὰ τὰ μάτια θὰ τὰ δοῦμε ὅλοι σήμερα, πρώτη ἡμέρα ἑνὸς χρόνου ποὺ ἐρχεται μὲ τόσα μηνύματα εἰρήνης καὶ μὲ τόσες ὑποσχέσεις. Κι αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα θὰ τ' ἀκούσουμε ἀρκετοί. Πόσοι ὅμως θὰ μπορέσουμε ν' ἀπαντήσουμε; Ἄς μὴ βιαστῇ κανεὶς νὰ μᾶς μετρήσῃ. Καλύτερα νὰ νομίζουμε ὅτι εἴμαστε πολλοὶ ὅσοι ξέρουμε τί θέλουμε καὶ ποῦ πᾶμε...

ΣΤΗΝ ΑΚΡΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ!

ΑΦΗΓΗΜΑ

Πῶς τὸ θυμοῦμαι ἐκεῖνο τὸ μικρὸ τραινάκι στὸ νησί μας, τὸ τραινάκι, ποὺ βλέποντάς το ἀπὸ τὸν ἐξώστη τοῦ πύργου μας καὶ παρακολουθώντας το στίς μετακινήσεις του, ταξίδευα μαζί του στὴν ἄκρην τοῦ κόσμου! Ἦταν, θυμοῦμαι, ὅλο καὶ ὅλο μιὰ ἀτμομηχανούλα, κάτι σὰν παιχνιδιὶ καὶ δεμένα πίσω τῆς δυὸ-τρία ἀνοιχτὰ φορτηγὰ βαγονάκια, περίπου σὰν ἐκεῖνα τῶν ντεκοβίλ, ποὺ χρησιμοποιοῦν στὰ λιμάνια γιὰ τὶς μεταφορὲς ἢ στὰ ἐργοστάσια.

Τὸ τραινάκι τὸ εἶχαν ἐγκαταστήσει στὸ νησί, οἱ μηχανικοί, ποὺ εἶχαν ἀναλάβει τὴν κατασκευὴ τοῦ καινούριου μώλου, καὶ κουβαλοῦσαν μ' αὐτὸ ἀπὸ τὰ κοντινὰ νταμάρια τὴν πέτρα, ποὺ χρειαζόνταν γιὰ τὸ θεμέλιωμα τοῦ μώλου στὴ θάλασσα. Τὸ τραινάκι λοιπὸν ἔκανε κάθε μέρα δυὸ δρομολόγια, ἓνα τὸ πρῶ καὶ ἓνα τὸ ἀπομεσήμερο. Ἐφευγε, σφυρίζοντας, ἀπὸ τὸ ἀκροθαλάσσι, ἔστριβε πάνω στίς στενὲς ράγιες τοῦ τὸν κάβο τῆς Γρόττας καὶ χάνονταν πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ πρὸς τὰ λατομεῖα. Ἐφευγε ξεφόρτωτο, ἐλαφρό, σὰν ἐξένοιαστο καὶ γύριζε στὸ λιμάνι βαρὺ, φορτωμένο, ἀγκομαχώντας καὶ ξεφυσώντας, σὰν μικρὸ ζωντανό, ποὺ λίγο ἀγρίεψε, γιὰτὶ τὸ παραφόρτωσε ὁ ἀφέντης του.

Πῶς ζήλευα τὸν μηχανοδηγὸ καὶ τὸν θερμαστή τοῦ μικροῦ ἐκείνου τραίνου! Ταξίδευαν κάθε μέρα στὴν ἄκρην τοῦ κόσμου — ἔτσι νόμιζα —, ἔβλεπαν τὰ μεγάλα καὶ θαυμάσια ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἐπικονιωνοῦσαν μὲ ἄλλους τόπους, μὲ ἄλλους ἀνθρώπους, μὲ ἄλλους οἰκισμοὺς. Θυμοῦμαι, πῶς, ὅταν τὸ τραινάκι ξεκινοῦσε καὶ χάνονταν πίσω ἀπὸ τὸ βουνό, κάτι σὰν λύπη χωρισμοῦ μὲ πίκραине, μιὰ ἐλαφρὴ μελαγχολία ἀκαθόριστη διαχύνονταν στὴν παιδική μου ψυχὴ. Ἦταν σὰ νὰ ἐφευγαν μαζί του γιὰ μακρυνὸ ταξίδι οἱ γονεῖς μου καὶ τ' ἀδελφία μου. Κι ὕστερα, ὅταν τὸ τραινάκι γύριζε, ἦταν σὰν νὰ γύριζε μαζί του ἀπὸ τὰ ἄγνωστά μου ξένα ἓνα φιλικὸ μου πρόσωπο. Σφύριζε ἡ στριγγὴ σειρήνα τῆς ἀτμομηχανῆς καὶ ὁ μαῦρος καπνὸς τῆς θόλωνε γιὰ λίγο τὸ νησάκι τοῦ Βάχχου μὲ τὴν Πορτάρρα. Νομίζω πῶς τὸ ἀκούω καὶ τώρα ἐκεῖνο τὸ τρεμουλιαστὸ σφύριγμα τῆς ἀτμομηχανῆς, ἄρρυθμο στὴν ἀρχή, ἀμφίβολο, μακρυνὸ μῆνυμα κάποιου ἐρχομοῦ. Κ' ὕστερα, ὅσο τὸ τραινάκι πλησίαζε στὸν τελικὸ σταθμὸ του τὸ σφύριγμα γίνονταν θριαμβευτικὸ, νικητήριο, περήφανο.

Ἀπὸ τὸν ἐξώστη λοιπὸν τοῦ πύργου μας ἔβλεπα τὸ τραινάκι νὰ ταξιδεύῃ. Ὁ πύργος μας ἦταν ψηλά, στὴν κορφή σχεδὸν τῆς χαμηλῆς πλαγιᾶς ποὺ ἀπάνω

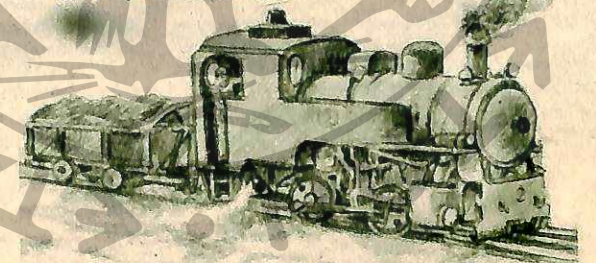
τῆς εἶναι ἀμφιθεατρικὰ χτισμένη ἡ μικρὴ μας πολιτεία. Ἀπὸ τὴν βεράντα τουμποῦσε κανεὶς νὰ βλέπῃ ὅλη τὴν πολιτεία, τὰ σπίτια τῆς μὲ τὶς ἐπίπεδες χωμάτινες στέγες καὶ κάτω τὸ λιμάνι μὲ τ' ἀραγμένα καΐκια, ποὺ ἀκούραστα λικνίζονταν, καὶ πέρα, ἀνοιχτὰ τὸ πέλαγος, πότε γαλήνιο, πότε ἀφρισμένο.

Οἱ ἄνθρωποι τῆς δουλειᾶς, ποὺ κυκλοφοροῦσαν συνήθως βιαστικοὶ κάτω στὸ λιμάνι, φαίνονταν ἀπὸ τὸν πύργον μας σὰν μικρὲς κουρδισμένες κοῦκλες. Ἔτσι φαίνονταν καὶ τὸ τραινάκι πῶς ταίριαζε στὰ μέτρα τους. Καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ σκηνικὸ ἦταν σὰν μιὰ μικρογραφία μεγάλῃς πολιτείας, μικρογραφία χαριτωμένη, ποὺ ὅμως στὰ παιδικὰ μου μάτια δὲν ἔπαιρνε τὴ μορφή τοῦ παιχνιδιοῦ, ἀλλὰ τὴ μορφή ἑνὸς μακρυνοῦ μυθικοῦ κόσμου, στὸν ὅποιον τὸ μόνο πλυσίμαμά μου ἦταν ἡ μετάβασίς μας τὴν Κυριακὴ στὴν ὠραία μεγάλη μας ἐκκλησιά, στὴν Μητρόπολιν μας, ποὺ ἡ ἀνοιχτὴ θάλασσα τὴν δρόσιζε τὸ καλοκαίρι, μὰ καὶ μαδοῦσε ἰδίως τὸ χειμῶνα μὲ τὴν ὑγρασία τῆς τοῦς σοβάδες τῶν τοίχων τῆς.

Τότε, τὴν Κυριακὴ, πρόφταναν νὰ δῶ κάπως ἀπὸ κοντὰ τὸ τραινάκι ἀκίνητο, ἥσυχο στὴν Κυριακάτικη ἀργία του. Μιὰ φορὰ μάλιστα τόλμησα νὰ ξεφύγω λίγο ἀπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς μητέρας, πλησίασα στὸ τραινάκι καὶ σκαρφάλωσα στὴν ἀτμομηχανή.

— Μή, θὰ μουτζουρωθῇς!... μού φώναζε ἐντρομῇ ἡ μητέρα. Ὁμολογῶ πῶς αὐτὸ τὸ φόβισμα τῆς μητέρας μου λιγότεσε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὸ θαυμασμό μου πρὸς τὸ τραινάκι. Ὅταν ὅμως μεταξὺ ἐκείνου καὶ τοῦ πύργου μας μῆτρε πάλι ἡ ἀπόστασι καὶ κυρίως ὅταν τὸ τραινάκι τὴν ἐπόμενη ἡμέρα χάθηκε γρήγορο πίσω ἀπὸ τὸ βουνό, ἡ γοητεία του ἀπλόθηκε πάλι στὴν ψυχὴ μου. Ἦταν τότε καὶ ἔμεινε ἔσως γιὰ πάντα τὸ πρῶτο συμβολικὸ μὰ καὶ τόσο αἰσθητὸ μέσο μιᾶς κάπως μακρυνῆς μετακινήσεως, ποὺ ἐχαράκιτρε στὴν παιδικὴ συνειδήσί μου.

Καὶ τὰ χρόνια κύλησαν καὶ πέρασαν. Ἔως τώρα ἔτυχε στὴ ζωὴ μου νὰ ταξιδέψω ἀρκετὰ μὲ πολλὰ καὶ διάφορα τραῖνα. Ὅμως ἐκεῖνα τὰ νοσερὰ ταξίδια μὲ τὸ μικρὸ τραινάκι τοῦ νησιοῦ μας μένουν πάντα δυνάτὰ στὴ θύμησί μου καὶ πάντα ἡ ἀνάμνησί τους μὲ συγκινεῖ. Τώρα μὲ τὰ ἀληθινὰ ταξιδευτικὰ τραῖνα δὲν μπόρεσα βέβαια νὰ πάω στὴν ἄκρην τοῦ κόσμου. Μὲ τὸ τραινάκι ὅμως ἐκεῖνο ἐπήγαινα. Καὶ παρ' ὀλίγον νὰ ξαναπάω ὅταν πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ξανάγιναν πάλι παιδιὰ ταξιδεύοντας μὲ τὸ χαριτωμένο λιλιπούτειο τραινάκι ἑνὸς μεγάλου παιδικοῦ κήπου μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς μεγαλοπύλεως...



Η ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΩΣ ΤΑ ΖΩΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΤΡΟΦΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ

Μια από τις μεγαλύτερες δυσκολίες, που αντιμετώπιζουν τα ζώα, στα ζουν ελεύθερα μέσα στη φύση, είναι η εξασφάλιση της τροφής, που είναι απαραίτητη για τη διατήρησή των στη ζωή. Η φροντίδα αυτή απασχολεί διαρκώς κάθε ζώο, και δεν είναι υπερβολή εάν ισχυρισθώ, ότι όλος σχεδόν ο χρόνος της ζωής των διαμοιράζεται στην προσπάθεια για την εύρεση της αναγκαίας τροφής και στην ανάπαυσή των. Διότι είναι βέβαια ανάγκη να ξεκουράζονται και τα ζώα, ώστε να ανακτούν τις σωματικές δυνάμεις, οι οποίες τους χρειάζονται για την εξασφάλιση «του επιουσίου».

Πόσο μεγάλη και πόσο κουραστική είναι η προσπάθεια αυτή δεν είναι δύσκολο να το καταλάβουμε. Άρκει να παρατηρήσουμε τι γίνεται γύρω μας με τα διάφορα ζώα, που ζουν μόνον ελεύθερα, αλλά όχι και μακριά από τον άνθρωπο.

Ας παρακολουθήσουμε π.χ. τα χελιδόνια, που χτίζουν τις φωλιές των κοντά στην κατοικία του ανθρώπου. Κάθε μέρα, από τη στιγμή που αρχίζει να χαράζει, ως το βράδυ, διαρκώς πετούν αναζητώντας τροφή. Και αυτό συμβαίνει όχι μόνο όταν έχουν να θρέψουν και τους νεοσσούς των, όποτε η προσπάθεια που καταβάλλουν είναι βέβαια ασυγκρίτως μεγαλύτερη, αλλά και όταν δεν έχουν να φροντίσουν παρά μόνο δια τον εαυτό τους, και τότε ακόμη δεν παύουν να πετούν όλημερίς για να εξασφαλίσουν τα μέσα της ζωής.

Την άνοιξη και ιδίως το καλοκαίρι, τα πράγματα δεν είναι και τόσο τραγικά. Είτε φυτοφάγα είναι τα ζώα είτε σαρκοφάγα, η εύρεση της αναγκαίας γι' αυτά τροφής γίνεται κάπως ευκολότερη υπόθεσι. Όταν όμως έρχεται το φθινόπωρο, και κυρίως ο χειμώνας, που η φύσις σκεπάζεται από χιόνια και πάγους, τότε οι δυσκολίες γίνονται πολύ μεγαλύτερες και ο αγώνας για την εύρεση τροφής σκληρότερος.

Έν τούτοις η φύσις, και στο σημείο



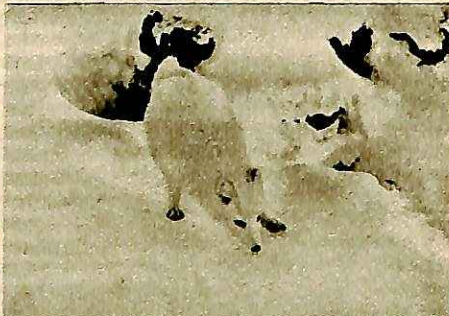
Κοπάδι άγριων ταρανδων περνά κολυμπώντας μια λίμνη, για να φθάσει κάποιο νησί όπου άφθονη η τροφή.

αυτό δεν έχει αδιαφορήσει για τα πλάσματά της. Όλα τα έχει προικίσει με τις απαραίτητες ικανότητες που χρειάζονται για να διατηρηθούν στη ζωή.

Από την άποψη αυτή την πλεονεκτική θέσι την έχουν τα πουλιά. Ίκανα να

πετούν στον αέρα και με ταχύτητα πολύ μεγαλύτερη από όλα τα άλλα χερσαία ζώα, διατρέχουν μεγάλες αποστάσεις και αποδημούν σε μακρινές χώρες, όπου η τροφή υπάρχει άφθονη. Αυτά είναι τα γνωστά μας αποδημητικά πουλιά, τα οποία κατά το χειμώνα μεταναστεύουν στις θερμές χώρες, απ' όπου ξαναγυρίζουν την άνοιξη. Και μια από τις αιτίες των μακρινών και επικινδύνων ταξιδιών τους είναι η έλλειψη της τροφής στον τόπο που γεννήθηκαν και έζησαν, ως την εποχή του χειμώνα.

Και άφου κάνουμε λόγο για τις αποδημίες των πουλιών θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το φαινόμενο αυτό δεν παρατηρείται μονάχα από τις χώρες του βορείου ημισφαίριου προς τις θερμές περιοχές του Ισημερινού. Το ίδιο συμβαίνει και στο νότιο ημισφαίριο, με μόνη τη διαφορά, ότι στις χώρες εκείνες



Άσπρη πολική άλεπού παρακολουθώ επάνω στο χιόνι τα ίχνη κάποιου ζώου.

ο χειμώνας συμπίπτει με το δικό μας το καλοκαίρι και αντίστροφο. Όταν λοιπόν σ' έμας έδω αρχίζει το φθινόπωρο και τα πουλιά αποδημούν για τις θερμές χώρες, στο νότιο ημισφαίριο αρχίζει η άνοιξη και τα πουλιά του ημισφαίριου αυτού αποδημούν από τις θερμές χώρες του Ισημερινού προς τις εύκρατες περιοχές του νοτίου ημισφαίριου.

Ότι η έλλειψη της τροφής είναι μια από τις σοβαρότερες αιτίες, που αναγκάζουν τα πουλιά να εκπαιζώνται, αποδεικνύεται και από το γεγονός, ότι πολλά πουλιά των βορειότερων περιοχών δεν μεταναστεύουν στις χώρες του Ισημερινού. Όταν φθάσουν σε χώρες πιο νότιες, όπου καταλαβαίνουν πως και κατά το χειμώνα είναι δυνατή η εξασφάλιση της αναγκαίας τροφής, παραμένουν εκεί. Αυτό π.χ. συμβαίνει στις νοτιότερες χώρες της Ευρώπης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η πατρίδα μας, όπου έρχονται και παραμένουν κατά το χειμώνα από τα βορειότερα μέρη μπεκάτσες, αγριόχηνες, αγριοπαπες και άλλα πουλιά, που ξεχειμωνιάζουν εδώ, χωρίς να ταξιδεύουν ως την Αφρική.

Δυσκολότερα, όπως είπαμε και παραπάνω, είναι τα πράγματα για τα θηλαστικά ζώα, που όταν αντιμετώπιζουν έλλειψη τροφής, δεν μπορούν να μεταναστεύουν με την ίδια ευκολία και την ταχύτητα των πουλιών.



Βερνάρδος ο έρημιτης εγκατεστημένος σε ξένο δοτράκι. Έπάνω κολλημένο ένα άκτινιο.

Και αυτά όμως επιχειρούν μεταναστεύσεις εξ αιτίας της έλλειψης τροφής. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του φαινομένου αποτελούν οι τάρανδοι, ζώα συγγενικά προς τα ελάφια, τα οποία για τους Λάπωνες, τους Έσκιμους και τους άλλους κατοίκους των υπερβόρειων χωρών είναι πολυτιμότερα.

Τα ζώα αυτά όχι μόνο όταν διατρέφονται κατά κοπάδια από τους κατοίκους των χωρών εκείνων, αλλά και όταν ζουν σε άγρια κατάσταση, μεταναστεύουν σε περιοχές, όπου τα χιόνια και οι πάγοι είναι λιγώτερα, για να αναζητήσουν, σκαλίζοντας το χιόνι με τα δυνατά νύχια τους, τους λειχήνες που αποτελούν την τροφή τους. Και οι μετακινήσεις των αυτές γίνονται ανάμεσα σε πολλούς κινδύνους, που προέρχονται όχι μόνο από τις χιονοθύελλες που σαρώνουν τις χώρες, όπου ζουν, αλλά και από τα διάφορα άρπακτικά ζώα, που παρακολουθούν τα κοπάδια των ταρανδων, για να εξασφαλίσουν και αυτά την τροφή των.

Μετακινήσεις μεγάλων κοπαδιών φυτοφάγων ζώων συμβαίνουν και στις τροπικές χώρες, όπου δεν υπάρχει χειμώνας. Οι μετακινήσεις αυτές συμβαίνουν κατά την περίοδο των βροχών προς τις στεππες, όπου για ένα διάστημα φυτρώνει άφθονο και τρυφερό χορτάρι. Πηγαίνουν εκεί όπου υπάρχει άφθονη τροφή, ενώ μαζί τους μετακινούνται και ένα πλήθος από σαρκοφάγα ζώα, για να εξασφαλίσουν και αυτά την τροφή τους εις βάρος των φυτοφάγων.

Υπάρχουν όμως και είδη ζώων, τα οποία για τον ένα ή τον άλλο λόγο δεν μπορούν να μεταναστεύουν. Και αυτά όμως δεν υπάρχουν φόβος να εξαφανισθούν από την πείνα. Η φύσις τα έχει προικίσει με κάποια άλλη ικανότητα — το χειμώνα πέφτουν σε ύπνο βαθύ, τη χειμερία νάρκη. Τα ζώα αυτά φροντίζουν να εύρουν μέρος κατάλληλο, προφυλαγμένο από το κρύο και κάθε άλλο κίνδυνο, τρυπώνουν εκεί και ναρκώνονται. Η αναπνοή και η κυκλοφορία των γίνονται βραδύτατα, η θερμοκρασία των κατεβαίνει αρκετά χαμηλά, εν τούτοις διατηρούνται στη ζωή, ώσπου να έρθη πάλι η ζεστή εποχή να ξυπνήσουν.

Αιτία της χειμερίας νάρκης είναι η έλλειψη τροφής. Αυτό το καταλαβαίνουμε αν λάβουμε υπ' όψη μας, ότι ζώα που ανήκουν στο ίδιο είδος, ενώ στη μία περιοχή πέφτουν σε χειμερία νάρκη, σε άλλη, όπου και κατά το χειμώνα βρίσκουν τροφή, αυτό δεν συμβαίνει.

(Συνέχεια στη σελίδα 18)

ΦΩΤ. Π. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΕΧΝΗΤΟΙ ΔΟΡΥΦΟΡΟΙ

(METEOROLOGICAL SATELLITES)

Ο Έλληνικός ήμερήσιος Τύπος ήσυχολήθη κατά τους φθινοπωρινούς μήνες του λήξαντος έτους περί Ίπταμένων Μετεωρολογικών Σταθμών και Άστροναυτικής Μετεωρολογίας. Πρόκειται προφανώς περί των λεγομένων τεχνητών μετεωρολογικών δορυφόρων, ο πρώτος των οποίων έτέθη εις τροχιάν περί την Γην τον Άπρίλιον του 1960.

Διά των μετεωρολογικών τεχνητών δορυφόρων επιδιώκεται ή εκ των έξω παρατήρησις ολοκλήρου της Γης προς απεικόνισιν των νεφικών κυρίως συστημάτων και επίσης προς ύπολογισμόν του ύψους των νεφών δι' ειδικών ραδιομέτρων, τα όποια χρησιμοποιούν το λεγόμενον υπέρυθρον φώς. Διά της απεικόνισεως αυτής των νεφών, είναι δυνατόν οι ειδικοί να λάβουν σαφή ιδέα της γενικής μετεωρολογικής καταστάσεως και να συντονίσουν τας ενεργείας των δι' ακριβή πρόγνωσην του καιρού. Όρθως επομένως οι μετεωρολογικοί δορυφόροι θεωρούνται ως τα πρώτα μέσα τα όποια επιτρέπουν εις τους ειδικούς να παρατηρούν τα μετεωρολογικά φαινόμενα εις παγκόσμιον κλίμακα.

Οι έπτά μετεωρολογικοί δορυφόροι, οι όποιοι έτέθησαν εις τροχιάν περί την Γην μέχρι του παρελθόντος φθινοπώρου, ήσαν του τύπου «Τίρος». Οι δορυφόροι αυτοί λαμβάνουν φωτογραφίας αι όποια μεταδίδονται διά της Τηλεοράσεως εις ειδικούς και μεγάλης εύαισθησίας δέκτας. Διά των φωτογραφιών αυτών επιτυγχάνεται ή απεικόνισις περιοχών της ύδρογειού τεραστίας έκτάσεως με νεφικούς σχηματισμούς, που δεν θα ήμπορούσε ποτέ να πραγματοποιηθή από την επιφάνεια της γης ή και από αεροπλάνου.

Διά των δορυφόρων «Τίρος» συγκεντρώνονται, έξ άλλων, πληροφορία που αναφέρονται εις την κίνησιν των αερίων μαζών και έχουν επίσης φωτογραφηθή δι' αυτών τυφώνες εις τα διάφορα στάδια της εξέλιξεώς των. Η απεικόνισις των τροπικών αυτών κυκλώνων διευκολύνει τους ειδικούς επιστήμονας εις την λεπτομερή μελέτην του σχηματισμού τόσοσν αυτών όσον και άλλων φυσικών φαινομένων.

Κατά την τελευταίαν τριετίαν ελήφθησαν διά των τεχνητών αυτών δορυφόρων χιλιάδες εικόνων νεφικών κυρίως συμπλεγμάτων. Μέγας αριθμός των φωτογραφιών αυτών ήχρησιμοποιήθη επιτυχώς διά την σύνταξιν μετεωρολογικών χαρτών. Διά την εργασίαν όμως αυτήν ήχρειάσθη ή χρησιμοποίησις και ειδικών ηλεκτρονικών συσκευών και τουτο διότι αι φωτογραφίαι, λόγω κατασκευής του όργάνου, είχαν ληφθή υπό διαφορετικήν γωνίαν.

Το μειονέκτημα αυτό της λήψεως φωτογραφιών διά των «Τίρος» υπό διαφορετικήν γωνίαν, προσεπάθησαν να το άποφύγουν οι ειδικοί διά της επινόησεως νέου βελτιωμένου τύπου μετεωρολογικών δορυφόρων, των «Νίμπους». Οι νέοι αυτοί δορυφόροι είναι δι-

πλασίον βάρους των «Τίρος» και πρόκειται συντόμως να τεθούν εις τροχιάν περί την Γην. Έπί πλέον ή όλη κατασκευή των δορυφόρων «Νίμπους», θα επιτρέπη εις αυτούς να διαγράφουν πολικήν τροχιάν, να διέρχωνται δηλ. διά των δύο πόλων της Γης. Τουτο είναι πλεονέκτημα βασικής σημασίας διότι θα είναι δυνατόν διά της χρησιμοποίησεως δύο ή τριών πολικών δορυφόρων να καλυφθή έξ ολοκλήρου ή επιφάνεια του πλανήτου μας.

Οι μετεωρολογικοί δορυφόροι γενικώς είναι δυνατόν εντός μιας ώρας να πραγματοποιήσουν όλοκληρον στροφήν περίξ της Γης και εις ύψος που υπερβαίνει τα 800 χιλιόμετρα. Αι πληροφορία, έξ άλλου, τας όποιας παρέχουν περί των καιρικών καταστάσεων οι δορυφόροι αυτοί δεν περιορίζονται υπεράνω των ήπειρών μόνον, άλλ' επεκτείνονται και υπεράνω των ώκεανών, των ερήμων, των τροπικών δασών κ.τ.λ., υπεράνω δηλ. περιοχών, εις τας όποιας δεν δύναται να λειτουργήσουν Μετεωρολογικοί Σταθμοί επιφανείας.

Κατά το λήξαν έτος ηδύθη ή αριθμός των Μετεωρολογικών κέντρων τα όποια συνδέονται με τους με-



Παραστατική εικών ληφθείσα διά του «Τίρος» IV τον παρελθόντα Μάιον.

τεωρολογικούς τεχνητούς δορυφόρους διά ειδικών συσκευών, των τηλετύπων. Έκάστη χώρα που θα ενδιαφέρεται να χρησιμοποίησιν τας μετεωρολογικάς πληροφορίας του κέντρου, θα δύναται να συνδέεται τηλεπικοινωνιακώς με αυτό. Η ίδρυσις, έξ άλλου, των κέντρων αυτών προβλέπεται υπό κοινής συμφωνίας διά την εξερεύνησιν του διαστήματος.

Τα κέντρα ταύτα, πλην των μετεωρολόγων είναι δυνατόν να κατατοπίζουν τους ναυτικούς διά την κίνησιν των επιπλεόντων πάλων και τους γεωλόγους διά την διανομήν των χιόνων υπεράνω της ύδρογειού. Με μεγάλην επίσης ακρίβειαν θα ήνημερούνται οι αεροπόροι διά τας ειδικάς νεφώσεις, αι όποιαι πρόκειται να εξελιχθούν εις καταγίδας και δεν θα ήτο ίσως άσκοπον να σημειωθή ότι ακόμη και σμήνην άκρίδων ήπεσημάνθησαν κατά καιρούς διά των μετεωρολογικών δορυφόρων. Έκεينو όμως το όποιον παρά πάντων των ειδικών έλπίζεται είναι ή συμβολή των μετεωρολογικών τεχνητών δορυφόρων εις την λύσιν του προβλήματος της προγνώσεως του καιρού μακράς διαρκείας.

ΟΙ ΦΩΣΤΗΡΕΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣΥΝΗΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΛΛΗΛΙΑΣ

«ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ» τὸ πρῶτο ἀνθρωπιστικὸν ἴδρυμα, πρόδρομος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Κατὰ τὸ 350 π.Χ. ἔφθανε στὴν πόλιν ποὺ εἶχε τότε τὴ μεγαλύτερη πνευματικὴ λάμψη, τὴν Ἀθήνα, ἓνας νέος μὲ ἀδύνατο κορμί, μὲ χλωμὸ πρόσωπο, μὲ μεγάλα φωτεινὰ μάτια.

Ἐρχότανε ἀπὸ τὸ μακρυνὸ Πόντο, ἀπὸ τὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας, γιὰ νὰ σπουδάσῃ. Τὸν ἔλεγε Βασίλειο, ὅπως καὶ τὸν πατέρα του, ποὺ ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἐνάρετους χριστιανούς τοῦ τόπου του. Ἐνάρετη ἦταν ὅλη ἡ οἰκογένεια: ὁ παππὸς του, ποὺ τοῦ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα, πέρασε τὴ ζωὴ του φροντίζοντας νὰ γίνῃ τὸ παράδειγμα τῆς φιλανθρωπίας, ἡ μητέρα του, ἂν κι ἀνάθρεψε ἑννέα παιδιά, ἔκανε τοῦ κόσμου τὰ καλὰ σ' ὅσους εἶχαν ἀνάγκη.

Ἀναστημένος σὲ τέτοιο σπῆμα, προικισμένος μὲ σπάνια πνευματικὰ χαρίσματα, μὲ ἀντίληψη, μὲ κρίσι, μὲ φαντασία, μὲ μνήμη, θεληματικὸς ὅσο λίγοι ἄνθρωποι ὁ Βασίλειος, ἄφησε τ' ἀγαθὰ τῆς πατρικῆς του γῆς γιὰ νὰ πλουτίσῃ τίς γνώσεις του σ' ἓναν ξένον τόπο.

Ἐξῆς 4 1/2 χρόνια μὲ στερήσεις σκληρὲς στὴν πόλιν τῆς Ἀθηνῶν, ἔμαθε γραμματικὴ, ρητορικὴ, φιλοσοφία, ἀστρονομία, γεωμετρία, ἀκόμα καὶ ἱατρικὴ! Κατάλλητοι μέναν οἱ δασκάλοι του ἀπὸ τὴν ἱκανότητα ποὺ εἶχε ν' ἀφομοιώνῃ ὅλα τὰ διδάγματα, ἀπὸ τὴν ἐργατικότητα καὶ ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ του ζωὴ. Ἡ διαφθορὰ ποῦ, καθὼς γράφει ὁ φίλος καὶ σύνοικός του Γρηγόριος Ναζιανζηνός (ὁ ἅγιος), ὀργίαζε τότε, τὸν στενοχωροῦσε πολὺ, μὰ τὸν ἄφηνε ἀμόλυντο γιὰ τὴ δύναμιν νὰ δαμάξῃ τ' ἀνθρώπινα πάθη καὶ νὰ ὑψώνεται στοὺς αἰθέριους κόσμους τῆς ἀρετῆς.

Τὸ 355 ἀποχαιρέτισε τὸν ἀγαπημένο του Γρηγόριο καὶ γύρισε στὸν Πόντο. Ἐνα χρόνον ἀργότερα βαπτίστηκε — ἐκεῖνον τὸν καιρὸ βαπτίζονταν μεγάλοι — κι ἔπειτα ταξίδεψε πολὺ. Πῆγε στὴ Κων(σταντινούπολη), στὴν Αἴγυπτον, στὴν Παλαιστίνην, στὴ Συρίαν, στὴ Μεσοποταμίαν κι ἐμελέτησε συστηματικὰ τὴ ζωὴ τῶν ἀσκητῶν, ποὺ ἦταν τὸ καύχημα τῆς χριστιανοσύνης.

Ὅταν ξαναγύρισε στὴν πατρίδα του μοίρασε στοὺς φτωχοὺς ὅλα τὰ υπάρχοντά του καὶ πῆγε σ' ἓνα ἀπόμειρο ἐξοχικὸ σπιτάκι νὰ βυθιστῇ στὴν προ-

σευχή καὶ τὴ μελέτη. Ἐκεῖ τὸν βρῆκε ὁ Γρηγόριος, ποὺ εἶχε συμπληρώσει πιά τίς σπουδὲς του στὴν Ἀθήνα, κι οἱ δύο μαζί γράψανε τοὺς κανονισμοὺς τοῦ μοναχικοῦ βίου, τὴ «φιλοκαλία», (συλλογὴ περικοπῶν ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ὁριγένη, μὲ σχόλια κλπ.).

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λόγοι τοῦ Βασιλείου, μεστοὶ ἀπὸ νοήματα βαθιά κι ἀπὸ ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα, συναρπάσανε τοὺς πιστοὺς τῆς Καισάρειας. Ἡ φήμη του ἀπλώθηκε σ' ὅλο τὸν Πόντο. Πο-

λοὶ τοῦ ζητοῦσαν νὰ γίνῃ δάσκαλος τῶν παιδιῶν τους, ἀλλὰ δὲ δεχότανε γιὰ τὴν ἡμέραν νὰ συνεχίσῃ τὸ συγγραφικὸ καὶ τὸ φιλανθρωπικὸ του ἔργο. Θεωροῦσε καθήκον του νὰ κἀν καλὸ σ' ὅλον τὸν κόσμον μὲ τὰ κηρύγματα, τὰ βιβλία, τὴν περίθαλψιν τῶν ἀρρώστων καὶ τὴν ἀνακούφισιν ἐκείνων ποὺ οἱ κακοτυχίες τῆς ζωῆς εἶχαν φέρει σὲ ἀπόγνωστο.

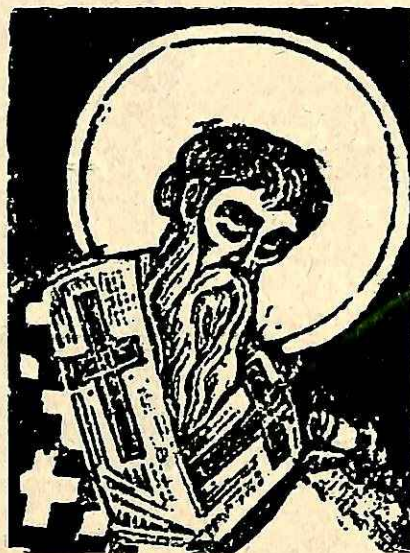
Τὸ 362 ὁ ἐπίσκοπος Εὐσέβιος τὸν ἔπεισε νὰ γίνῃ κληρικός. Ὅταν, μετὰ 8 χρόνια, πέθανε ἐκεῖνος, ὅλος ὁ κόσμος ζήτησε ν' ἀνέβῃ στὸ θρόνον τοῦ ὁ Βασίλειος.

Δὲν πέρασε πολλὸς καιρὸς ποὺ τοῦ δόθηκε ὁ τίτλος τοῦ «Μεγάλου», γιὰ τὴν πραγματικὰ ἔκανε ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά.

Τὸ θαυμαστότερον ἦταν ἓνα ἴδρυμα ἐπιβλητικὸ γιὰ τοὺς φτωχοὺς, ποὺ τ' ὀνομάσανε «Βασιλειάδα». Μέσ' στίς πολλές, εὐρύχωρες αἰθουσὲς του βρῖσκανε περίθαλψιν οἱ ἀπόκληροι τῆς ζωῆς, οἱ γέροι, τὰ ὀρφανά, καὶ θεραπείαν οἱ ἀρρώστοι.

Χιλιάδες ἄνθρωποι ξαναβρῆκανε τίς δυνάμεις τους στὴ «Βασιλειάδα», ποὺ εἶχε τὴν ἐμπνευσίαν καὶ τὴν ἱκανότητα νὰ κρατήσῃ σὲ ἀκμὴ ὁ σοφὸς ἱεράρχης. Τὸ πρωτότυπον αὐτὸ νοσοκομεῖον, γηροκομεῖον καὶ πτωχοκομεῖον ἦταν ὁ πρῶτος στὸν κόσμον ὁργανισμὸς ποὺ ἀγκάλιασε τὸν πονεμένον ἄνθρωπον χωρὶς κούφιε φιλοδοξίες καὶ ταπεινὰ συμπεριφορὰ. Τὸν ἀγκάλιασε μὲ χριστιανικὴ στοργὴ καὶ ἀνωτερότητα, ὅμοια καθὼς ὁ Κύριος τοὺς λεπρούς, τοὺς τυφλοὺς, τοὺς δαιμονισμένους.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ, χωρὶς φόβον νὰ θεωρηθῇ παραδοξολόγος, πὼς ἀπὸ τὴ «Βασιλειάδα» ξεπετάχτηκε ἡ σπῆμα ποὺ 15 αἰῶνες ἀργότερα ἐφώτισε τὸ πνεῦμα τοῦ μεγάλου ἀποστόλου τῆς φιλαλληλίας



Ἐρρίκον Ντυνάν. Εἶναι τὸ πρῶτον κύτταρον τῆς παγκόσμιος ἀνθρωπιστικῆς ὁργανώσεως, ποὺ συντηροῦν, πλαταίνοντας ὁλοένα τὰ σύνορά της, ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἡ πίστις, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ ἀκατάλυτη θέλησις καὶ ἡ φωτισμένη διάνοια λίγων προικισμένων ἡγετικῶν μορφῶν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ γενναιοδωρία μυριάδων ἀνθρώπων ὅλων τῶν φυλῶν καὶ ὅλων τῶν θρησκειῶν.

Φρουρὸς τῆς ὀρθοδοξίας ἀκοίμητος ὁ Μέγας Βασίλειος, πολέμησε τοὺς Ἀρειανούς, ποὺ δογματίζανε πὼς ὁ Υἱὸς δὲν εἶναι ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα.

Ὅταν κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Οὐάλη πῆγε στὴν Καππαδοκίαν ὁ ὑπάτος Μόδεστος (τὸ 372), γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ δεχθῇ τὸν Ἀρειανισμό, τὸν φοβέρισε πὼς θὰ τοῦ πάρῃ τὴν περιουσίαν, θὰ τὸν ἐξορίσῃ, καὶ ἂν δὲν μετανοίωσῃ θὰ τὸν βασανίσῃ πρῶτα καὶ ἔπειτα θὰ τὸν σκοτώσῃ. Ὁ μέγας ἱεράρχης τοῦ ἀπάντησε μὲ ψυχραιμία καὶ ἀσθηρότητα:

— Δὲ φοβῶμαι τίποτα ἀπ' αὐτά. Ὅλη μου ἡ περιουσία εἶναι τοῦτα τὰ κουρέλια ποὺ φορῶ καὶ λίγα βιβλία. Ἡ ἐξορία δὲ μὲ τρομάζει γιὰ τὴ γῆ ποὺ πατάμε δὲ μᾶς ἀνήκει· ξένοι εἵμαστε στὸν κόσμον τοῦτο καὶ περαστικοί. Μῆτε καὶ τὰ βάσανα λογαριάζω γιὰ εἶναι τόσο λιγνὸ καὶ ἀσθενικὸ τὸ κορμί μου, ποὺ δὲ θ' ἀντέξῃ σ' αὐτά. Ὅσο γιὰ τὸ θάνατον, τὸν περιμένω σὰ λυτρωτή: θὰ μὲ στείλῃ στὸ Θεόν.

Σαστισμένος ἀπὸ τὸ θάρρος του ὁ Μόδεστος, εἶπε πὼς κανεὶς ἐπίσκοπος δὲν τοῦ εἶχε ἔτσι μιλῆσει ὡς τότε.

— Φαίνεται πὼς δὲ μίλησες μ' ἐπίσκοπον, τ' ἀπάντησε. Κάθε ἀληθινὸς ἐπίσκοπος, θὰ μιλοῦσε μ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

— Ἐμεῖς, ὑπάρχει, συνέχισε, εἵμαστε ταπεινοὶ καθὼς τὸ θέλει ἡ θρησκεία μας. Ὅταν ὅμως κινδυνεύουν τ' ἅγια τῶν ἁγίων, περιφρονούμε τὰ πάντα. Σπαθί, φωτιά, θηρία καὶ νύχια ποὺ ξεσκίζουν τίς σάρκες εἶναι γιὰ μᾶς διασκεδάσι...

Οἱ κακοτυχίες, ἡ ἀσκητικὴ ἐγκράτεια καὶ οἱ ἀφάνταστη κούρασι στείλανε πρόωρα στὸν τάφον τὸ μεγάλο στυλοβάτη τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Πέθανε τὸν Αὐγουστο τοῦ 378 σὲ ἡλικίαν 48 χρόνων.

Ὅταν ξεψυχοῦσε δὲν ἔμεινε κάτοικος τῆς Καισάρειας ποὺ νὰ μὴν πᾶν στὴν ἐπισκοπὴ, νὰ μὴ θελήσῃ νὰ τὸν ἰδῇ, ἔστω καὶ ἀπὸ μακριά. Ἐσβυσε ψιθυρίζοντας μιὰ προσευχὴ στὸν Πλάστη: «Εἰς χεῖρας σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμα μου...»

Ἡ κηδεὶα του ἔγινε μὲ μεγάλες τιμὲς καὶ μὲ τέτοιο συνωστισμό, ποὺ προκάλεσε πολλὲς λιγοθυμίες, ἀκόμα καὶ μερικοὺς θανάτους!

Ὁ μέγας πατέρας τῆς ἐκκλησίας Βασίλειος ἄφησε πολλὰ παιδαγωγικά, φιλοσοφικά, θεολογικά κ. ἄ. συγγράμματα, καθὼς καὶ τὴν πανηγυρικὴ λειτουργία ποὺ γίνεταί δέκα φορὲς τὸ χρόνο στοὺς ναοὺς.

Τέτοιον θαυμασμὸ εἶχαν γι' αὐτὸν οἱ σύγχρονοὶ του χριστιανοὶ ποῦ, καθὼς βεβαιώνει ὁ ἀδελφὸς του Γρηγόριος ὁ Νύσσης, ὅλοι ζητοῦσαν νὰ τὸν μιμηθοῦν, ἀκόμα καὶ στὴν ἐξωτερικὴν του ἐμφάνισιν: Τὸν παρομοίαζαν μὲ τοὺς προφῆτες Ἠλία καὶ Σαμουὴλ καὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους Παῦλον καὶ Ἰωάννην.

Σ.Π.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἐπίσημος ἀναγνώρισις ἀπὸ διεθνoὺς βήματος

Μεταξὺ τῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα συνεζήτησε τὸ συνελθὸν ἐν Γενεύῃ, τὸν παρελθόντα Αὐγουστον, Παγκόσμιον Συνέδριον τῆς Ἐκατονταετηρίδος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, περιλαμβάνετο καὶ τὸ θέμα «ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ὡς παράγων εἰρήνης ἐν τῷ κόσμῳ».

᾿Ωμίλησαν ἐπ' αὐτοῦ πολλοὶ Σύεδροι, ἀντιπροσωπεύοντες διαφόρους χώρας τῆς Ὑψηλῆς. Ὁ δὲ μιλητὴς ὅμως ὁ ὁποῖος προεκάλεσε τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ τὴν ὁμόθυμον ἐπιδιοκμασίαν τοῦ Συνεδρίου, ὑπῆρξεν ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Γαλλικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ Πρόεδρος τῆς ἐν Γενεύῃ Μονίμου Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Προσβευῆς κ. André Francois Poncet, μία ἀπὸ τὰς πλέον ἐξεχούσας καὶ διεθνoὺς κύρους Ἐρυθροσταυρικὰς Προσωπικότητας.

Διὰ νὰ ἐξάγῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ὁποίας ἀπολαύει σήμερον παγκοσμίως ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς, ὁ κ. Francois Poncet, ἀνέφερε ὡς ἐξοχὸν καὶ μοναδικὸν παράδειγμα τὸν Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν, ὑπενθυμίσας τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1958 ὑπὸ τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ἀνάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κωνσταντῖνον Γεωργακόπουλον.

«Ἐνθυμεῖσθε ὅτι, πρό τινων ἐτῶν, κατόπιν ἀνατροπῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ προκειμένου νὰ ἐνεργηθῶσιν ἐκλογαὶ μετὰ τρίμηνον, διὰ νὰ κατευνασθῇ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ πολιτικὴ ἔντασις, ἡ Κυβέρνησις ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως εἰς τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν. Οὕτως ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Κυρίου Γεωργακοπούλου, γενομένου ἐπὶ τρίμηνον Πρωθυπουργοῦ, ἐξεπλήρωσεν εἰς τὴν ἐντέλειαν τὰ καθήκοντα ἅτινα τῷ ἐνεπιστεύθησαν. Κατὰ τοὺς τρεῖς δὲ τοὺς μῆνας, ὁ φίλος μας κ. Πεσμαζόγλου ἐχρημάτισεν Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν».

Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Poncet ἐχειροκροτήθη ζωηρότατα ὑπὸ τῶν ἑκατοντάδων Συνέδρων, οἱ ὁποῖοι μετεῖχον εἰς τὴν συνεδρίασιν ἐκείνην, ἥτις ἦτο συνεδρίασις ὁλομελείας καὶ μάλιστα ἡ πανηγυρικὴ τοιαύτη, μὲ τὴν ὁποίαν ἐληξαν αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου.

Τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου Προέδρου τοῦ Γαλλικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀποτελοῦν διὰ τὸν Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν ἡθικὸν βραβεῖον ἀνάλογον τοῦ πρὸ ὀλίγον ἀπονειμηθέντος εἰς τὰς Διεθνεῖς Ἐρυθροσταυρικὰς Ὁργανώσεις βραβεῖον Νόμπελ διὰ τὴν Εἰρήνην.

Σ.Σ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΚΩΝ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ένας από τους έξοχους Έκκλησιαστικούς Πατέρες ήταν ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος (345). Η ευλωτία του ήταν αξιοθαύμαστη. Μεγάλοι ρήτορες άνεδείχθησαν και άλλοι πατέρες, όπως ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός, ο Γρηγόριος ο Νύσσης. Οι δύο πρώτοι μαζί με τον Χρυσόστομο απέτελεσαν την τριάδα, που, κατά την Ανατολική Εκκλησία, ελάμπρυνε τον Χριστιανισμό. Ο αιώνας τους — ο 4ος αιώνας — θεωρήθηκε ο χρυσός αιώνας της χριστιανικής Θεολογίας. Οι όμιλίες του Μεγ. Βασιλείου διακρίθηκαν για το βάθος και το λυρικό τους ύφος. Ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός ήταν κομμοεπίης όμιλητής με λεπτήν αίσθητικήν αντίληψη και ποιητικό ύφος. Το «έγκωμιον» μάλιστα διά τον αδελφικό του φίλον Μεγ. Βασίλειον είναι άριστοτέχνημα. Τόν εμφανίζει σαν μία πελώρια προσωπικότητα με πολύπλευρη και καταπληκτική δραστηριότητα. Έτσι μās δικαιολογεί την τόλημ και την πίστι του σοφού φίλου του, για τή διακήρυξι ότι οι νέοι πρέπει να μορφώνωνται με τή μελέτη των αρχαίων Έλλήνων συγγραφέων.

Έκείνος όμως που θεωρείται ο Δημοσθένης της Εκκλησίας ήταν, όπως είπαμε, ο υιός της Άνθούσας. Η άπαράμιλλη ευφράδεια του φαίνεται κυρίως από τους περί «Ιερωσύνης» λόγους του. Το χαρακτηριστικόν των λόγων του ήταν οι έντεχνοι καλλωπισμοί. ή έρμηνευτική των Γραφών δεινότητα του, ή όρμη, ή τόλημ του και ή πολυμάθεια του. Η φήμη του είχε φθάσει στα πέρατα της οικουμένης. Η μητέρα του και ή θεία του Σαβιανή — διακόνισσα — συνέβαλαν στη θρησκευτική μόρφωσί του. Εφοίτησε στη ρητορική σχολή της Άντιοχείας και άκουσε μαθήματα φιλοσοφίας από τον πολύν Άνδραγάδιον και μαθήματα ρητορικής από τον διάσημον ήπτορα Λιβάνιον. Είναι γνωστή ή άπάντησις του Λιβανίου στην έρώτησι ποιόν θα άφήση διάδοχο: «...Τόν Χρυσόστομον, εϊ μή τούτον χριστιανόν εύσύλητον».

Στήν πρώτη του φάσι εξασκούσε τόν επάγγελμα του δικηγόρου στην Άντιόχεια: «...δεινός ών λέγειν και πείθειν και τούς κατ' αυτόν υπεβάλλων ρήτορας». Γρήγορα εφοίτησε στη Θεολογική σχολή της Άντιοχείας με δασκάλους τόν Καρτέσιο και τόν Διόδωρο: Με σύστασι τούτων και περισσότερο με την ώθησι του Μελετίου, επισκόπου Άντιοχείας, έδέχθη τόν βάπτισμα από τόν επίσκοπο γύρω από τόν 370 μ.Χ.

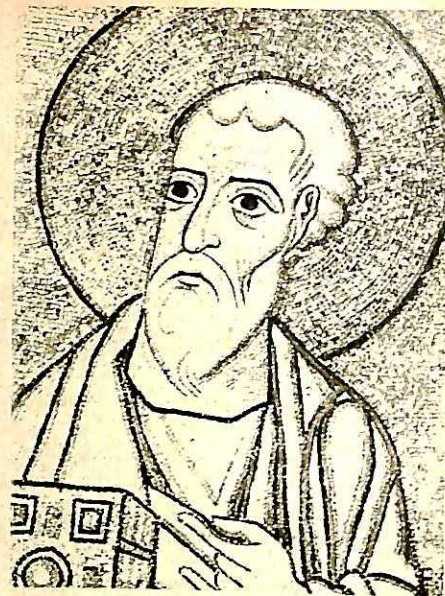
Ένα διάστημα άσκήταυσεν, αλλά επέστρεψε στην Άντιόχεια με τόν σκοπό να περιθάλη τούς άπόρους. Τότε έδημιουργήθη σάλος φοβερός, που έβαλε σε κίνδυνο τούς Άντιοχείς. Ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος είχε έκαμνη, γιατί οι στασιαστές του. Τά αντίποινα θα ήσαν συντριπτικά. Όλοι περίμεναν κατατρομαγμένοι. Μόνον ένας ύψωσε τόν άνάστημά του με μία άφοβία προκλητική: Ο Πρε-

σβύτερος Χρυσόστομος. Προς τούτο εξέφώνησε τούς περιφήμους περί άνδριάντων λόγους του. Οι λόγοι αυτοί οι προστατευτικοί για τούς συμπατριώτες του έδόξασαν τόν Ιωάννη και για τόν εκπληκτικό θάρρος και για την ώραιότητα και άρτιότητα τούς. Η φήμη του μεγάλου αυτού κληρικού πέρασε τα όρια της Άντιοχείας και άπλώθηκε σε Άνατολή και Δύσι. Τότε είχε πεθάνει ο άρχιεπίσκοπος της πρωτεύουσας Νεκταριος και ο λαός της Κωνσταντινουπόλεως έζήτησε τόν «έπιστήμονα της Ιερωσύνης», τόν ακατάβλητον αυτόν ήρωα της άρετης, τόν μεγαλόστομον Ιωάννη. Παρά τή θέλησι του Χρυσόστομου και κρυφά από τόν λαό της Άντιοχείας, που τόν έλάτρευε, ο πολυθρύλητος Ιεράρχης έχειροτονήθηκε στην πρωτεύουσα του Βυζαντίου Άρχιεπίσκοπος, τόν Φεβρουάριο του 398 μ.Χ. Η δράσις του ήταν πολύπλευρη: Κατά πρώτον ήγωνίσθη για την έξυλιανσι της Εκκλησίας και έπηρε μέτρα άυστηρότατα κατά των κληρικών, που έπλούτισαν από την Ιερωσύνην και μαζί έναντίον εκείνων, που έσκανδάλιζαν τόν ποιμνιόν των με την άτάσθαλη και έκλυτη ζωήν των.

Πολύ έμώχθησε για τή διάδοσι του Χριστιανισμού στη Σκυθία, την Περσία και τή Φοινίκη. Τους Άρειανούς Γότθους τούς προσέειλε πάλι στην όρθοδοξία. Πολλοί όμως πλούσιοι κληρικοί και όλοι οι διεφθαρμένοι ξεσηκώθηκαν έναντι του άσχημού και άλύγιστου πατριάρχη. Όλες οι σκοτεινές δυνάμεις περιτριγύρισαν την πανίσχυρη αυτοκράτειρα Εύδοξία, ή όποια μισούσε τόν Χρυσόστομο. Πολλές καλλωπιζόμενες γυναίκες της αλής έπλαισίωναν την μαινομένην αυτοκράτειρα, επειδή έπίστευαν ότι έναντίον της έπίτιθετο από τόν άμβωνα. Έναντίον του έστράφη και ο Άλεξανδρείας Θεόφιλος. Ο τελευταίος κατώρθωσε να συγκληθή σύνοδος τόν 403 μ.Χ. υπό την προεδρίαν του, ή όποια ώνομάσθη «Σύνοδος επί δρύν». Ο Ιωάννης ήρήνηθη να παρυσιασθή. Η συκοφαντία τότε ώργισσε. Δύο διάκονοι που είχαν καθαρευθή για μοιχεία και φόνον έδέχθησαν να ψευδομαρτυρήσουν έναντίον του.

Η άρνησις του Ιωάννη έδωσε την ε'καιρία εις τούς έχθρούς του να πάρουν άποράσεις άτιμωτικές. Τόν καθήρεσαν ως παρακούσαντα στην πρόσκλησι της συνόδου και για έγκλημα καθιστώσεως κατά της αυτοκρατείας. Ακολουθώς τόν διέταξαν να εγκαταλείψη την Κωνσταντινούπολι. Ο λαός όμως έστασίασε. Η εξέγερσις συνταυτίσθηκε με τόν σεισμό που συνέπεσε. Η Αυτοκράτειρα υπέκυψε και ο Ιωάννης ξαναγύρισε. Ο λαός τόν υπεδέχθη πανηγυρικά. Οι έχθροι του Χρυσόστομου έφυγαν περίτρομοι για ν' άποφύγουν τή λαϊκή όργή.

Η Εύδοξία υπέκυψε, αλλά προσωρινά. Μετά ένα δίμηνο νέα σύνοδος τόν κατέδικασε. Στην άπόφασι αυτή έστηρίχθη ο αυτοκράτωρ και τόν διέταξε να φύγη



Ήφιδοτό Όσιος Λουκά

κρυφά, για να άποφύγη την εξέγερσι του λαού. Την 20ήν Ιουνίου του 404 έφυγε με πολλή μυστικότητα. Ως τόνσον ο λαός τόν έμαθε και έστασίασε. Έκαμε μάλιστα τόν ναό της του Θεού Σοφίας και τόν μέγαρο της Γερουσίας. Οι άντιδραστικοί μαζί με τούς παλατιανούς έθεσαν σε διωγμό τούς κληρικούς, που ύποστηριξαν τόν Χρυσόστομο.

Ο μέγας εκείνος Ιεράρχης έπειτα από πορεία 70 ήμερών έφθασε στον Κουκουσόν, χωριό της Άρμενίας. Εκεί οι συμπατριώται του Άντιοχείς τόν έπεσκέπτοντο τακτικά. Και τούς άλλος κόσμος από όλες τις τάξεις έτρεχε να έκδηλώση τή συμπάθειά του. Νέος τότε διωγμός. Τόπος έξορίας του ώρίσθη ή Πιτυούς, χωριό κοντά στην ανατολική άκτ ή του Εύξεινου. Μετά από τριμήνη κοπιώδη πορεία πέρασε κοντά στα Κόμανα από τις κακουχίες στις 14 Σεπτεμβρίου του 467 μ.Χ.

Υστερα από 31 χρόνια τόν λείψανό του μετεφέρθη στην Κωνσταντινούπολι με μεγάλη πομπή. Τόν πλθός ήταν πυκνός και άμέτρητος. Ποτέ δέν παρετηρήθη μεγαλύτερη άνθρωποθάλασσα στην πρωτεύουσα. Έπειτα από όλα αυτά ο Χρυσόστομος μπήκε στη χορεία των μεγάλων άνδρών της ανθρωπότητας.

Όλος ο κόσμος, χριστιανικός και μή, γνωρίζει τή θαρραλία άποστορή του περιφήμου αυτού κληρικού προς την αυτοκράτειρα: «Πάλιν Ηρωδιάς μαινέται πάλιν ταράσσεται πάλιν όρχείται. Πάλιν επί πίνακι την κεφαλήν του Ιωάννου ζητεί λαβείν».

Είναι ο πρώτος, που κατώρθωσε να μεταβάλη τή θρησκευτική όμιλία σε έσοχο λογοτεχνικό είδος.

Δίκαια τόν ώνόμασαν στυλό της Εκκλησίας, σάλπιγγα του Χριστού και οικουμενικόν διδάσκαλον.

Λίγοι στον κόσμο κατά τόν πέρασμα των αίωνων ώμίλησαν και συνέγραψαν με τόση γόνιμη δύναμι. Από τούς λίγους είναι επίσης, που κατάρφρασαν να συνδυάσουν την πίστι του Χριστού με την λάμψι και τή γοητεία του έλληνικού πολιτισμού. Κανένας δέν άγωνίστηκε με τόσο μόχθο και τόσην όρημνικήτητα για την άσκησι της άρετης στον κόσμο.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος υπήρξεν επίσης ο φάρος της αληθινής παιδείας. Ήταν ο μέγας διδάσκαλος της όρθοδοξίας και ο φορέας της Έλληνικής Ιδέας.

ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ

Η ΧΑΡΟΥΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΓΑΡΔΕΛΙ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

Από μέρες, πριν έρθη ή παραμονή της Πρωτοχρονιάς, όλα τα παιδιά της φαμελιάς του Κυρ Άνέστη συζητούσαν τότε μεταξύ τους και τότε με τούς γονιούς τους για τούς μοναμάδες που θα τούς έφερνε, όπως κάθε χρόνο, φέτος ο Άγιοβασίλης. Η μάνα τους, μία καλόκαρδη και προκομένη γυναίκα, είχε συνηθίσει, όταν έσβηνε ή τελευταία νύχτα του Δεκέμβρη, να σιάχνη έναν ψεύτικο Άγιοβασίλη που τόν έστηνε στην πόρτα του σπιτιού και του φόρτωνε στη ράχη ένα καλάθονι γεμάτο παιχνίδια και δώρα. Τα παιδιά ξυπνούσαν με τόν πρώτο σκάσιμο του ήλιου, τρέχαν με τή νυχτικούλια τους στο διάδρομο του σπιτιού κι εκεί έβλεπαν πάντα κάθε τέτοιο πρωϊ τόν ίδιο χαμογελαστό Άγιο με τ' άσπρα μαλλιά και τ' άσπρα γένεια έτοιμον να τούς χαρίση ένα σωρό χαρούμενα πράγματα.

— Φέτος, πετάχτηκε τόν μεγάλο άγόρι ο Κώστας, έμένα θα μου φέρη ο Άγιοβασίλης ένα ποδήλατο με δυο ρόδες και ήλεκτρικό φαναράκι!

— Α, σε μένα, να δήτε! Έκαμε ή Κατινούλα. Σε μένα θα δώση μία κουκλάρα ίσαμε κεί πάνω που θα μιλάη κιόλας...

— Και σε μένα έναν πύραυλο να πηγαίνω όποτε θέλω στο φεγγάρι! Φώναζε κομψαστικά ο μπόμπιρας ο Άργυράκος.

Αυτή που δέ μιλούσε, ήταν ή Χαρούλα.

— Εσύ τί θές; Τή ρώτησαν τ' αδέρφια της.

Η Χαρούλα ήταν ένα εδαισθητο κοριτσάκι που πηγαινε στην τρίτη τάξη του Δημοτικού. Λιγομίλητη και μελαγχολική, δέν έκανε συνήθως συντροφιά με συμμαθήτριάς της ή κοριτσάκια της γειτονιάς, αλλά προτιμούσε, όταν είχε ευκαιρία, να κάθεται και να κουβεντιάζη άτέλειωτες ώρες μ' ένα γαρδελάκι πουχαν στο σπίτι.

Τόν γαρδελί κείνο τούς τόν πούλησε μία μέρα ένα φτωχόπαιδο που τόνπιασε με ζόβεργα στα χωράφια έξω απ' την πόλι. Τόν περίμενε κρυμμένο κάτω από ένα δέντρο, και τόν γαρδελί, μικρό κι άπροσάτευτο όπως ήταν, έπεσε στα ζόβεργα και σκλαβώθηκε. Η Χαρούλα τ' αγάπησε τρελλά, τόν βάφτισε με τόν όνομα «Καϊμενούλης» και τόν περιποιόταν σα νάταν ένα μικρό ανθρωπάκι πουχε μιλά και νόημα.

Από τότε με τόν γαρδελί, ή Χαρούλα κάθε Πρωτοχρονιά δέν όνειρευόταν και δέ γύρευε τίποτα για τόν έαυτό της. Η μάνα της βέβαια κι ο πατέρας της έβαζαν άποβραδís μες στο καλάθονι του Άγιοβασίλη και τα δικά της τα δώρα, μα κείνη ζητούσε κάθε φορά και κάτι

για τόν γαρδελί της: Πότε ένα καινούργιο κλουβί, πότε τζαμάκια γύρω - γύρω για να μην κρυώνη, πότε στολίδια για τα σύρματα και τή στέγη του.

Ο «Καϊμενούλης» σα να καταλάβαινε αυτά τα χαρίσματα, πηδούσε από ευχαρίστησι και τραγουδούσε τις πρώτες μέρες μελωδικότερα, σα νάθελε μ' αυτό τόν τρόπο να δείξη την ευγνωμοσύνη του.

— Λοιπόν, λοιπόν; Έπιμένανε τα παιδιά κάνοντας κύκλο με τις φωνές και τα έρωτηματικά μάτια τους γύρω στη Χαρούλα. Θα μās πής έπιτέλους τί θές εσύ φέτος;

— Θα σκεφτώ... Έκαμε σε μία στιγμή εκείνη. — Δέν πιστεύουμε, φώναζε ο Άργυράκος, να ζητήσης πάλι τίποτα για τόν γαρδελί σου! Αυτός ο «Καϊμενούλης» έγινε ο πλουσιώτερος άρχοντας μες στο σπίτι πιά.

— Αλήθεια! Έσκουξε ή Χαρούλα παίρνοντας τόν μέρος του πουλιού. Δέν έχει ανάγκη να τόν κάμη κανένας μοναμάς φέτος. Τόν δωράκι του θα τόν τόν χαρίσω εγώ...

— Και τί έχεις εσύ, που να μπορείς να χαρίσης κιόλας! Πετάχτηκε τσιρίζοντας ή Κατινούλα.

— Αυτό θα τόν δούμε, άποκρίθηκε ή μικρή «μαννούλα» του γαρδελιού.

Τή νύχτα Πρωτοχρονιάς ή Χαρούλα ξαγρύπνησε γιατί παιδευόταν από χίλιες σκέ-

ψεις που ή μία πάλευε να νικήση την άλλη. Η αγάπη της για τόν «Καϊμενούλη» δέν μπορούσε να μετρηθή, μα κι ή συμπόνια της γι' αυτό τόν πουλάκι που μενε φυλακισμένο στο κλουβί, δέν είχε όρια και συγκρατημό. Τόβλεπε πουτρεχε δώ κι εκεί μες στο κλουβί και χτυπούσε τόν κεφαλάκι και τα φτεράκια του πάνω στα σύρματα, και στα μάτια της ανέβαιναν δάκρυα απ' τή λύπη.

Με ποιόν να κουβεντιάση αυτό τόν μεγάλο πρόβλημα ή Χαρούλα; Όλοι ξέρανε πόσο αγαπούσε τόν «Καϊμενούλη», και δέ θα την καταλάβαιναν. Μα ή καρδιά της ήταν μοιρασμένη. Κι όσο τόνθελε τόν γαρδελί κ' ένοιωθε ότι θα της ήταν άδύνατο κι ανυπόφορο να τόν άποχωριστή, τόσο αισθανόταν πως θα τόνδινε άπέραντη χαρά αν τόν άφηνε να φύγη απ' τή φυλακή του.

«Τί να κάμω! Τί να κάμω, λοιπόν...» έλεγε και ξανάλεγε με τόν έαυτό της στριφογυρίζοντας μοναχούλα στο κρεβάτάκι της μες στο χειμωνιάτικο σκοτάδι. Και τότε μία φωνή της έκραζε: «Κράτησε τόν γαρδελάκι σου κοντά σου άφού είναι ο μοναδικός σου φίλος!», ενώ άμέ-

(Συνέχεια στη σελίδα 29)



«Το πουλί» του ΖΑΡΖ ΜΗΡΑΚ

Η ΑΜΥΑΛΗ ΑΝΥΦΑΝΤΡΑ

Τὸν παλιὸ καὶρὸ τῶν μύθων, κάποιος ἀρχοντας τῆς Ἀυδίας εἶχε κόρη κοσμοξάκουστη στὴν τέχνη τῆς ὑφαντικῆς, ποὺ τὴν εἶχε μάθει ἀπὸ τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ. Γιατὶ ἐτούτῃ ἡ θεὰ τοῦ Ὀλύμπου, ποὺ γεννήθηκε ἀπὸ τοῦ Δία τὴν κεφαλὴ, ἦταν ἐξαιρετικὴ τεχνίτρια καὶ μαστόρισα. Ὁδηγοῦσε τὸ φτωχὸ κεραμοποιὸ στὴν ἀγγειοπλαστικὴ, τοῦ βρῆκε τὸν τόρο γιὰ νὰ πλάθῃ στάμνες καὶ λογῆς λογῆς ἀγγεῖα, ἔδωσε στὸ χτίστη τὴν στάθμη γιὰ νὰ μετράῃ ἂν ὁ τοῖχος ποὺ πάει ἴσια πάνω δὲ στραβώνει στὸ χτίσιμο, τραβοῦσε τὸ χέρι τοῦ γλύπτη μὲ τὴν ἀόρατὴ δύναμὴ τῆς καὶ κουμαντάρειζε τοῦ ζωγράφου τὸ πινέλο, ἀκόμα καὶ ἓνα εἶδος ἀλλο σοφίστηκε τὴ «Βομβύλια», ὅπως τὸν ἔλεγαν, ποὺ τόσο ὁμορφα μποροῦσε νὰ τὸν παῖξης καὶ νὰ βγάξῃ ἤχους διάφορους, ὡς καὶ νὰ μιμηθῇ τὸ θῆρο ποὺ ἔκαναν στὴ θάλασσα οἱ σειρήνες.

Ἡ μαθήτριά της, Ἀράχνη τ' ὄνομά της, εἶχε γίνῃ τόσο σπουδαία στὴν τέχνη τοῦ ἀργαλεῖο ὥστε οἱ Νύμφες, γιατί ὁ κόσμος ἐκεῖνος ἦταν γεμάτος ἀπὸ Νύμφες, ὁμορφες κοπέλλες, μ' ἄλλα λόγια, μὲ πέπλα πλούσια ποὺ ἀπλωναν καὶ ἀστραφταν στὸν ἥλιο, παρατοῦσαν τὶς ἀκροποταμιεῖς ὅπου ἔπαιζαν τὴ μπάλα καὶ ἄφηναν τὰ καρπερὰ καὶ μυριάνθιστα περιβόλια γιὰ νὰ μαζευτοῦν γύρω ἀπὸ τὴν ἀνυφάντρα Ἀράχνη καὶ νὰ θαυμάσουν τὰ ἔργα της. Τόσος ἦταν ὁ θαυμασμός τῶν ἀνθρώπων καὶ τόσο κολακευτικά τὰ λόγια ποὺ ἀκούγε ἡ Ἀράχνη, ὥστε πῆρε νὰ χαίρεται καὶ νὰ υπερηφανεύεται, λέγοντας ὅτι μόνη της ἔμαθε τὴν τέχνη, ὅτι ποτὲ ἡ θεὰ δὲν τῆς εἶχε δείξει τὸ παραμικρό. Καὶ δὲν ἀρκέσθηκε στὰ λόγια ἐτοῦτα ἀλλὰ καὶ προσκάλεσε τὴν Ἀθηνᾶ νὰ κοπιᾷσῃ καὶ νὰ συναγωνιστῇ μαζί της στὴν τέχνη τοῦ ἀργαλεῖο.

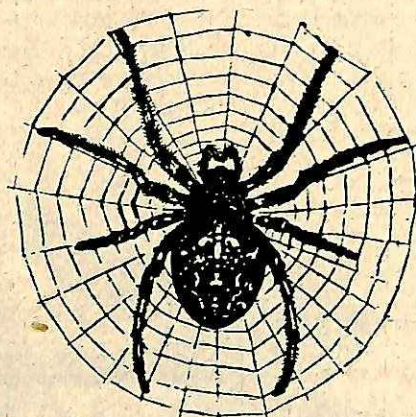
Ἐξω φρενῶν γίνηκε ἡ Ἀθηνᾶ, σὰν τ' ἀκουσε καὶ τοῦτο. Πῶς μὴ ἀπλῆ θνητὴ εἶχε τέτοιο θράσος νὰ θέλῃ νὰ παραβῇ μὲ τὴ θεὰ τοῦ Ὀλύμπου!

Ὡστόσο βίασθηκε τὸ θυμὸ της καὶ σκέφτηκε νὰ προσπαθῇ νὰ

συναίτηση μὲ τὸ καλὸ τὴν ἀμυαλὴ ἀνυφάντρα.

Ἀσπίρισε λοιπὸν τὰ μαλλιά της τὰ κατὰξαντα, καμπούριασε, ἔριξε ἀπάνω της σταχτόμανθη γεροντίστικη μπερτα, καὶ ἔφτασε στὸ ἐργαστήρι τῆς ἀράχνης.

— Ἀκου, κόρη μου, τῆς λέει μαλακά. Ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ ἀλαζονεία τῶν θνητῶν ὀργίζουν τοὺς θεούς. Καὶ τοῦτοι ἔχουν τὴ δύναμι νὰ σοῦ κάνουν κακὸ μεγάλο. Γι' αὐτὸ φρόντισε νὰ ζητήσῃς συγγνώμη ἀπὸ τὴ θεὰ ποὺ τόσο προσβάλλεις κάθε



μέρα μὲ τὰ λόγια σου τ' ἀνέμελα, ἀλλοιῶς...

— Ἀλλοιῶς, τί; Ἐκανε ἡ Ἀράχνη μὲ μάτι σταχτοπράσινο καὶ σπιθοβόλο καὶ μὲ γέλιο εἰρωνικὸ καὶ ἀσκημο δείχνοντας τὰ μικροῦλικά ἀστρα τῆς δοντάκια.

— Ἀλλοιῶς τί; Δὲν πᾶς καλότερα νὰ δῆς τὰ χάλια σου, παληόγρια, ζαρωμένη, χούφταλο, ποὺ ἦρθες νὰ μοῦ κάνῃς μάθημα ἐμένα! Ἐμένα ποὺ ὅλα τὰ ξέρω. Καὶ φυσικὰ περισσότερα ἀπ' ὅ,τι ξέρει ἡ περὶφημη θεὰ σου ποὺ δὲν ἐρχεται νὰ συναγωνιστοῦμε. Γιατὶ δὲν τῆς βαστάει. Μὲ φοβάται. Μάλιστα, λέω, μὲ φοβάται. Γιατὶ ἐγὼ εἶμαι στὸν κόσμο ὅλο ἡ καλύτερη. Ἀς ἔρθῃ λοιπὸν...

Κι ἀστραψε τότε ἀξαφνα ὁ τόπος καὶ θαμπώθηκαν ὅλοι ἀπὸ τὸ πολὺ τὸ φῶς καὶ ἀκούστηκε βροντὴ τρομακτικὴ. Ἡ μπερτα τῆς γριάς ζητιάνας σωριάστηκε στὸ πάτωμα, τ' ἀστρα τῆς μαλλιά ἔλαμψαν θαμπωτικά καὶ μπροστὰ στὴν Ἀράχνη

ὑψωσε ὅλο τὸ ἀνάστημά της ἡ θεὰ. — Ἡ Ἀθηνᾶ ἦρθε! Βροντοφώνησε ὀργισμένη ἡ θεὰ. Ἐμπρός! Ἀς μὴ χάνουμε καιρό! Θὰ συναγωνιστοῦμε!

Ἡ Ἀράχνη δὲ μίλησε. Τὰ μάγουλά της μονάχα κοκκίνισαν, γίνηκαν ἴδια γινωμένα μῆλα. Οἱ ἄλλες Νύμφες ἀπόμειναν κατάπληκτες καὶ ἀμίλητες, ἐνῶ κιόλας οἱ μαντατοφόροι πιλαλοῦσαν στοὺς δρόμους σφυρίζοντας μέσα στὰ μεγάλα ταυρίσια κέρατα γιὰ νὰ διαλαλήσουν τὸ σπουδαῖο νέο. Κι ἄρχισαν ἀπ' ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέρη νὰ καταφτάνουν οἱ ἀνθρώποι γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὸν ἀγῶνα τῆς θεᾶς μὲ τὴ θνητῇ.

Ἔστησαν λοιπὸν δύο ἀργαλειούς. Κάθισαν οἱ δύο ἀνυφάντρες καὶ οἱ συναγμένοι ἀνθρώποι παρακολουθοῦσαν τὰ χέρια τους στὸ ἔργο. Μονάχα οἱ ἀνδρες ἀκούγονταν καὶ τὸ ρυθμικὸ, τὸ στεγνὸ, τὰν-τάκ, τῶν ἀργαλειῶν. Τίποτ' ἄλλο.

Ἡ Ἀθηνᾶ ὑφαίνει κατάσπρω ὕφασμα καὶ ἀπάνω βάζει τὸν Ἀρειο Πάγο καὶ παρασταίνει τὴ φιλονικία της μὲ τὸν Ποσειδῶνα γιὰ τ' ὄνομα ποὺ θὰ δώσουν στὴν πόλιν τῆς Ἀθήνας. Βάζει καὶ τοὺς δώδεκα θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἓνα γύρω, νὰ κάθονται σ' ὑψηλότερους χρυσοὺς θρόνους καμωμένους ἀπὸ ἡλιαχτίδες καὶ τὸ Δία στὴ μέση καὶ στὸν πῖο ὑψηλό. Δίπλα του βάζει τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ της μὲ τὴ χρυσή της περικεφαλαία καὶ μὲ τὸ δόρυ της νὰ χτυπᾷ τὴ γῆ ἀπ' ὅπου ξεπετάγεται τῆς ἐλίας τὸ κλαρί.

Ἡ Ἀράχνη πάλι, θέλοντας νὰ ἐμπαῖξῃ τὴ θεὰ, βάζει καὶ αὐτὴ τὸ Δία καὶ τὸν παρασταίνει ὅχι σὰ θεό, ἀλλὰ σὰν μεγαλοπρεπέστατο ταῦρο ποὺ κλέβει τὴν Εὐρώπη. Κι ἔλεγε πῶς ἦταν ζωντανὸς ὁ ταῦρος καὶ ὅτι ἡ θάλασσα καταγάλαν ἐσάλανε μὲ τὰ κύματά της. Παρέκει ἓναν κύκνο ποὺ σκεπάζει μὲ τὶς κατάσπρες φτεροῦγες τὸν τῆς Λήδα. Κι ἄλλους θεοὺς, τοὺς παράστησε ὅπως μεταμορφώνονταν δταν κατέβαιναν στὴ γῆ νὰ διασκεδάσουν μὲ τοὺς θνητούς. Ἀλογο ἔκανε τὸν Κρόνο, σάτυρο μὲ τραγίσια πόδια τὸν Ποσειδῶνα, καὶ ἀσκημο, ἴδιο κριάρι στὴ μορφή. Καὶ στίλιζε τὸ ὕφασμα ἓνα γύρω μεγαλόπρεπα μὲ φύλλα ἀπὸ κισσὸ ποὺ ἦταν πιότερο ἀληθινὰ παρὰ κεντημένα.

Μὲ μιὰ ματιὰ ἡ Ἀθηνᾶ κατάλαβε πόσο ἀνώτερο σὲ τέχνη ἦταν τὸ ἐργόχειρο ἐκεῖνο. Ἐξάλλου ἀπὸ

ΙΘΑΚΗ

ΤΑΚΗ ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ

Ερημὴ καὶ σκυθρωπὴ, μὲ πλαγιεῖς κατάξερρες, χωρὶς δένδρα, φαίνεται καθὼς τὴν πλησιάζουμε μὲ τὸ πλοῖο ἡ Ἰθάκη, ἡ θρυλικὴ πατρίδα τοῦ μεγάλου ξενητεμένου νοσταλγοῦ ποὺ ὕμνησεν ὁ Ὀμηρος: τοῦ Ὀδυσσεᾶ, ποὺ λαχταροῦσε «καὶ καπνὸν ἀποθρόσκοντα ἰδεῖν», δηλαδή ἔστω καὶ ἀπὸ μακριὰ νὰ ἰδῇ καπνὸ ἀπ' τὴν πατρίδα του, καὶ ὅσῃ ἄς ξεψυχοῦσε...

Σὲ λίγο, καθὼς μπαίνουμε στὸν βαθύτατο κόλπο τοῦ νησιοῦ, ἓνα ἐντελὸς ἄλλο θέαμα μᾶς παρουσιάζεται: ἀμέτρητα καὶ γραφικώτατα λιμανάκια ἀνοίγουν διὰ πλατὰ τὶς ἄπειρες ἀγκυλιές τους, ἓνα πλῆθος κολπίσκων, ποὺ μοιάζουν σὰν μικροσκοπικὰ φιδερά.

Προχωρῶντας πρὸς τὸ κύριο λιμάνι, τὸ Βαθί, τῆς Ἰθάκης τὴν πρωτεύουσα, βρισκόμαστε μέσα σὲ μιὰ μεγάλη λιμνοθάλασσα, μὲ βουνὰ ὀλόγυρα, ὅχι ὅμως ἀδενδρα, ὅπως οἱ ἐξωτερικὲς πλαγιές τῆς Ἰθάκης, ἀλλὰ χλοερὰ, κατάφυτα.

Τὸ πλοῖο μᾶς προσπερνᾷ τὸ ὠραιότατο νηράκι, μὲ τὸ μοναστήρι τοῦ Σωτήρος, ποὺ βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς λιμνοθάλασσας καὶ φθάνει στὸ μέσα μέρος της, ὅπου καὶ ξεμπαρκάρουμε στὸ Βαθί.

Ὅλα στὴν Ἰθάκη ἀναπνεύουν μιὰν ἀληθινὴ ἀρχοντιά καὶ νοικοκυρωσὴν: κατοικίες, δρόμοι, ἀνθρώποι. Κόσμος ναυτικός, πολυταξιδεμένος καὶ πολύξερος, σὰν τὸν ἀρχαῖον Ὀδυσσεᾶ. Οἱ Θιακοί, δ-

θυμὸ, πετάγεται ἀπάνω τὸ ξεσκίζει χίλια κομμάτια, σηκώνει τὸ ἀντίραβδο ἀπ' τὸν ἀργαλειὸ καὶ ἀρχίζει νὰ χτυπᾷ στὸ κούτελο τὴν ἀνυφάντρα.

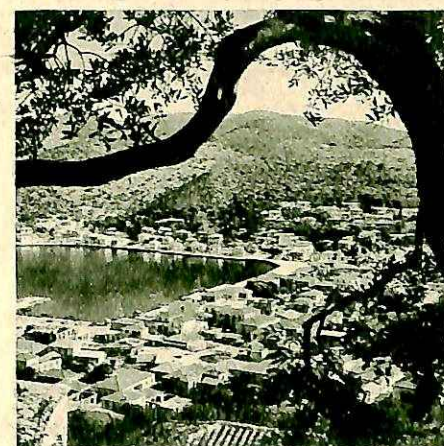
— Πάρε καὶ τούτην! Νὰ καὶ κείνην! Νὰ μάθῃς νὰ κοροϊδεύῃς καὶ ἀπὸ πάνω. Νὰ καὶ αὐτήν...

Ἡ Ἀράχνη δὲν μπόρεσε ν' ἀντέξῃ τέτοια φοβερὴ προσβολή. Πιάστηκε ἀπὸ τὸ νῆμα της, τὸ τυλίγει στὸ λαιμὸ της καὶ κρεμιέται.

Τότε ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τέτοιο μαρτύριο καὶ τὴ μεταμόρφωσε σ' ἓνα ἔντομο χωρὶς

μωσ, ἂν καὶ θαλασσινοί, δὲν ἀφήνουν τὸν τόπο τους ἀκαλλιέργητο. Τὸ νησί δὲν εἶναι γιὰ ὅλους εὐφορο, κάθε ἄλλο. Ὅμως παντοῦ γύρω, τὸ μάτι τοῦ ἐπισκέπτη χαίρεται τὸ πράσινο.

Τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάκης, ποὺ στὴν πραγματικότητά σημαίνει «Ἀνωφερής», οἱ ἀρχαῖοι τὸ ἀπέδιδαν στὸν Ἰθακὸ, μυθικὸ ἦρωα ποὺ ἦλθε ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία καὶ ἐγκατεστάθη



στὸ νησί αὐτό. Ἡ Ἰθάκη ἔγινε περιώνυμη μὲ τὸ ἔπος τοῦ Ὀμήρου, τὴν Ὀδύσσεια.

Στὰ μεσαιωνικὰ χρόνια τὸ νησί ὑπέφερε πολλὰ δεινὰ ἀπὸ ξένους εισβολεῖς, δυνάστες καὶ πειρατές, Σαρακηνούς, Νορμανδούς, Ἰσπανοὺς καὶ Τούρκους. Οἱ τελευταῖοι ἐρήμωσαν ἐντελῶς σχεδὸν τὴν Ἰθάκη τὸ 1497. Ὅταν τὴν πῆραν στὰ χέρια τοὺς οἱ Βενετοί, ἀναγκάστηκαν νὰ φέρουν ἀπὸ παντοῦ γύρω οἰκογένειες, γιὰ νὰ κατοικήθῃ καὶ πάλι τὸ νησί.

Κατὰ τὰ πρῶτα Βενετοάνακα χρόνια, δταν ἦταν σχεδὸν ἐρημωμένη ἡ Ἰθάκη, εἶχε χάσει ἀκόμη

καὶ τὸ ὄνομά της καὶ στὰ χαρτιά τῶν χρόνων ἐκείνων ἀνεφέρετο μὲ τὰ ὀνόματα: Μικρὴ Κεφαλλονία, Φανὸ ἢ «Λειβάδι τοῦ Κουμπάρου». Τὸ τελευταῖο αὐτὸ ὄνομα τὸ ἔδωσε κάποιος Βενετὸς ναύαρχος, ποὺ βρῆκε κατοίκους στὸ νησί μερικὸς τσοπάνηδες μόνο, καὶ ἐβάφτισε ἓνα παιδάκι τοὺς. Ἀπὸ τότε ἔμεινε σὰν ὄνομα τῆς Ἰθάκης «Val di Comprare» (Λειβάδι τοῦ Κουμπάρου) στοὺς ἐπίσημους χάρτες τοῦ ναυτικοῦ γιὰ πολλὰ χρόνια.

Τὸ 1563 ἡ Ἰθάκη εἶχε ἀρκετοὺς κατοίκους ὑπὸ Βενετικὴ διοίκησι μέχρι τὸ 1797. Ὑστερὰ τὴν πῆραν οἱ Γάλλοι, μαζί μὲ τὰ ἄλλα Ἑπτάνησα καὶ τὸ 1809 οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ ὁποῖοι τὴν διετήρησαν μέχρι τὸ 1864, ὁπότε ἔγινε ἡ ἐνωσις τῶν Ἰονίων νήσων μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰθάκης εἶχαν ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος ἀποκτήσει ἀξιόλογο ναυτικὸ ἀπὸ πολυάριθμα ἱστοφόρα. Πολλοὶ ἄλλοι Ἰθακήσιοι, ἐγκατεστημένοι στὴν Βλαχία εἶχαν ὀλοκλήρους στόλους στὸν Δούναβι καὶ συμμετεῖχαν στὴν Φιλικὴ Ἑταιρεία. Ἄλλοι πάλι ἔκαμαν θαύματα στὴν Ἀγγλία καὶ πολλοὶ Θιακοὶ σήμερα ἐδοκιμοῦν στὴν Αὐστραλία, στὴν Ἀμερική καὶ στὴν Νότιο Ἀφρική. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους μᾶς ἐφοπλιστὰς εἶναι Ἰθακήσιοι. Ἡ Ἰθάκη διαπλάσσει ἀνθρώπους ἐξυπνοὺς καὶ ροφινδυνούς, ποὺ ἀγαποῦν τὴν περικελευσία καὶ τὰ ταξίδια, ὅπως ὁ πολυμήχανος ὀμηρικὸς Ὀδυσσεᾶς. Στὴν Ἰθάκη γεννήθηκε καὶ ἓνας ἄλλος μεγάλος ἀλλὰ νεώτερος Ὀδυσσεᾶς, ὁ Ἀνδρουτσός, ὁ σπουδαῖος ἦρωας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΝΕΑ

● Γιὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὶς ἀντιδράσεις τοῦ καρχαρία στὰ διάφορα χρώματα ἓνας Ἀμερικανὸς ἐρευνητὴς, ἔβαφε κίτρινες τὶς τροφές ποὺ ἔδιναν σ' ἓνα τέτοιο κῆτος σκλαβωμένο σὲ μιὰ δεξαμενὴ. Μόλις ὁ καρχαρίαρ εἶδε πινάκιτρε ψηλά καὶ ἄρχισε νὰ χτυπιέται. Ἀπὸ ἐπὶ τέλους ἡσυχάσε, ἀποτραβήχθηκε σὲ μὴν ἄκρη καὶ ἔμεινε νηστικός ἐπὶ ἡμέρες. Ἐπειδὴ δὲν τοῦ δίνανε παρὰ τροφὲς χρωματισμένες μὲ κίτρινο, τὸ κῆτος ὕστερα ἀπὸ 3—4 ἑβδομάδες τὰ πίνανε ἀπὸ αὐτὰ.

● Στὴ γῆ ζοῦνε σήμερα τοῖα δισεκατομμύρια ἀνθρώποι. Μετὰ 10 χρόνια ὑπολογίζεται ὅτι θὰ φθάσουν τὰ τέσσερα καὶ τὸ 2000 τὰ ἑπτὰ δισεκατομμύρια.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ - ΔΩΡΕΑΙ - ΔΕΝΔΡΟΦΥΤΕΥΣΕΙΣ



Ε.Ε.Σ. Γυμνασίου Γλυφάδας: επίσκεψις εις 'Ασκληπιεῖον Βούλας.
Juniors of High school Glyphada, Athens at the R. C. Children's hospital in Voula.



Ε.Ε.Σ.Ν. ΣΤ' Δημ. Σχολ. Κοζάνης: μετάβασις εις τὸ Νοσοκομείον τῆς πόλεως καὶ προσφορὰ δώρων.
Juniors of 6th Elem. school Kozani at the town hospital where they distributed gifts.



Ε.Ε.Σ.Ν. Δ' Δημ. Σχολ. 'Ελευθερίου Θεσσαλονίκης: ὅλη ἡ τάξις ἔτοιμη διὰ τὸ 'Ίδρυμα Μ. 'Αλέξανδρος.
Juniors of 3rd Elem. school Elephtherion Salonica ready to visit a Welfare Institution.



Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Γέρακα 'Αττικῆς με δέματα διὰ τὰς ἀπόρους οἰκογενεῖας τοῦ χωριοῦ.
Juniors of Elem. school Geraka, Attica with gifts for needy families of the village.



Ε.Ε.Σ.Ν. Α' Δημ. Σχολ. Σάμου: επίσκεψις Νοσοκομείου προσφύγων καὶ προσφορὰ δώρων
Juniors of 1st Elem. school Samos island visited the hospital for refugees where they distributed gifts.



Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ζαρκαδίας Καβάλας: εὐ-
πρεπισμὸς ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλου.
Juniors of Elem. school Zarkadia Kavalla clearing the church yard.



Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Τσουγκούρου: ἔργα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Σχολείου.
Juniors of Elem. school Tsougouron clearing their playground.

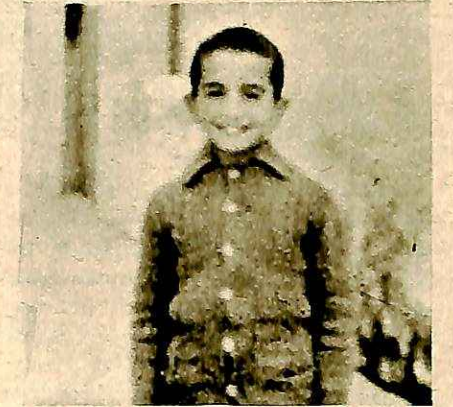
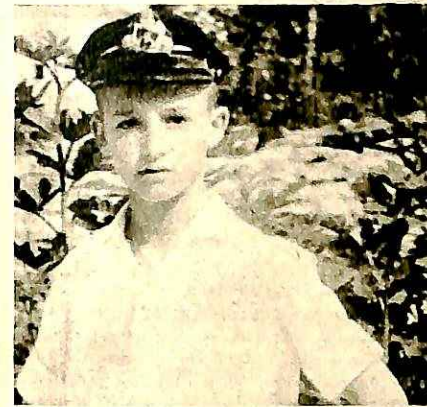


Ε.Ε.Σ.Ν. Δ' Δημ. Σχολείου 'Αμπελοκήπων καὶ 77ου Θεσσαλονίκης: καλλιέργεια τοῦ Σχολ. κήπου.
Juniors of 4th and 77th Elem. schools Salonica in their school garden.

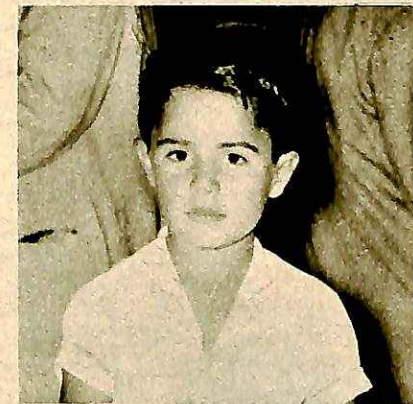
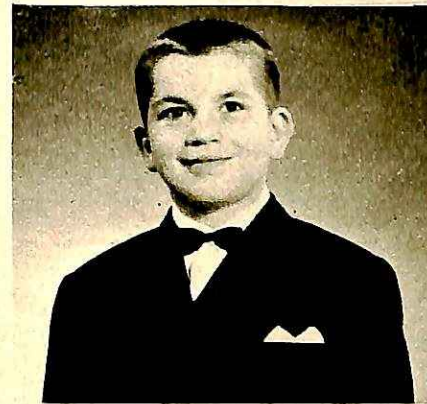


Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Παπαδιᾶς Εὐρυτανίας: μάθημα εἰς τὸν σχολ. κήπον.
Juniors of Elem. school Papadia in their school garden.

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΑΞΙΖΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΕΠΑΙΝΟΣ



Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ καὶ μαθήτριά Κωνσταντίνος Δασκάλου τοῦ Γυμνασίου Θεσπρωτικοῦ - Πολυζένη Δαλιέτου καὶ 'Ιωάννης Μάστο-
ρας τοῦ Δημ. Σχολείου Λάκκας Παξῶν παρέδωσαν διάφορα χρηματικά ποσὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, τὰ ὅποια ἀνεύρουν εἰς τὴν 'Αστυ-
νομίαν, εἰς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Σχολείου τῶν ἡ ἀπ' εὐθείας εἰς τοὺς δικαιούχους.



Οἱ Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ Πειραματικοῦ Σχολείου Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν Στυλ. Λαζα-
ράκης καὶ Εὐδ. Ρασσιᾶς παρέδωσαν εἰς τὴν 'Αστυνομίαν πορτοφύλι με δρχ. 260,50 ποῦ
ἀνεύρουν εἰς τὴν ὁδὸν Λυκαβηττοῦ, πλησίον τοῦ σχολείου.

'Η Ε.Ε.Σ.Ν. μαθήτρια Εἰρήνη Σαββίδου
τοῦ Δημ. Σχολείου Λευκοπέτρας Εἰρήνης
ἔσωσε μικρὸν ἐκ πνιγμοῦ καὶ τῆς παρέσχε
τὰς Πρώτας βοήθειας.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἀφίχθη εἰς 'Αθήνας ὁ κ. Stanley Cohen τοῦ 'Αμερικανικοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. 'Επιθεωρητῆς τῶν τεχνικῶν μαθημάτων τῶν σχολείων τοῦ Oakland Καλιφορνίας.

Ὁ κ. Cohen πρὶν ἔλθῃ εἰς 'Ελλάδα ἐπισκέφθη ἄλλας χώρας τῆς Εὐρώπης εἰς ἐκτέλεσιν προγράμματος τοῦ 'Αμερικανικοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. τῆς ἀνταλλαγῆς ἔργων σχολικῆς τέχνης μεταξὺ τῶν 'Ερυθροσταυριτῶν μαθητῶν τῶν διαφόρων χωρῶν.

Κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν τοῦ κ. Cohen ἐπισκέ-
φθη τὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ τὸν Ε.Ε.Σ.Ν.,
ὅπου καὶ ἐνημερώθη περὶ τῆς ἐν γένει λειτουργίας καὶ δρά-
σεως τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος.

'Εν συνεχείᾳ ἐπισκέφθη τὸ Πειραματικὸν Σχολεῖον Πα-
νεπιστημίου 'Αθηνῶν, τὸ 'Αρσάκειον Γυμνάσιον καὶ τὴν Πα-
δαγωγικὴν 'Ακαδημίαν 'Αρσακείου Ψυχικοῦ, τὸ Κολλέγιον
'Αθηνῶν Ψυχικοῦ, τὰ Γυμνάσια ΣΤ' καὶ Β' Θηλέων 'Αθη-
νῶν, 1ον καὶ 7ον 'Αρρέων 'Αθηνῶν, ὡς καὶ τὸ 1ον Πρό-
τυπον Γυμνάσιον 'Αρρέων Πειραιῶς.

'Εκ τῆς ἐπισκέψεως καὶ ἐπικοινωνίας του με τοὺς 'Ελ-
ληνας ἐκπαιδευτικοὺς ὁ κ. Cohen ἀπεκόμισε τὰς καλντέ-
ρας τῶν ἐντυπώσεων διὰ τὸ συντελούμενον ἐν 'Ελλάδι ἔργον
εἰς τὸν τομέα τῆς σχολ. τέχνης.

Ὁ κ. Cohen ἐπισκέφθη ἐπίσης τὴν Δρακοπούλειον
Σχολὴν τοῦ Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ.Ν. ὡς καὶ τὸ Τμήμα 'Εργα-
σιοθεραπείας τοῦ 'Ασκληπιείου Βούλας, ὅπου καὶ παρετέθη εἰς
αὐτὸν γεῦμα.

Τὸ ἑσπέρας τῆς 3ης Δεκεμβρίου παρακλήσει τοῦ κ. Cohen
ἐγένετο συγκέντρωσις τῶν καθηγητῶν ζωγραφικῆς καὶ ἱχο-
γραφίας τῶν Γυμνασίων 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἰς τὸ
Πειραματικὸν Σχολ. Πανεπ. 'Αθηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν πα-
ρέστησαν ἐκπρόσωποι τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ τῆς Γεν. 'Επι-
θεωρήσεως Μέσης 'Εκπαίδευσως.

Κατ' αὐτὴν ὁ κ. Cohen, ἀφοῦ προσέβαλε φωτεινὰς εἰ-
κόνας σχολικῶν ἔργων τῶν 'Αμερικανοπαίδων, ἀνέπτυξε
τὸν τρόπον διδασκαλίας τῶν μαθημάτων ζωγραφικῆς καὶ
ἱχογραφίας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Περιφερείας τῶν καὶ ἀντήλ-
λαξε μετὰ τῶν 'Ελλήνων Καθηγητῶν ἀπόψεις περὶ τῆς διδα-
σκαλίας τῶν μαθημάτων τούτων.

'Απὸ τῆς συγκέντρωσις τῶν καθηγητῶν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων εἰς τὸ
Πειραματικὸν Σχολεῖον τοῦ Πανεπιστημίου 'Αθηνῶν. Εἰς τὸ μέσον τῆς Α'.
σειρᾶς ὁ Κος καὶ ἡ Κος Cohen μετὰ τοῦ Κου καὶ τῆς Κας Παπαδοπού-
λου, Γεν. Γραμματέως καὶ Διευθυντῆς τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν., ἐκπρόσωποι τῶν
Γεν. 'Επιθεωρητῶν Μέσης 'Εκπαίδευσως 'Αθηνῶν-Πειραιῶς καὶ Καθηγητῶν
Τεχνικῶν μαθημάτων.

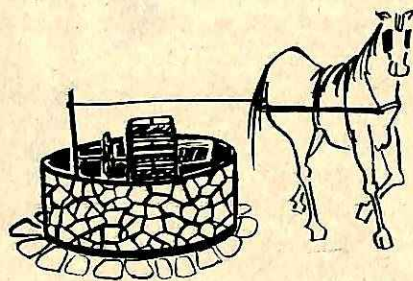


Η ΜΗΧΑΝΗ — ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ — Η ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΜΗΧΑΝΗΣ

Όπως ό άνθρωπος δια της μετακινήσεως του έαυτού του παράγει έργον, ούτω πως και ή μηχανή του αυτοκινήτου μετακινούσα τόν έαυτόν της και τó υπόλοιπον αυτοκίνητον παράγει έργον. Γενικώς, κάθε μετακίνησις σημαίνει παραγωγήν έργου, άσχετως αν τó μετακινούμενον πράγμα είναι ύλη ή ήλεκτρικόν ρεύμα, διότι και ή λάμπα ή όποια μās φωτίζει παράγει έργον, χωρίς νά έχωμεν μετακίνησιν ύλικού τινος σώματος, άφού εις τήν λάμπαν, έχομεν μετακίνησιν ήλεκτρικού ρεύματος, τó όποιον ως γνωστόν, δέν είναι ύλικόν σώμα. Είναι λοιπόν και ή λάμπα μία μηχανή, ή όποια παράγει έργον. Μηχανών έχομεν πολλά είδη.

Διά νά συγκρίνωμεν δύο ή περισσότερας μηχανάς εξετάζομεν τó έργον, τó όποιον παράγει εκάστη μηχανή εις τήν μονάδα τού χρόνου, δηλαδή εις έν δευτερόλεπτον. Οί ειδικοί επιστήμονες έχουν ονομάσει τó έργον, τó όποιον παράγει μία μηχανή εις έν δευτερόλεπτον, ισχύν τής μηχανής. Όταν λέγουν λοιπόν ότι μία μηχανή έχει ισχύν 750 χιλιογραμμομέτρων έννοούν ότι ή μηχανή είναι εις θέσιν νά ανυψώση σώμα βάρους (ύλης) 750 χιλιογράμμων εις ύψος ενός μέτρου και εις χρόνον ενός δευτερολέπτου. Εις τήν καθημερινήν μας όμως ζωήν ούδέποτε ακούομεν ότι ή τάδε μηχανή έχει ισχύν τόσων χιλιογράμμων, αλλά ότι τó τάδε αυτοκίνητον έχει μηχανήν 15 ίππων, 30 ίππων κλπ. ή ή μηχανή ενός πλοίου έχει ισχύν 1000 ίππων, 10.000 ίππων κλπ. Με τήν ονομασίαν ισχύς μηχανής ίση με ένα ίππον έννοούν ότι ή μηχανή εκτελεί έργον 75 χιλιογραμμομέτρων εις έν δευτερόλεπτον, ή ότι είναι εις θέση νά ανυψώση σώμα 75 χιλιογράμμων εις ύψος ενός μέτρου, έντός ενός δευτερολέπτου. Επομένως, όταν ή μηχανή τού αυτοκινήτου έχει ισχύν 30 ίππων, τούτο σημαίνει ότι ή μηχανή εκτελεί έργον $30 \times 75 = 2250$ χιλιογραμμομέτρων εις 1 δευτερόλεπτον, ή όπερ τó αυτό, ότι εκτελεί έργον,

τó όποιον είναι ίσον με τήν ανύψωσιν βάρους (ύλης) $30 \times 75 = 2250$ χιλιογράμμων εις ύψος ενός μέτρου και εις χρόνον ίσον με έν δευτερόλεπτον. Η λέξις ίππος διά τήν ονομασίαν τής μονάδος ισχύος μιās μηχανής προήλθεν εκ τού εξής γεγονότος: Πρίν ανακαλυφθί ή ατμομηχανή έχρησιμοποιούν εις πλείστας εργασίας τούς ίππους, όπως παραδείγματος χάριν διά τήν άντλησιν ύδατος από τά φρέατα, διά τήν εκκένωσιν τών ύδάτων ενός όρυχείου κλπ. Όταν ή ατμομηχανή άντικατέστησε τούς ίππους οί άνθρωποι έκαμαν σύγκρισιν τού έργου, τó όποιον εξετέλει ή μηχανή, με τó έργον τó όποιον εξετέλουν οί ίπποι. Εάν π.χ. εις ίππος ήντλει



νερό από ένα πηγάδι 5.000 χιλιογράμμων εις 6 ώρας και ή μηχανή ήντλει 15.000 χιλιογράμμων πάλιν εις 6 ώρας, τότε έλεγον ότι ή μηχανή έχει ισχύν 3 ίππων, άφού εις τήν αυτήν μονάδα χρόνου εκτελεί τριπλάσιον έργον εκείνου, τó όποιον εκτελεί ό ίππος. Έπειδή όμως όλοι οί ίπποι δέν έχουν τήν αυτήν δύναμιν και άλλοι είναι αρκετά ισχυροί, άλλοι δέ είναι αρκετά αδύνατοι, δι' αυτό έγινε συμφωνία μεταξύ τών φυσικών και τών μηχανικών νά λέγουν ισχύς ενός ίππου, όταν ή μηχανή εκτελεί έργον 75 χιλιογραμμομέτρων εις έν δευτερόλεπτον. Επομένως ή μηχανή αυτοκινήτου 20 ίππων ισχύος εκτελεί έργον ίσον πρòς $20 \times 75 = 1500$ χιλιογραμμομέτρων εις έν δευτερόλεπτον, ή όπερ τó αυτό, ή μηχανή είναι εις θέση νά σηκώση σώμα 1500 χιλιογράμμων εις ύψος ενός μέτρου και εις χρόνον ενός δευτερολέπτου.

ΠΩΣ ΤΑ ΖΩΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΙ ΤΡΟΦΗΣ

(Συνέχεια από τή σελίδα 8)

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οί άρκοϋδες και οί νυχτερίδες. Οί άρκοϋδες τών ευρωπαϊκών δασών τó χειμώνα ναρκώνονται' οί πολικές άρκοϋδες, πού ζουν σέ πολύ ψυχρότερες περιοχές όχι, γιατί και τó χειμώνα μπορούν νά βρουν τήν απαραίτητη τροφή. Τό ίδιο και οί νυχτερίδες: όσες ζουν στίς εύκρατες χώρες, τó χειμώνα πέφτουν σέ νάρκη: όσες ζουν στίς θερμές χώρες, όπου ποτέ δέ λείπει ή τροφή, ζουν όλο τó χρόνο τήν παράξενη ζωή τους.

Η έφευρετικότητα της Φύσεως γιά τήν εξασφάλισι τής ζωής τών πλασμάτων της δέν εξαντλείται με τούς τρόπους, πού αναφέραμε ως τώρα. Υπάρχουν και άλλοι πολλοί. Ένας απ' αυτούς είναι ή λεγομένη συμβίωσις, πού πολλές φορές παρατηρείται σέ ζώα τελείως διαφορετικά μεταξύ των.

Γνωστότατες περιπτώσεις τού φαινομένου αυτού είναι τής πίνας και τού κολαούζου της και τού βερνάρδου τού έρμηίτη και τών άκτινίων. Ο κολαούζος τής πίνας είναι ένα μικρό καβουράκι, πού ζή μέσα στο δσπρακό της. Μόλις φανή έχθρός, ειδοποιεί τήν πίνα, πού κρατεί τó δσπρακό της άνοιχτό, και τó κλείνει. Μέσα κλείνεται και ό κολαούζος. Έτσι και τά δύο ζώα προφυλάσσονται από τόν κίνδυνο. Άλλά και όταν μέσα στο δσπρακό θά μπη κανένα ζώακι, κατάλληλο γιά τροφή, πάλι ή πίνα, ειδοποιημένη από τόν κολαούζο της, θά κλείση τó δσπρακό της, γιά νά φάη τó μεζέ πού της έτυχε. Και τó μικρό καβουράκι παίρνει τó μερίδιό του.

Ο βερνάρδος ό έρμηίτης πάλι είναι ένα άλλο καβουράκι πού δέν έχει δικό του δσπρακό, αλλά μπαίνει μέσα σέ άδεια δσπρακά άλλων θαλασσιών ζώων. Συχνά έπάνω στο δσπρακό τού βερνάρδου θά ίδουμε κολλημένα κάτι παράξενα θαλάσσια ζώα πού μοιάζουν σάν λουλούδια, και λέγονται άκτινία. Από τά πλοκάμια τους βγαίνει ένα καυστικό ύγρό, τó όποιον προκαλεί δυνατό τοούξιμο σ' όποιο ζώο πλησιάση. Μ' αυτό τόν τρόπο ό βερνάρδος ό έρμηίτης προφυλάσσεται από τούς έχθρούς του, αλλά και τó άκτινιον, πού δέν μπορεί μόνο του νά μετακινηθί, μ' αυτό τόν τρόπο εξασφαλίζει εύκολώτερα τήν τροφή του.

Άπειροι είναι οί τρόποι με τούς όποιους τά διάφορα ζώα εξασφαλίζουν τήν τροφή τους. Όλοι δέ αυτοί όφείλονται στήν προσπάθεια τής Φύσεως γιά τήν διατήρησι και συνέχισι τής Ζωής.

Γ Ν Ω Μ Ι Κ Α

Όσο πió μεγάλη είναι ή δυσκολία, τόσο μεγαλύτερη είναι και ή δόξα νά τήν ξεπεράσης.

Οί επιδέξιοι θαλασσοπόροι κερδίζουν τή φήμη τους από τίς θύελλες και τίς καταιγίδες.

Καλύτερα ν' ανάψης ένα κερί παρά νά κάθουσαι άβουλος και νά τά βάξης με τó σκοτάδι.

Στήν Έπιστήμη ή τιμή άνήκει σ' εκείνον πού πείθει τούς άλλους κι όχι σ' αυτόν πού έρριξε πρώτος τήν ιδέα.

ΟΣΚΑΡ



ΘΕΜΟΥ ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

NAMEΣΑ στά ψάρια και στά πουλιά υπάρχουν και όμοιότητες και σχέσεις. Άς δοϋμε πρώτα τίς όμοιότητες.

Τά πουλιά μπορούν νά πετοϋν στον άέρα και νά κάθονται στο έδαφος ή στά δένδρα. Τήν ίδια ικανότητα έχουν και τά ψάρια. Τά ψάρια πετοϋν μέσα στο νερό και κάθονται στο βυθό ή στά χορτά-

ρια. Άπορείτε άσφαλώς πού λέμε ότι τά ψάρια πετοϋν μέσα στο νερό. Δέν πρέπει ν' άπορήτε. Η κίνησις τού ψαριού μέσα στο νερό δέν είναι παρά μιá πτήσις, ένα πέταγμα. Τά ψάρια έχουν πτερά και οϋρά όπως τά πουλιά. Τά ψάρια κινούνται μέσα στο νερό με τά πτερύγια τους και με τήν οϋρά τους όπως ακριβώς κινούνται στον άέρα τά πουλιά με τά δικά τους φτερά και με τή δική τους οϋρά. Υπάρχουν μάλιστα και ψάρια με μεγάλα πτερύγια πού ή κίνησί τους μέσα στο νερό δέν παραλλάζει από τήν κίνησι ενός πουλιού πού πετάει με άνοικτά φτερά. Ο άετός, τó γεράκι, ή πέρδικα και άλλα πουλιά πετοϋν συχνά με άνοικτά, άκίνητα φτερά. Τεντώνουν τά φτερά τους και διασχίζουν τόν άέρα με κατεύθυνσι πρòς τó έδαφος. Τό ίδιο ακριβώς κάνει και τó σαλάχι στή θάλασσα. Τεντώνει τά μεγάλα του φτερά και διασχίζει τó νερό. Και κατόπιν προσγειώνεται, δηλαδή κάθεται στο βυθό.

Η οϋρά είναι τó πηδάλιον τού πουλιού. Ως πηδάλιον χρησιμοποiei και τή δική του οϋρά τó ψάρι. Τήν χρησιμοποιεί όμως και ως κινητήριον μέσον. Είναι ό κινητήρας του.

Τά πουλιά δέν έχουν δόντια. Υπάρχουν όμως και ψάρια πού δέν έχουν δόντια. Άλλά και εκείνα τά ψάρια πού έχουν δόντια, καταπίνουν τήν τροφή τους όπως τά πουλιά, δηλαδή τήν καταπίνουν άμάσητη. Η παλαμίδα χάφτει τούς γάρους όπως χάφτει τó χελιδόνι τά έντομα.

Μιλήσαμε πρίν γιά τó πέταγμα τών ψαριών μέσα στο νερό. Παραλείψαμε όμως νά πούμε ότι υπάρχουν και ψάρια πού πετοϋν όχι μόνο μέσα στο νερό, αλλά και στον άέρα. Τό χελιδονόψαρο πηδάει δύο μέτρα έπάνω από τó νερό και από τó ύψος εκείνο εκτελεί οριζόντιον πτήσιν 50-100 μέτρων. Έπειτα ξαναβουτά στο νερό.

Αυτά ως πρòς τίς όμοιότητες μεταξύ ψαριών και πουλιών. Άς



δοϋμε τώρα αν υπάρχουν σχέσεις μεταξύ τών πουλιών και τών ψαριών και τί είδους σχέσεις είναι αυτές.

Οί σχέσεις πού έχουν τά πουλιά με τά ψάρια, μοιάζουν με τίς σχέσεις πού έχουν οί γάτες με τούς ποντικούς. Οί γάτες κυνηγοϋν και

τρώνε τούς ποντικούς και τά πουλιά, κυνηγοϋν και τρώνε τά ψάρια. Όποια ώρα κι αν πάτε στήν άκρογιαλιά θά δήτε τούς γλάρους νά τριγυρνάνε άπάνω στά κύματα και νά κοιτάνε γιά ψάρια. Ψηλώνουν, χαμηλώνουν, πάνε, έρχονται κι όλο κοιτάνε νά διακρίνουν κανένα ψαράκι στήν επιφάνεια. Μόλις τó δουν, όρμουν κι όποιος προφθάσει τó άρπάζει με τó ράμφος του και τó σηκώνει στον άέρα, όπου και τó καταπίνει.

Οί γλάροι κάνουν μεγάλη θραύσι στά ψαράκια. Είναι άχόρταγοι και άεικίνητοι. Από τó πρωί ως τó βράδυ τριγυρνάνε παντού και εξολοθρεύουν χιλιάδες ψάρια.

Μεγάλη θραύσι κάνει στά ψάρια και ή άλκυόνη, τó γνωστό κομπο και ώραίο θαλασσοπούλι, πού στολίζει με τά χρυσοπράσινα χρώματά του τήν έρμηική άκρογιαλιά. Η άλκυόνη, παρ' όλο τó μικρό της άνάστημα, εξολοθρεύει πολλές ντουζίνες ψάρια καθημερινώς.

Αναφέραμε δύο μόνον είδη πουλιών, πού κυνηγάνε συστηματικά τά ψάρια. Υπάρχουν όμως και πολλά άλλα, οί αγριόπαπες, οί ψαροφάγοι, οί έφρες και άλλα πουλιά πού τριγυρνάνε στίς θάλασσες ή στά γλυκά νερά.

Πολλά λοιπόν είναι τά πουλιά πού κυνηγοϋν τά ψάρια. Υπάρχει όμως κι ένα ψάρι πού κυνηγεί τά πουλιά. Τό ψάρι αυτό είναι ή τούρνα, μεγάλο άρπακτικό ψάρι τής λίμνης. Η τούρνα κυνηγεί τά πουλιά πού κάθονται άπάνω στο νερό. Τά διακρίνει από τó βάθος και άμέσως αναδύεται σάν ύποβρύχιο και χάφτει τó πουλί, όπως θά έχαφτε ένα ψάρι. Πρίν τó πουλί καταλάβη περί τίνος πρόκειται, βρίσκεται κιόλας μέσα στο στόμα τής τούρνας.

Από τó βιβλίο «ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ», πού μόλις έκυκλοφόρησε.



Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

Μορφή βιβλική, με μεγάλα γαλανά μάτια, πλατύ μέτωπο, ξανθό γενάκι και φωτεινό χαμόγελο. Γεννημένος σε σπίτι αρχοντικό, πέρασε με άνεσι τα νεανικά του χρόνια, ταξίδευε για σπουδές στη Γερμανία, όπου είχε την ευκαιρία να καλλιεργήσει το γνήσιο ποιητικό του τάλαντο, κι όταν επέστρεψε στην ιδιαίτερη πατρίδα του, την Κέρκυρα, επεδόθη στη μελέτη τόσο της αρχαίας και της νεώτερης ελληνικής λογοτεχνίας, όσο και της ξένης. Έμαθε πολλές γλώσσες, ακόμη και τη νεκρή σαρκενική, από την οποία μετέφρασε το έπος «Μαχαβαράτα» με συνεργάτη το συμπολίτη του πεζογράφο Κ. Θεοτόκη.

Έγραφε λίγα, αλλά διαλεχτά ποιήματα, τα περισσότερα στη μορφή του сонέττου (δυσ τετράστιχα με δυο καταλήξεις και δυο τριστίχα με δυο ή τρεις καταλήξεις.) Το είδος αυτό το εκκαλλιέργησε μ' επιμέλεια που καταντά απίστευτη. Σύγχρονοί του βεβαιώνουν πως επί μήνες προσπαθούσε να ταιριάξει μια δημοικαταλήξια!

Αισθηματικός και στοχαστικός μαζί, επιλούτιζε τη νεοελληνική ποίηση με στίχους γεμάτους από γνήσιο λυρισμό, υποβλητικές εικόνες και πνευματικότητα.

Ο Λορέντζος Μαβίλης ήταν ένας από τους πιο μεγάλους πατριώτες. Ύμνησε την ελληνική δόξα κι μορφή, πολέμησε ως εθελοντής στην Κρήτη το 1896 και στην Ήπειρο το 1912, και έθυσιασε τη ζωή του για την Ελλάδα. Έπεσε από έχθρικό βόλι στο Δρίσκο ψιθυρίζοντας: «Δεν τό'λπιζα να αξιωθώ αυτή την τιμή, να πεθάνω για την Ελλάδα!»

ΠΑΤΡΙΔΑ

Πάλι ξυπνάει της άνοιξης τ' αγέρι
στην πλάσι μυστικής αγάπης γλύκα,
σά νύφ' ή γή, πώχει άμετρα άνθη προΐκα,
λάμπει ενώ σβήνεται της αλγής τ' άστέρι.

Πεταλούδες πετούν τσίρι με τσίρι,
έδω βουίζει μέλισσα εκεί σφήκα
τη φύσι στην καλή της ώρα βροχα,
λαχταρίζει ή ζωή σ' όλα τα μέρη.

Κάθε μοσκοβολιά και κάθε χρώμα,
κάθε πουλιού καλάνδημα ξυπνάει
πόθο στα φυλλοκάρδια μου κ' έλπίδα

να σου ξαναφιλήσω τ' άγιο χώμα,
να ξαναϊδω και το δικό σου Μάη,
όμορφή μου, καλή, γλυκειά πατρίδα.

Α. ΜΑΒΙΛΗΣ

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Η ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΜΟΥ ΑΡΧΙΧΡΟΝΙΑ

Ήταν ή ώρα 11 1/2 κι ή φωνή του γέροντα, σιγαλή και γλυκειά, σμίγονταν άδερφικά με την λυγρή φωνή του ταμπουρά. Έξω άρχισαν να κοπάζουν τα στοιχεία και να συμφιλιώνονται ο ούρανός κ' ή γή.

Τέλειωσε το τραγούδι, κι άπόθεσε τον ταμπουρά ο γέρος λέγοντάς μου:

— Πόση ώρα θέλουμε ως το γύρισμα της Νύχτας;
— Μισή ώρα! του άπολογήθηκα.

— Άαά! Τότε άς καθήσωμε κεραούλι! Σιωπηρή ώσπου να περάση αυτή ή μισή ώρα. Σιωπηρήηρηή!

Κ' έβαλε όρθο το δάκτυλό του κάτω από την μύτη του άπάνω στην χωρίστρα των άσπρων μουστακιών του.

Όσπου να περάση ή μισή ώρα, μου φάνηκε πως πέρασε ένας χρόνος, και τη στιγμή που πάτησε ο λεφτοδείχτης του ώρολογιού μου άπάνω στον ώροδείχτη, κ' έκαναν οι δυο δείχτες μαζί μιά μοναχή γραμμή άπάνω στον αριθμό XII, μου φάνηκε ότι είδα μπροστά μου τους δυο χρόνους σαν δυο εκατόχρονους γερόντους, με μακρυά άσπρα γένεια και μαλλιά, που κρατούσαν ο καθένας στο χέρι του από ένα χοντρό ραβδί και στήριζαν άπάνω το σκυφό κορμί τους. Την στιγμή που άνταμώνθηκαν οι δυο Γέροι μέσα σε ένα θεώρατο

Σύγχρονος, συντοπίτης και ομοϊδεάτης του Κρυσταλάκη ο Χρήστος Χρηστοβασίλης, εκκαλλιέργησε το διήγημα με τον ίδιο ζήλο που ο ποιητής του «Χωριού και της Στάνης» εκκαλλιέργησε το στίχο. Άντλούσε, όπως εκείνος, τα θέματά του από τη ζωή των ανθρώπων της υπαίθρου και προσπαθούσε να ζωγραφίσει πιστά τις συνήθειες, τα βάζα και τις χαρές τους, χωρίς να ενδιαφέρεται για ψυχολογικές αναλύσεις. Αδρές άλλωστε δεν άπασχολούσαν τους συγγραφείς μας, τότε. Κυριαρχούσε ή άπλη, επιφανειακή ήθογραφία, κι ο Βιζυηνός, που μετέφερε από τη Γερμανία, όπου έσπούδασε, το κοινωνικοψυχολογικό πεζογράφημα, μόλις είχε άρχίσει να γίνεται γνωστός. Η τέχνη του Χρηστοβασίλη είχε κατακτήσει πολλούς διανοούμενους. Ο Γαβριηλίδης την εξύμνησε καθώς και πολλοί άλλοι. Είναι μιά τέχνη και τώρα εδρόδεκτη, γιατί έχει πολλή ζωντάνια και γνήσιους φυσιολατρικούς χυμούς.

Ο Χρηστοβασίλης έζησε πολυτάραχη ζωή. Έφυλακίσθη από τους Τούρκους, άλλαξε επάγγελμα μόλις κατόρθωσε να δραπετεύσει κ' όποτε από τη βράβεσι ενός διηγήματός του (αυτού, που άπόσπασμά του δημοσιεύουμε) έγινε δημοσιογράφος. Έγραψε 9 τόμους διηγημάτων, 3 θεατρικά έργα, μερικές λαογραφικές ιστορικές μελέτες και λίγα ποιήματα. Πέθανε στις Άθήνας το 1937 σε ηλικία 77 ετών.



ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

κι άπέραντο παλάτι, άφησε ο ένας τον θρόνο που κάθονταν, και τον έπιασε ο άλλος. Κατέβαινε ο ένας τα σκαλοπάτια του θρόνου ζερβά και τ' ανέβαινε ο άλλος δεξιά. Σωστή ζωντανή εικόνα ζωγραφισμένη με τα ζωηρότερα χρώματα του καλύτερου ζωγράφου του κόσμου.

— Καλή χρονιά, γέρο! του φώναξα, και χωρίς να γνωρίζω γιατί, χτυπούσε «τικ-τάκ» ή καρδιά μου.

— Ζύγισε ή Νύχτα; με ρώτησε.

— Ζύγισε, του άπήντησα. Αυτήν την στιγμή βρίσκεται άπανωθιό στην ράχη...

— Ε! καλή χρονιά το λοιπόν! είπε και ο γέρος. Να χιλιάση το κοπάδι μας και να μυριάση! Σερκά παιδιά και θηλυκά άρνιά και κατσίκια! Χαρωμένος ο τριακατάρατος ο λύκος. Μακρυά από μās κι από τα σύνορά μας παρμάρα, άβδέλλα, ψώρα, βλογιά, αύγολήτα και κάθε άλλο κακό. Χρόνια πολλά, άμην.

Και παίρνοντας από πλάγι του ένα πουνναρήσιο κλαδί έκανε τρεις φορές τον σταυρό του και τ' άπόθεκε ψηλά στη φωτιά. Έφεξε πλειότερο ή άνθρωποκαλύβα, και βάλανε κι έμεις οι άλλοι από ένα πουνναρήσιο κλαδί στην φωτιά, έπαναλαμβάνοντας τις ίδιες εύχές του γεροπιστικού.

Σαν νάχε λησμονήσει να ειπή κάτι ακόμα ο γεροπιστικός, ξανάκανε τον σταυρό του και ξανάειπε:

— Να ζήσετε, παιδιά μου! Ο Θεός να μās άξιώσει να διώξουμε τον έχτρο των Άγαρηνό, από τον τόπο μας, που μās τρώει τα σπλάχνα.

Και λέγοντας αυτά άναστένανε βαθιά ο καμμένος ο γέρος, σά να μην το πίστευε ότι θάβλεπε με τα μάτια του εκείνη την όνειροφάνταχτη μέρα.

Σωπάσαμε όλοι για τέσσερα-πέντε λεπτά, και ήμασταν σαν βουβόι. Μās είχε πιάσει μιά μεγάλη μελαγχολία και θλίψη. Έκείνη, τη στιγμή είχαμε γηράσει όλοι κατά ένα χρόνο.

Είεινη ή σιωπή με βοήθησε ν' άκούσω μιά δυνατή φωνή που έρχονταν πέρα από το χωριό άπάνω από την ράχη των Άγναντιών...

Βγήκα από την άνθρωποκαλύβα κι άφουγκράστηκα. Ήταν ή μάννα μου, που βγήκε τα μεσάνυχτα στη ράχη και φώναζε να μάθω αν ήμουν καλά κι εγώ και τα πρόβατα, κι άφου τής άπάντησα ότι είμαστε όλοι καλά, ξαναμπήκα μέσα και ξαπλώθηκα παρεστίας κι κοιμήθηκα.

Πες όμως και δεν κοιμήθηκα καλά-καλά, όπως κοιμώμεν, αλλά λαγοκοιμήθηκα μόνον κι όταν ξημέρωσε ο Θεός την ήμέρα του, χαιρέτησα την πρώτη μέρα του καινούργιου χρόνου άνάμεσα στα συμπαθητικά κι άδωα βελάσματα των προβατινών, και στ' άλυχτήματα των σκυλιών. Κι άφου ξαναείπαμε τις πρωτοχρονιάτικες εύχές, έπεράσαμε άμέσως τ' άίθιασιλάτικα κουλούρια στα κέρατα των κριαριών, ξαναβάλανε πάλι κι από ένα πουνναρή ακόμα στη φωτιά και ξαναείπαμε τα ίδια:

— Καλή χρονιά μας. Να χιλιάση και να μυριάση το κοπάδι μας. Σερκά παιδιά και θηλυκά άρνιά και κατσίκια. Χαρωμένος ο τριακατάρατος ο λύκος. Μακρυά από μās κι από τα σύνορά μας παρμάρα, άβδέλλα, ψώρα, βλογιά και κάθε άλλο κακό. Χρόνια πολλά μας. Άμην!

Σε λίγο άνοιξαν οι πορείες του χειμαδιού. Όλο το κοπάδι πήρε τα πλάγια του λιβαδιού κι έμειναν μοναχά οι γενημνές οι προβατίνες, για να τις βάλη το πιστικόπουλο στο χωράφι, που ήταν έπίτηδες σπαρμένο κριθάρι γι' αυτές.

Κι έτσι τέλειωσε εκείνη την χρονιά ή τελετή της Πρωτοχρονιάς και ήταν ή καλύτερη Πρωτοχρονιά πώχω πέρασει στη ζωή μου.



Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Γενήθηκε στο Συρράκιο της Ήπειρου το 1868.

Πέρασε τα παιδικά του χρόνια στα βοσκοτόπια του παππού του, που ήταν τσέλιγκας κι έπηγε να σπουδάσει στα γειτονικά Γιάννενα, μα πριν τελειώσει το Γυμνάσιο αναγκάστηκε να φύγει κρυφά γιατί τον καταζητούσαν οι τουρκικές Άρχές εξ αίτίας πατριωτικών του στίχων. Ήρθε στην Άθήνα, κι άφου γνώρισε την άδιαφορία, την πείνα, την άθλιότητα κι έφτασε να κοιμάται σ' ένα πάγκο «ένιοτε και νήστις», όπως ο ίδιος λέει σ' ένα γράμμα του, κατάφερε να μπη μαθητευόμενος σ' ένα τυπογραφείο. Κι ωστόσο δεν έπαψε ποτέ να γράφει. Το πατριωτικό οίσθημα, ή φιλοδοξία, ή νοσταλγία των τόπων που θρέψανε τα νιάτα του — αυτή, προπάντων — εφλόγιζαν το του και τον ένέπνεαν.

Καταπιάστηκε με την ιστορία, τη λαογραφία και την ποίηση, που άποτελεί και το ουσιαστικότερο μέρος της προσφοράς του. Το βιβλίο του «Ο τραγουδιστής του Χωριού και της Στάνης», από το όποιον άνθολογούμε τους παρακάτω στίχους, περιλαμβάνει ποιήματα γεμάτα από λεβεντιά, φυσιολατρικό άίσθημα και ακίβδηλη χάρη. Μερικά απ' αυτά μοιάζουν με δημοτικά τραγούδια. Στην εποχή του αγαπήθηκε πολύ. Τον άνόμασαν «νέο Θεόκλιτο». Οι στερήσεις κι ο καημός της έσεντίας έφθειραν την υγεία του. Πέθανε το 1894, σε ηλικία 26 ετών. Λίγο προητέρω, σά να προμάντευε το χαμό του, είχε συνθέσει τον «Σταυρατό» που τελειώνει έτσι:

«Πάρε με άπάνον στα βουνά, τί θα με φάν ή κάμπος!»

Ο ΓΕΡΟΣ ΚΑΡΝΑΒΑΡΟΣ

(άπόσπασμα)

— Καλότνχα, μωρέ δεινρά, που ζήτε χίλια χρόνια, που άνθίζετε κάθε άνοιξη και κάθε καλοκαίρι. Γεράματα δεν έχετε και Χάρον δεν φοβάστε; τα μεσημέρια άπλώνετε τον ίσκιο στο διαβήτη, στον ζευγολάτη, στον βοσκό, στου κοπαδιού τον πληθο. Τη νύχτα, όλόρθα κι άγρυπνα, πίνετε και ρουφάτε δροσιά βοννίσια άχόρταγα, και το ταχύ, όταν φέγγη, έσεΐς παλάτια γίνεστε, στον κότσυφα, στ' άηδόνη. Έσας σās τρέφουν κρύα νερά, τα χιόνια σās πλατύνουν. Μωρέ βοννά, ψηλά βοννά, ψηλά και δασωμένα, τώρα π' ο Μάης σās γέμισε μ' άνθους, με χλόη, με νιάτα, γιατί δεν ξαναιώνετε και σεΐς το γέρο έμένα, σάμπως καινούργια γένονται και σάμπως ξαναιώνουν τοϋτα τα χαμηλά κλαριά και τα παλιά τα δένδρα, να γίνω πάλι ως ήμουν νιός, να γίνω παλληκάρι;

Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Τόν καιρό της κατοχής

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΛΗΘΙΝΗ

Μήτε για το καντήλι λάδι, μήτε λεφτά για ένα κερί. Μαύρο το σπίτι κι άραχλο και το κελάρι άδειο.

Τις λιγοστές σταφίδες που της είχαν απομείνει τις έδωσε στα γειτόνισσες που είπαν τα κάλαντα. Πώς να τ' άδωνε τέτοια μέρα τα δόλια τα παιδιά, που στα σκελετωμένα κορμάκια τους κρεμόνταν τα ξεσκισμένα ρούχα σαν ξένα; Έπειτα ή χαρά που τις έδωσαν με τις φωνίτσες τους, άς ήτανε και για λίγες μόνο στιγμές, άξιζε ό,τι και αν πής.

Μά, νά, τώρα που είχε απομείνει ολόμυαχη μες στη σκοτεινή κάμαρα, ένοιωθε να την πνίγει ο βραχνάς της ανέχειας.

Και να ξεμερώνει Πρωτοχρονιά και να μη μπορέσει ούτε στην εκκλησιά να σύρη και να μην έχει ούτε μια μπουκιά ψωμί — για τη Σταυρούλα της κάνε!

Άλήθεια, πώς άργουσε τόσο το παιδί; Τό είχε στείλει από το δειλινό στο γέρο στρατηγό, που ήταν ή ψυχή της στρατιωτικής όργάνωσης, να ρωτήσει αν είχε κάνα μήνυμα από την Αίγυπτο. Νά ήταν τάχα φθασμένος καλά ο Βάγγος;

Ωρες-ώρες φούσκωνε μέσα της ό καημός του ξενιτεμένου της γιού, που τις άφηνε έρημες, δυό γυναίκες αδύναμες, δίχως προσταγή και δίχως πεντάρα, για να πάη στην Άφρική να παίξει κορώνα-γράμματα τη ζωή του. Μά ή βαθεία της πίστι κι ή άγάπη στην Πατρίδα και τη Λευτεριά δεν άφηναν τον πόνο να ξεχειλίσει. Έδενε κόμπο την καρδιά της κι άγναντεύοντας την παλιά βυζαντινή εικόνα της Μεγαλόχαρης, που ένας άγιονορίτης καλόγερος είχε χαρίσει στον παππού της, έλεγε μέσα της με πεποίθησι:

— Έκείνη θα μου τον ξαναφέρει γερό και τιμημένο.

Την εικόνα θυμήθηκε μια φορά ακόμα, σ' αυτή ξαναπήγε με κρυφήν έλπίδα ή σκέψη της. Κοίταξε κατά τό εικονοστάσι χωρίς να καλοβλέ-



πη, γιατί μες στην κάμαρα μόλις έφεγγε το φωτάκι του δρόμου.

Ξαφνικά μια ιδέα της πέρασε από το νού: Άν την πούλαγε; Θυμήθηκε πώς όταν ήτανε μικρή κάποιος μακρινός συγγενής, σπουδαίος άνθρωπος, φερμένος από τη Μασσαλία, τους είπε, άφου την κράτησε πολύ στα χέρια του και την εξέτασε προσεχτικά, πώς είχε μεγάλη άξια. Μά κι άλλοι γνωστοί, που ξαίρανε από παλιές εικόνες, λέγανε πώς είναι κάτι πολύ σπάνιο.

Στην άρχή της φάνηκε φοβερή κείνη ή σκέψη. Θάρρεψε πώς μια τέτοια πράξη έμοιαζε με ιεροσυλία.

Μά πάλι, πώς να γίνει; Καλά, αύριο. Θα τ' άβόλευε, ρίχνοντας τ' άμυγδαλάκι της και πηγαίνοντας με τό κορίτσι στο σπίτι του κουινιάδου της, που ήτανε όλο γκρίνια και τσιγκουνιά — κι άς είχε τον τρόπο του. Άλλά την άλλη μέρα, την παράλλη;

Η σκληρή ανάγκη την έκανε να τ' άποφασίσει ύστερα από βασανιστικούς δισταγμούς. Έκανε τό σταυρό της, άνέβηκε άπάνου στη σκάμνα που καθότανε, την ξεχώρισε πασπατευτά από τις άλλες εικόνες, γιατί είχε μια βαρειά σκαλισμένη κορνίζα και την κατέβασε με προσοχή. Από τ' άγεροντικά της μάτια δάκρυα κυλήσανε ζεστά όταν την έφερε στα χείλη να την άνασπαστή.

Άφου έλυσε την ποδιά της και την τύλιξε, κλείδωσε προσεχτικά την πόρτα, δρασκέλισε τη λιθαρένια αΐλη και τράβηξε κατά τό σπίτι του κυρ-Λεωνίδα, που τον ήξερε για φίλο του μακαρίτη του άντρα της. Ήταν νοικοκύρης καλός αυτός, άρχοντάνθρωπος κι άγαπούσε κάτι τέτοια κειμήλια. Είχε άκούσει πώς τον τελευταίον καιρό μάζεψε κάμποσα εικονίσματα άκριβοπληρώνοντας τα. Όσο για τη Μεγαλόχαρή της, θυμήθηκε πώς κάποτε είκοσι τόσα χρόνια πριν, τον καιρό που προξενολογιότανε με μια ξαδέρφη της — κρέμα που δεν παντρευτήκανε κι έμειναν κι οι δυό μαγκούφιδες, τρομάρα τους — την είδε κι έλεγε πώς τέτοιες εικόνες είναι «δυσεύρετες». Έτσι άκριβώς. Της είχε κάνει έντύπωσι ή λέξι, γιατί ήταν ή πρώτη φορά που την άκουγε.

Βρήκε τον κυρ-Λεωνίδα στο κρεβάτι. Είχε πουντιάσει για καλά. Όστόσο μόλις άκουσε τό παράνομά της τη δέχτηκε πρόθυμα.

Είπε στη γριά οίκονόμα του να της ψήση έναν καφέ και βάλθηκε να της μιλάει για τη φίλια του με τό συχωρεμένο, για τό δικίο που 'χε πασχίζοντας να τον παντρέψει, για την πίκρα της μοναξιάς του.

Όστερα τη ρώτησε εύγενικά πώς, με τό καλό, είχε πάει σ' αυτόν.

— Σ' άς έφερα τουτό τό εικονίσμα, τ' άποκρίθηκε ντροπαλά. Κάποτε σ' άς άρρεσε. Άς μου δώση ή άφεντιά σας ό τι νομίζει κι άς τό κρατήσει.

Ο κυρ-Λεωνίδας, άφου πήρε με λαχτάρα στα χέρια του την εικόνα και την κοίταξε προσεχτικά, τη

ρώτησε χωρίς να πολυσκεφθή:

— Γιατί την πούλας;

Άλλά, πριν ακόμα τ' άπαντήσει εκείνη, βιάστηκε να πη ζωηρά: — Σ' εύχαριστώ πολύ που με θυμήθηκες. Άλλά μια τέτοια εικόνα δεν πρέπει να φύγει από τό σπίτι σου. Δέ θα τό συγχωρούσα ποτέ στον έαυτό μου αν στη στερούσα. Νά την άφήσης στα παιδιά σου, κληρονομιά. Είναι δυσεύρετη — ξαναείπε κείνη τη λέξι. Δυσέρετη και θαυματουργή. Και μόνο που την αντίκρισα έγινε καλά.

Άπλωσε με τρόπο τό χέρι του στο σακάκι που κρεμότανε δίπλα κι έβγαλε μερικά χαρτονομίσματα.

— Κάνε μου τη χάρι να τ' άδεχτής, είπε εύγενικά. Και θέλω να ρχθεις συχνά από δω. Έτσι θα θάρρως πώς ξαναζώ τις όμορφες ή μέρες των περασμένων...

Τ' άρπαξε τό χέρι τρέμοντας από τη συγκίνησι και πήγε να τό φιλήση. Μά εκείνος την έμπόδισε και κάλεσε την οίκονόμο.

— Άκουσε, την πρόσταξε σιγανά, διπλώσε σέ μια πετσέτα ένα ψωμί, βάλε σέ μια σακούλα πέντε-έξι αυγά ένα καλό κομμάτι κεφαλοτύρι, γέμισε και ένα γαλόνι με λάδι και φέρε μου τα έδω, σύντομα.

Όταν ήρθαν τ' άράματα ο κυρ-Λεωνίδας είπε καλοσυνάτα:

— Στο χωριό μου τέτοιες μέρες χαρίζουν βασιλόπιττες και γλυκά. Μά τώρα, τί να γίνει; Είναι πόλεμος, κατοχή...

Και πριν εκείνη προλάβη ν' άνοίξη τό στόμα της πρόσθεσε:

— Όπως δυσκολεύεται να τ' άκρατ' άλα. Θέλεις να σέ βοηθήση ή Άγγελική;

Άρνήθηκε φυσικά να βάλη σέ κόπο τη γριούλα. Έχωσε τό εικονίσμα στη μασχάλη, πέρασε την πετσέτα με τό ψωμί στο χέρι που κρατούσε τό δέμα, πήρε με τ' άλλο τό γαλόνι κι έφυγε, άφου τον άποχαιρέτησε με χίλια «εύχαριστώ» και μ' άπειρες εύχες.

Φτάνοντας στο σπίτι είδε φώς και παραξενεύτηκε. Η κόρη της έτρεξε να την ύποδεχθή χαρούμενα.

— Μητέρα φώναξε. Χαιρετίσματα άπ' τό Βάγγο. Είναι πηγαίμενος από την Κυριακή. Πήρε μήνυμα ο στρατηγός. Και ξαίρεις; Μου 'δωσε και δυό λίρες. Κάθε μήνα, λέει, θα παίρνουμε. Τη μια τη χάλασα στο μπακάλη. Άγόρασα κάμποσα ψώνια για τό σπίτι.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΖΑΧΑΡΙΑΣ

Ο θρυλικός πρωτοκλέφτης του Μοριά Ζαχαρίας, κατά τη μαρτυρία ενός βιογράφου του, γεννήθηκε τό 1765 στη Μπαρμπήτσα του Μυστρά, γι' αυτό και τό επίθετό του ήταν Μπαρμπήτσιώτης.

Δεν ήταν ούτε δέκα πέντε χρόνων όταν Τούρκοι σπαχήδες σκότωσαν τον πατέρα του. Άποφασισμένος να έκδικηθί τους τυράννους, άρματώθηκε και πήγε ν' ανταμώσει τό φίλο της φαμελιάς του Ματζάρη, που 'μενε στη Λογγάστρα. Τον καλοδέχτηκε εκείνος, τον φίλησε κι οι δυό μαζί όρκίστηκαν να χτυπήσουν τους Τούρκους.

Ο Ζαχαρίας έμεινε έξι χρόνια στη Λογγάστρα, σαν ψυχογιός του Ματζάρη, δουλεύοντας στα χτήματα, μαζεύοντας όπλα και προετοιμάζοντας παλληκάρια για τον άγώνα.

Τό 1786 ο προστάτης του σκοτώθηκε από ένα λιθάρι που του έριξε κάποια γυναίκα, κι εκείνος ξεσήκωσε άλλους πέντε φίλους του και βγήκανε στο κλαρί.

Γυρίζοντας με τό άσκρι του στα χωριά δεν τ' άβασε μόνο με τους έχθρους του γένους, αλλά και με μερικούς κακούς προστούς, που καταδυναστεύανε τη φτώχεια. Ήταν γενναίος, καλόκαρδος κι είχε τό χάρισμα να τρέχη πολύ. Ξεπερνούσε ένα γοργοπόδαρο άλογο στο τρέξιμο. Κάποτε στοιχημάτισε μ' έναν πασά τό κεφάλι του αν δεν έφτανε τό καλύτερο άλόγό του, και κέρδισε: Πήρε τό περήφανο ζώο και γύριζε με κείνο σαν μεγάλος όπλαρχηγός.

Μετά τη μάχη της Ρεκίτσας, όπου πολέμησε σ' ά λιοντάρι, μάζεψε πολλούς συντρόφους, έκανε δική του σημαία, που είχε στη μέση τό σταυρό κ' έγραφε: «Η αίμα, ή λευτεριά ή θάνατος» κ' έγινε ο άρχηγός της μοραίτικης κλεφτουριάς.

Χρειάζονται πολλές σελίδες για να γράψω κανείς τ' άκατορθώματα του Ζαχαρία. Τόσο είχαν τρομοκρατηθή οι Τούρκοι άπ' αυτόν, ώστε γράφανε στην Πύλη πώς πρέπει να ξοντωθή με καθε θυσία. Τό 1804 βγήκε ένα φερμάνι που έλεγε πώς όποιος τον πιάση θα γίνει Μπέης. Έπειδή αυτό ήταν άκατόρθωτο, ξεκίνησε από την Πόλη θάλακρη άρμάδα με πολλό στρατό, που βγήκε στη Μάνη και σκορπίστηκε για να τον κυνηγήση. Τού κάκου. Καθώς ήτανε όχι μόνο γενναίος, αλλά και πολυμήχανος σαν τον

Όδυσσέα, ξέφυγε, γιατί είχε με τό μέρος του κι όλους τους ανθρώπους του λαού, που τον έλάτρευαν.

Βρέθηκε όμως ένας προδότης, Κουκέας τον έλεγαν, που τ' άπ' έστισε παγίδα: Τον κάλεσε στον πύργο ενός κουμπάρου του «για να του μαρτυρήση τ' άμυστικά της τούρκικης άρμάδας», κατά τον άπλοικό βιογράφο του. Και τον σκότωσε.

Όταν ο Κουκέας παρουσιάσθη στον Καπουδάν-πασά (τον τούρκο ναύαρχο) για να πάρη την πληρωμή του, εκείνος τον ρώτησε:

— Σ' άν σκότωσε, με τ' ά χέρια σου; — Ναι.

— Τό Δοβλέτι (ή κυβέρνησι) όμως τον ήθελε ζωντανό. Τώρα τί άναφορά θα δώσω έγώ;

Πριν ακόμα άνοίξη τό στόμα του για ν' άπαντήσει ο προδότης, ένας πελώριος γενίτσαρος του πήρε τό κεφάλι. Αυτό, καθώς και τ' ά κεφάλια δυό άλλων ήρώων, του Άτέση και του Άλεξανδρή, τ' άστειλε ο Τούρκος ναύαρχος την άλλη μέρα στην Πύλη μ' ένα καράβι.

Η λαϊκή μουσα έκλαψε τό θάνατο του άτρόμητου πρωτοκλέφτη με στίχους σαν αυτούς:

«Έσκότωσαν τό Ζαχαριά τον πρώτο καπετάνιο,

που ήταν κολώνα στο Μοριά και φλάμπουρο στους κάμπους...

Τ' άκούτε Μπαρμπήτσιώτισσες και Μπαρμπήτσιώτες;

Νά μην αλλάχτε τη Λαμπαρή, τ' άσπερα να μην φορέστε.

Σαν του κοράκου τ' ά φτερά, βάλτε τη φορεσιά σας :

Τό Ζαχαριά σκοτώσανε!...

ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΠΟΛΕΜΑΜΕ!

Μια γυναίκα πήγε κάποτε και ζήτησε κάποια χάρι από τον Κολοκοτρώνη.

— Άχ, άφέντη μου, του είπε, κάνε τουτό τό καλό και θα γίνω σκλάβά σου.

— Τι λές μωρή ζουρλή; Σκλάβά μου; Για τη λευτεριά πολεμάμε και σ' ά θέλεις να γίνης σκλάβά;

ΔΑΝΑΟΣ

να ξεφύγη από τ' ά χέρια της και να τη ρωτήσει:

— Δικά μας είναι όλα τούτα μανούλα; Ποιός σου τ' άδωσε;

— Η Παναγιά, παιδί μου!

Κι ενώ ή κοπέλα σαστισμένη προσπαθούσε να μάθη τί έτρεξε, πήρε εύλαβικά τό εικονίσμα, τό 'βαλε στη θέση του χωρίς να βγάλη μιλιάρ, έβαλε λάδι στο καντήλι κι άμα τ' άναψε, γονάτισε ψιθυρίζοντας:

— Προσκύνησε, κόρη μου. Τούτη ή Εικόνα είναι θαυματουργή!

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΣΠ. ΑΥΛΩΝΙΤΗ

ΡΟΜΠΕΡΤ ΧΕ·Υ·Ζ, ένας εὔσωμος Ἀμερικανός, ὁ ταχύτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου σήμερα.

Ο ταχύτερος ἄνθρωπος στὸν Κόσμο εἶναι σήμερα ἓνας εὔσωμος νεγροαμερικανός, ὁ Ρόμπερτ Χέυζ, 21 ἐτῶν, πὺν ἔχει ἀνάστημα 1 μ. 80 καὶ ζυγίζει 88 κιλά! Τὸ ἐπιβλητικὸ σῶμα του καὶ τὰ χονδρά του πόδια κάθε ἄλλο δίνουν, παρὰ τὴν ἐντύπωσι δομῆως ταχύτητος. Κι ὁ μὲν ὁ Χέυζ δὲν εἶναι μόνον ὁ ταχύτερος σήμερα ἄνθρωπος τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ ὁ καλύτερος «σπρίντερ» πὺν ἔχει ἐμφανισθῇ ποτέ. Γιατὶ ὁ Ρόμπερτ ἢ Μπόμπ, ὅπως συνηθίζουν νὰ τὸν ἀποκαλοῦν, ἐπέτυχε ἐφέτος τὸ καλοκαίρι νὰ «σπάσῃ» τὸ τεῖχος τῶν 10' εἰς τὰ 100 μέτρα, καλύπτοντας τὴν ἀπόστασι σὲ 9' 9)10, χρόνο πὺν δὲν εἶχε ἐπιτύχει κανεὶς μέχρι τώρα. Καὶ ναὶ μὲν ἡ ἐπίδοσις αὐτῇ δὲν ἀνεγνωρίσθη ὡς παγκόσμια, γιατί ἐπνεεν ἐλαφρὸς βοηθητικὸς ἄνεμος, ὅπως δὲν ἀνεγνωρίσθη καὶ ἡ ἰσοφάρισις ἀπ' αὐτὸν τοῦ παγκοσμίου ρεκόρ τῶν 100 γυαρδῶν μὲ 9' 2)10, ἀλλὰ ὁ Χέυζ ἐπέτυχε ἀργότερα νὰ καταρρίψῃ δυὸ φορές τὸ ρεκόρ τοῦ Κόσμου στῖς 220 γυαρδῶν, καλύπτοντας τὴν ἀπόστασι σὲ 20' 5)10 μὲ στροφῇ καὶ κάτω ἀπὸ δυσμενέστατες καιρικὲς συνθήκες! Ἀξίζει ὁ μὲν νὰ σημειωθῇ γιὰ ποῖο λόγο δὲν ἀνεγνωρίσθη ἡ ἐπίδοσις τῆς ἰσοφάρισεως τῶν 100 γυαρδῶν, ἀφοῦ οὔτε βοηθητικὸς ἄνεμος ἐπνεε κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγωνίσματος, οὔτε ἡ ἀπόστασις εὐρέθῃ μικροτέρα ὄταν, ὡς συνηθῶς, κατεμετρήθη καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων, οὔτε ἡ διαδρομὴ ἦταν ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον κατηφορικὴ. Γιατὶ φαντάζεσθε, λοιπόν, ὅτι δὲν ἀνεγνωρίσθη τὸ ρεκόρ αὐτὸ τοῦ Χέυζ; Ἐπειδὴ τὸ πιστόλι τοῦ ἀφένου εἶχε διάμετρο 22 ἐκατοστῶν, ἀντὶ τῶν 32 πὺν προβλέπουν οἱ ἀμερικανικοὶ κανονισμοί! Φυσικά, τὸ παγκόσμιο ρεκόρ πὺν ἐπέτυχε ὁ Μπόμπ στῖς 220 γυαρδῶν ἀνεγνωρίσθη μὲ ὅλες τῖς τιμές. Ἐπειτα ἤρθε ἡ κατάρριψις τοῦ

δρόμου τῶν 100 γυαρδῶν μὲ 9' 1)10 πὺν καθιέρωσε τὸν Χέυζ ὡς τὸν καλύτερον δρομέα ταχύτητος πὺν παρουσιάστηκε ποτέ στὸ ἀθλητικὸ στερεῶμα. Γιατὶ, τρέχοντας τῖς 100 γυαρδῶν (91 μ. 44) σὲ ἐννέα δευτερόλεπτα καὶ ἓνα δέκατο, πὺν ἀντιστοιχεῖ μὲ 9' 9)10 γιὰ τὰ 100 μέτρα, ὁ μεγαλόσωμος νεγροαμερι-

Υ Μ Ν Ο Σ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Στὴ χώρα αὐτὴ ὡς ἀπλῶνεται τὸ ἀρχαῖο τὸ πνεῦμα αἰώνια. Καινούργια εἶναι τὰ χρόνια, μ' ἀνθοῦν τ' ἀρχαῖα κλαδιά.

Τ' ὠραῖο κεφάλι ὁ κότινος, πὺν ἐδῶ πάντα φυτρῶνει, πάλι ἀξία ὡς στεφανῶνῃ, ν' ἀντιτυπᾷ ἡ καρδιά.

Ὅλοι μαζί ὡς κρατήσωμε ψηλά γιὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς νέας ζωῆς τὴ δάδα πὺν ἀνάψαμεν ἐμεῖς.

Γερὰ κορμιά ν' ἀστράφουνε στὸ φῶς τῆς, νὰ κοιτοῦνε λαοὶ καὶ ν' ἀκολουθοῦνε στὸ δρόμο τῆς τιμῆς.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

κανός, ἐπέτυχε μέση ὠριαία ταχύτητα 36 χιλιομέτρων καὶ 174 μέτρων. Ἐτσι ξεπέρασε τὴν ἐπίδοσι τῶν 10 δευτερολέπτων πὺν ἐπέτυχαν στὰ 100 μέτρα ὁ Γερμανὸς Ἀρμιν Χάρου καὶ ὁ Καναδὸς Χάρου Τζέρομ καὶ πὺν ἰσοδυναμεῖ μὲ μέση ὠριαία ταχύτητα 36 χιλιομέτρων. Ὁ διάσημος Ἀμερικανὸς προπονητὴς δρόμων ταχύτητος Τζᾶκ Κόννερ, χάρις στὸν ὁποῖον ὁ Χέυζ ἐβελτίωσε τῖς ἐκκινήσεις του καὶ ἐπέτυχε τὰ νέα παγκόσμια ρεκόρ πιστεῖν ἀπόλυτα ὅτι ὁ νέος ἄσος τῶν «σπρίντερς» εἶναι ὁ μεγαλύτερος δρομεὺς ταχύτητος πὺν εἶδε ποτέ ἢ Ὑφήλιος καὶ ὅτι μὲ καλὲς καιρικὲς συνθήκες εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπιτύχῃ 9' 8)10 στὰ 100 μέτρα καὶ 20 δευτερόλεπτα στὰ 200 μέτρα μὲ στροφῇ!



Ὅμως ὁ Μπόμπ εἶναι φτωχὸς καὶ τὸ ἀμερικανικὸ ἐπαγγελματικὸ ποδόσφαιρο τόσο πλούσιο, ὥστε νὰ τοῦ προσφέρῃ 100.000 δολλάρια γιὰ τριετὲς συμβόλαιο. Ἐτσι ὁ νεωρῶδης νέγρος ἀποβλέπει στὴν ἀνακλήρῃ του ὡς Ὀλυμπιονίκου τοῦ χρόνου στὸ Τόκιο καὶ ἔπειτα, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, θὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀθλητικὸ στίβο.

Ὁ Μπόμπ γεννήθηκε στῖς 20 Δεκεμβρίου τοῦ 1942 στὴν Τζᾶκσονβιλ τῆς Φλωρίδος. Τὸ 1960, σὲ ἡλικία 17 ἐτῶν, ἔτρεξε γιὰ πρώτη φορά τῖς 100 γυαρδῶν σὲ 9' 8)10. Ἡ ἐξέλιξις του ἦταν ραγδαία, ἀφοῦ κατὰ τὸν ἐπόμενον χρόνο ἐβελτίωσε τὴν ἐπίδοσί του κατὰ 3)10. Τὸ 1961 στοὺς ἀγῶνας τοῦ Πανεπιστημίου του, ὅπου καὶ τώρα σπουδάζει, ἐπέτυχε 9' 3)10 στῖς 100 γυαρδῶν καὶ 20' 6)10 στῖς 220 γυαρδῶν ἐπὶ εὐθείας διαδρομῆς. Εἶχε νικήσει τότε τοὺς πὺν φημισμένους δρομεῖς ταχύτητος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδά. Τὸν ἴδιο χρόνο τὸν ἔστειλαν σὲ τουρνέ στὴν Εὐρώπῃ τὸ καλοκαίρι μαζί μὲ ἄλλους πρωταθλητὰς τῆς Ἀμερικῆς. Στὴν περιοδεία ἐκείνη ὁ Χέυζ κατέπληξε τοὺς Εὐρωπαίους. Στὴ Σουηδία, σὲ βρεγμένο βαρὺ στίβο ἔτρεξε τὰ 100 μέτρα σὲ 10' 1)10, ἀφήνοντας 10 μέτρα πίσω τοὺς Σκανδιναvoὺς σπρίντερς. Ἀργότερα ὁ μὲν, τραυματίστηκε καὶ ἀναγκάστηκε νὰ μείνῃ μερικὸν μήνες μακρὰ ἀπ' τὸν στίβο. Τὸ 1962 ὁ Χέυζ ἐπανῆλθε καὶ ἀνεδείχθη πρωταθλητὴς τῶν Ἡν. Πολιτειῶν, ἰσοφαρίζοντας τὸ παγκόσμιο ρεκόρ τοῦ Μπᾶντ στῖς 100 γυαρδῶν μὲ 9' 2)10 καὶ τερματίζοντας πρῶτος στὸ Πάλο Ἀλτο τῆς Καλιφορνίας τὰ 100 μέτρα σὲ 10' 2)10 κατὰ τὴν συνάντησι Ἀμερικῆς - Ρωσίας μὲ ἀντίθετο ἄνεμο. Ἡδὴ ὁ Ρόμπερτ Χέυζ κατέρριψε τὸ παγκόσμιο ρεκόρ καὶ τῶν 100 γυαρδῶν μὲ 9' 1)10. Ἀξίζει νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ρεκόρ αὐτὸ ἐβελτιώθη σὲ διάστημα 60 ἐτῶν κατὰ πέντε δέκατα τοῦ δευτερολέπτου μόνον!

Οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα

ΤΟ ΓΛΥΚΟ ΜΟΥ, ΜΑΥΡΟ ΑΡΝΑΚΙ

Τὸ μοσχάκι πωλήθηκε. Ὁ Θεὸς δὲν θέλησε ν' ἀκούσῃ τὴν προσευχὴ τοῦ Παύλου. Καὶ τώρα αὐτὸς αἰσθανόταν πολὺ μόνος καὶ πολὺ δυστυχισμένος. Μὲ τὴν πρῶνὴ δροσιὰ κατέβηκε στὸν κήπο, νὰ σκάψῃ γιὰ νὰ φυτέψουν τὰ φασόλια. Καθὼς ἔσκαβε, σκεπτόταν τὴν γιαιά του. Ἡ γριὰ Σμαραγδὴ ἔδινε πὺν πολλὰς ἐντολὰς καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ἰερωβᾶ.

«Δὲν πρέπει νὰ ρωτᾷς, ποτέ, γιὰ τίποτα». «Δὲν πρέπει νὰ τὸ σκάζῃς κρυφά, καὶ νὰ πηγαίνῃς στὸ χωριό». «Δὲν πρέπει νὰ κλαῖς, πὺν πούλησα τὸ μοσχάκι». (Πρέπει πάντα ν' ἀκούς τὴν γιαιά).

Περίεργο, σκεπτόταν ὁ Παῦλος, πῶς μπορούσε αὐτὴ ἡ ἴδια γιαιά, νὰ γίνεται τόσο καλὴ σὲ ἄλλες στιγμές, νὰ τραγουδᾷ καὶ νὰ τοῦ φτιάχνῃ γλυκά.

Μὰ αὐτὸ τὸ Ἀπριλιάτικο πρῶνὸ ἢ σκέψι τῆς γιαιᾶς, γέμιζε τὴν ψυχὴ τοῦ Παύλου μὲ δηλητήριο: πούλησε τὸ μοσχάκι στὸ χασάπη καὶ τὸ μικρὸ ἀγόρι ἦταν ἀπαρηγόρητο. Ποτέ δὲν θὰ τῆς συγχωροῦσε.

Ἐξω, ὁ ἄνεμος αὐτὸ τὸ βράδυ, φυσοῦσε μὲ δύναμι, τὰ παραθυρόφυλλα ἐτρίζαν καὶ τὰ δέντρα βούιζαν κάτω ἀπὸ τὴ θύελλα. Ἡ γριὰ Σμαραγδὴ καὶ ὁ Παῦλος πάλαιαν μὲ τὸν ἄνεμο, γιὰ νὰ φτάσουν στὸ σταῦλο. Χρειάστηκε νὰ βάλουν ὅλη τους τὴ δύναμι, γιὰ ν' ἀνοίξουν τὴν πόρτα. Καὶ ξαφνικά, βρέθηκαν ἀσφαλισμένοι στὴ ζεστὴ ἀτμόσφαιρα. Τέσσερις προβατίνες εἶχαν κιόλας γεννήσει. Οἱ μάννες βέλαζαν σιγανὰ καὶ τὰ μικρὰ ἀπαντοῦσαν μὲ τῖς ψιλὲς τους φωνούλες.

— Τέσσερα νέα ἀρνάκια, εἶπε μὲ χαρὰ τὸ παιδί.

— Εἶναι γερὰ καὶ ὁμορφα, ἀπάντησε ἡ γιαιά.

— Κοίταξε, γιαιά. Ἡ Κοκκίνω γέννησε δυὸ ἀρνάκια! Τὸ ἓνα εἶναι κατὰμαυρο.

— Μαῦρο καὶ ἄσχημο, ἀπάντησε ἡ Σμαραγδὴ.

— Ἐγὼ τὸ βρίσκω ὁμορφο, εἶπε ὁ Παῦλος. Κι ἄρχισε νὰ τὸ σκουπίζῃ μαλακὰ μὲ ἓνα παλὸ σακκί.

— Κοίταξε, γιαιά, δὲ φοβάται καθόλου!

Κουλουριασμένο σὲ μιὰ γωνιά τὸ μικρὸ ζῶο, μάθαινε κιόλας ἀπὸ τὸ κρὺ καὶ τὴν ἐχθρότητα πόσο δύσκολη εἶναι ἡ ζωὴ. Δὲν ἔμοιαζε καθόλου μὲ τὸ δίδυμο ἀδελφάκι του. Ἦταν μαῦρο, μὲ ἄσπρα μποτάκια καὶ μιὰ ἄσπρη κηλὶδα στὸ μουσουδάκι του, πὺν τοῦ ἔδινε ἓνα ὕψος πονηρὸ καὶ χαριτωμένο μαζί.

Ὁ Παῦλος σκέφθηκε ὅτι δὲν εἶχε δὴ ποτέ τίποτα ὠραιότερο στὸν κόσμο σὰν αὐτὸ τὸ ἀρνάκι. Τὸ πῆρε ἀπαλὰ στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔβαλε κοντὰ στὴ μητέρα του. Μὰ ἐκείνη τοῦδωσε μιὰ σπρωξιὰ μὲ τὸ κεφάλι καὶ τὸςτείλε μακριὰ στὴ μέση τοῦ σταύλου.

— Δὲν ἔχει οὔτε νὰ φᾶ, οὔτε κανένα νὰ τὸ ἀγαπά. Θὰ φοβήσῃ, γιαιά! εἶπε τὸ παιδί μὲ παράπονο.

— Ὁ Θεὸς τὸ ἔδωκε, ὁ Θεὸς θὰ τὸ πάρῃ, ὡς εἶναι εὐλογημένο τ' ὄνομά Του, ἀπάντησε ἡ γριὰ γυναίκα.

Ἐνῶ αὐτὴ ἦταν ἀπασχολημένη νὰ βάζῃ φρέσκο χόρτο στὰ ἄλλα πρόβατα, ὁ Παῦλος, παίρνοντας στὴν ἀγκαλιά του τὸ ἀρνάκι, βγήκε σιγὰ ἀπὸ τὸ σταῦλο.

— Παῦλο! Παῦλο, φέρε μου τὸ φανάρι.

Καμμιὰ ἀπάντησι. Ἡ γριὰ ξαναφώναξε: «Μ' ἀκούεις;» Μὰ τὸ παιδί καὶ τὸ ἀρνὶ εἶχαν ἐξαφανισθῇ.

Στὴν ἄκρη τῆς βεράντας, ἡ γιαιά, διάλεξε μιὰ

γερὴ βέργα καὶ μπῆκε στὸ σπίτι.

Μπροστὰ στὸ πλατὺ τζάκι, τὸ παιδί εἶχε ἐτοιμάσει ἓνα κρεββατάκι. Σ' ἓνα παλὸ κασσόνι, εἶχε τρώσει σακκί καὶ εἶχε τυλίξει ζεστὰ τὸ μικρὸ ζῶο.

— Παῦλο, μὲ παρακούσεις, εἶπε ἡ γιαιά, καὶ πρέπει νὰ σὲ τιμωρήσω. Ἐλα ἐδῶ.

— Εἰμαι ἐτοιμὸς νὰ δεχθῶ τὴν τιμωρία, εἶπε τὸ παιδί, μὰ θὰ μ' ἀφήσῃς πρῶτα, γιαιά, νὰ ζεστάνω καὶ νὰ ταῖσω τὸ μικρὸ μου φίλο;

— Πᾶς νὰ μὲ καταφέρῃς, ἔ;

— Δὲν προσπάθησα ποτέ ν' ἀποφύγω μιὰ τιμωρία, εἶπε τὸ παιδί μὲ περηφάνεια.

— Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, ἀναγνώρισε ἡ γιαιά.

— Ἀκουσε, γιαιά, μπορεῖς νὰ μὲ δέρνης ὅλες τῖς

μέρες τῆς ζωῆς σου ἂν θέλῃς, ἀλλὰ, σὲ παρακαλῶ. βοήθησέ με νὰ τὰ ταῖσω πρῶτα. Πεινάει καὶ κρυώνει!

— Καλὰ, καλὰ!

Θὰ σὲ βοηθήσω.

Ἀφῆσε τὴ βέργα στὸ τραπέζι, ἔρριξε ζεστὸ νερὸ σὲ ἓνα κουβά, τὸ ἀνακάτεψε μὲ κρὺο. Ἐβγαλε ἀπὸ τὸ ντουλάπι ἓνα λαστιχένιο «μπιμπερόν» τοῦ Παύλου καὶ ἓνα μπουκάλι, χωρὶς νὰ πᾶψῃ νὰ γκρινιάζῃ.

— Δὲν τὸν θέλω αὐτὸ τὸ σατανὰ ἐδῶ μέσα. Δὲν θ' ἀφήσῃ τίποτα ὄρθιο, θὰ χαλάσῃ τοὺς φράχτες...

— Κοίταξε, γιαιά. Εἶναι τόσο ὁμορφο. Ἀχ! κοίταξε, βυζαίνει τὸ δάχτυλό μου.

— Ἐμπρός! βούτηξέ το στὸ χλιαρὸ νερὸ.

— Ὡ, εὐχαριστῶ, γιαιάκα μου, εἶπε τὸ παιδί μ' εὐγνωμοσύνη. Ἰδές, τοῦ ἄρσει. Θὰ τοῦ δώσω τριφύλλι, θὰ γίνῃ μεγάλο καὶ δυνατό!

— Τρίψε το μ' αὐτὸ τὸ πανί, διέταξε αὐστηρὰ ἡ γιαιά. Τὸ φαί του εἶναι ἐτοιμὸ.

Ἐβγαλε τὴν παλάμη τῆς στὸ μπουκάλι, νὰ δῇ ἂν καίη καὶ ἔδωσε τὸ μπιμπερόν στὸ πεινασμένο ἀρνάκι. Αὐτὸ ἄρχισε νὰ πίνῃ λαίμαργα. Ἡ μικρὴ του οὐρίτσα κουνιόταν σὰν φτερό ἀνεμόμυλου.

— Ποῦ θὰ τὸ μεγαλώσῃ;

— Ἐδῶ στὴν κουζίνα. Ἀχ! γιαιάκα μου, μπορῶ λοιπὸν νὰ τὸ κρατήσω;

— Αὐτὸ ἀναρωτιέμαι καὶ ἐγώ. Τέλος πάντων, κράτησέ το, ὡς πὺν νὰ μεγαλώσῃ.

— Χρυσὴ μου γιαιά, πόσο σ' ἀγαπῶ, φώναξε τὸ παιδί, φιλώντας τὸ ζαρωμένο τῆς μάγουλο. Καὶ πρόσθεσε μὲ ἀπόφρασι:

— Δεῖρε με, τώρα ἀμέσως, γιαιά. Εἰμαι τόσο εὐτυχισμένος, πὺν δὲν θὰ τὸ καταλάβω καθόλου.

Ἡ γριὰ Σμαραγδὴ πῆρε τὴ βέργα ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὴν ἔσπασε καὶ ἔρριξε τὰ κομμάτια στὴ φωτιά.

— Ἀλλοίμονό μου, τῆς κακομοίρας μουρμούρισε, σκουπίζοντας μὲ τὴν ἄκρη τῆς ποδιάς, τὰ δακρυσμένα τῆς μάτια. Ὅσο γερνάω, γίνομαι πὺν μαλακὰ καὶ ἀπὸ τὸ κερὶ.

Διασκευὴ: ΛΥΔΙΑ

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ 1963

Γενεύη Νοέμβριος (Ιδιαιτ. υπηρεσία)
Ο Σύνδεσμος των Έρυθρων Σταυρών δημοσιεύει τα αποτελέσματα των πρώτων 10 μηνών του έτους της Έκατονταετηρίδος του Έρυθρου Σταυρού κατά το όποιον υπήρξε μία έντασις της προσπάθειας δια την περιθαλψίν των πασχόντων. Σχετικώς αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι:

Μέχρι τέλους των πρώτων 10 μηνών του έτους της Έκατονταετηρίδος του Έρυθρου Σταυρού βοήθεια αξίας ανερχομένης εις 700 περίπου εκατομμύρια δραχμών προερχομένη εκ των πέντε ηπείρων εστάλη υπέρ του πληθυσμού 16 χωρών που είχαν ανάγκη βοήθειας.

Διεθνής βοήθεια του Έρυθρου Σταυρού απεστάλη επείγοντως εις Τρίνινταντ, το Τομπάγκο, την Αίτην και την Κούβαν υπέρ των 630.000 ατόμων πληγέντων εκ του τυφώνος «Φλώρα» ο οποίος κατέστρεψε τας χώρας αυτάς της Καραϊβικής.

Βοήθεια εις χρήμα και εις είδος αξίας περίπου 35 εκατομμυρίων δραχμών προερχομένη εξ Έρυθρών Σταυρών 24 χωρών απεστάλη προς τας άνω χώρας.

Οι Έρυθροι Σταυροί ολοκλήρου του κόσμου συνεχίζουν να αποστέλλουν μέσω του Συνδέσμου Έρυθρών Σταυρών, βοήθειαν δια τον χειμώνα εις 30.000 μητέρας και παιδιά άστεγα εις Σκόπια εκ των σεισμών. Οι πληγένες έχουν ανάγκην κατά μήνα περίπου 756 τόννων τροφίμων και ένδυμάτων. Αί αποστολαί επείγουσας βοήθειας και χειμερινού επίπλισμού αξίας 70 εκατομμυρίων δραχμών έπραγματοποιήθησαν υπό Έρυθρών Σταυρών 52 χωρών.

Δώδεκα ειδικοί τεχνικοί του Συνδέσμου Έρυθρών Σταυρών εξ εθνικοτήτων προσέφεραν βοήθειαν εις θέματα γενικής οργανώσεως, προγραμματισμού και σχηματισμού, εις εξ Έρυθρούς Σταυρούς της Αφρικής και της Ασίας.

Επί πλέον έννέα αποστολαί συνεπληρώθησαν εις Αφρικήν, Ασίαν και Εύρωπην υπό προσωπικού του Συνδέσμου Έρυθρών Σταυρών, διαφόρων εθνικοτήτων, έντός του πλαισίου του «Προγράμματος Αναπτύξεως» του Συνδέσμου Έρυθρών Σταυρών εις Αλγερίαν και Μαρόκον και δράσεως επείγουσας βοήθειας εις Πακιστάν, Ταγκανίκαν και Γιουγκοσλαβίαν.

ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ Ε.Σ. ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟΝ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Την 10' Δεκεμβρίου εις Όσλο ή Επιτροπή Νόμπελ επιδίδει κατά την πατροπαράδοτον τελετήν τα βραβεία εις τούς τιμηθέντας δια της διακρίσεως αυτού του βραβείου.

Το βραβείον Νόμπελ δια την Ειρήνην 1963 άπενεμήθη ως γνωστόν εις την Διεθνή Επιτροπήν του Έρυθρου Σταυ-

ρού και εις τόν Σύνδεσμον των Συλλόγων του Έρυθρ. Σταυρού.

Πρός παραλαβήν του βραβείου μετέβησαν εις Όσλο ο κ. Λεόπλνδ Μπουσιέ, ως εκπρόσωπος της Διεθνούς Επιτροπής του Έρυθρου Σταυρού και εκ μέρους του Συνδέσμου των Συλλόγων του Έρυθρου Σταυρού ο Πρόεδρος αυτού κ. Τζών Μακώλεϊ.

Το βραβείον δια την ειρήνην άπονέμεται ως γνωστόν εις «το πρόσωπον ή τόν σύλλογον όστις συνεισέφερεν τό περισσότερο ή τό πλέον ενδιαφέρον εις την ανάπτυξιν της αδελφότητος μεταξύ των λαών, εις την κατάργησιν ή την ελάττωσιν των στρατιών, καθώς και εις την οργανώσιν ή την ενθάρρυνσιν των συνεδρίων που έχουν σκοπό την ειρήνην. Κατά την θέλησιν του ίδρυτού του τό βραβείον άπονέμεται εις τά πλέον άξια πρόσωπα ανεξαρτήτως εθνικότητος.

Η τελετή της άπονομής των βραβείων έγινε εις την Αίθουσαν Τελετών του Πανεπιστημίου, την 10 Δεκεμβρίου, έπείτειον του θανάτου του Νόμπελ, παρουσία της Βασιλικής οικογενείας, μελών της Κυβερνήσεως, διπλωματών, μελών του Κοινοβουλίου, και πολλών επισήμων εξ όλων των χωρών του κόσμου.

Ο Έρυθρός Σταυρός τιμάται δια της ύψιστης αυτής διακρίσεως δια τετάρτην φοράν έντός του αυτού αιώνος. Δια πρώτην φοράν έλαβε τό Βραβείον Νόμπελ δια την Ειρήνην ο ίδρυτής του Έρυθρού Σταυρού Έρρίκος Ντυνάν τό 1901, εξ ήμισείας μετά τόν Γάλλου Φρειδερίκου Πασσύ, ίδρυτού του Διαρκούς Συνδέσμου της Ειρήνης.

Κατά τό 1917 και τό 1944 άπενεμήθη τό βραβείον εις τόν Έρυθρόν Σταυρόν δια την δραστηριότητά του κατά τούς δύο παγκοσμίους πολέμους.

Η τιμητική αυτή διάκρισις ή άπονεμηθείσα και εις τόν Σύνδεσμον των Συλλόγων του Έρυθρου Σταυρού, άντανακλά και επί των 102 εθνικών συλλόγων του Έρυθρου Σταυρού άνα τόν κόσμον, μεταξύ των οποίων συγκρατείται και ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός.

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Γ. ΓΡΑΜΜ. ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ Ε.Σ. κ. ΜΠΕΡ

Ο Γενικός Γραμματέας του Συνδέσμου των Συλλόγων του Έρυθρου Σταυρού, κ. Έρρίκος Μπέερ, έπέστρεψεν εις Γενεύην μετά την άποστολήν πέντε εβδομάδων άνα τόν κόσμο όλόκληρον, κατά την διάρκεια της οποίας έπισκέφθη τας εξής χώρας: τας Ήνωμένες Πολιτείας, την Νικαράγουα, την Κόστα Ρίκα, τό Μεξίκον, την Κούβαν, τό Χόγκ-Κόγκ, την Κίναν και την Ρωσίαν, δια να εκδηλώσθ ή ένδιαφέρον του Συνδέσμου προς τά μέλη του. Ο κ. Μπέερ έπισκέφθη ως εκπρόσωπος του Συνδέσμου αυτού δια πρώτην φοράν τόν Έρυθρόν Σταυρόν της Κίνας και κατά την επίσκεψιν αυτήν κατεδίχθη ή άξία του Συνδέσμου εις την ανάπτυξιν της αλληλεγγύης και της άμοιβαίας κατανοήσεως.

Εις τας άλλας χώρας ο Γεν. Γραμματέας του Συνδέσμου είχε συνομιλίαις με εκπροσώπους του Έρυθρου Σταυρού συζητήσας μετ' αυτών τά προγράμματα δράσεως και ανάπτυξεως του Έρυθρου Σταυρού.

Είχε την εύκαιρίαν να ιδή προσωπικώς τας περιοχάς τας έρημωθείσας εκ του τυφώνος «Φλώρα» εις την Κούβαν και την Κεντρικήν Αμερικήν και τόν ρόλον τόν όποιον διεδραμάτισεν ο Έρυθρός Σταυρός δια την βοήθειαν των θυμάτων.

Εις Μόσχαν τόν ύπεδέχθη ο Πρόεδρος της Ένώσεως των Συλλόγων του Έρυθρου Σταυρού και της Έρυθράς Ημισελήνου της Ε.Σ.Σ.Δ. και Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου των Συλλόγων του Έρυθρου Σταυρού, μετά τόν όποιον συνωμίλησεν επί των θεμάτων του Διεθνούς Ε.Σ.

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ Ε.Ε.Σ.

Ο Σταθμός Πρώτων Βοηθειών του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού εξυπηρέτησε κατά τόν λήξαντα μήνα Νοέμβριον 7.175 άσθενείς και τραυματίας, εκ των οποίων 1.041 εξηκριβωμένοι περιπτώσεις ήσφαλισμένων Ι.Κ.Α.

Οι εξυηρητηθέντες κατά κατηγορίας έχουν ως εξής:

α) Τραύματα, κατάγματα κ.λ.π. 3.424
β) Παθολογικά νοσήματα 2.652
γ) Λοιπαί περιπτώσεις (δηλητηριάσεις, έγκαύματα, μέθη κλπ. 1.100
Χαρακτηριστικά ειδικά περιπτώσεις: Δηλητηριάσεις τροφικά, φαρμακευτικά κ.λ.π. 132, Δηλητηριάσεις δια μονοξειδίου του άνθρακος 1, Καρδιολογικά νοσήματα, 305, Λοιμώδη Νοσήματα 42, Έγκαύματα 98, Μέθη 29, Ηλεκτροπληξία 9. Παροχή δια τού άσυμμάτου αιτηθεισών ιατρικών ίδηγιών εις ποντοπόρα πλοία δι' άσθενούντα μέλη των πληρωμάτων των. Τό κέντρον Αίμοδοσίας παρέσχε δωρεάν δι' άπόρους πάσχοντας 384 φιάλας αίματος.

ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ.Ν.

ΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ

Αποστολαί άπ' εϋθείας
1. Τό 7ον Δημ. Σχολ. Εάνθης, γραφικήν ύλην και φάρμακα εις τό Δημ. Σχολ. Γκιώνας Εάνθης.
2. Τό Δημ. Σχολ. Ζυγού Εάνθης, είδη βοήθειας εις τό Δημ. Σχολείον Πετροχωρίου Εάνθης.
3. Τό 2ον Δημ. Σχολ. Ζωγράφου, 4 χαρτοκιβώτια, με γραφικήν ύλην και ιματισμόν εις τό Δημ. Σχολ. Αγίων Αποστόλων Πύργου Ηλείας.
4. Τό Γυμνάσιον Πρεβέζης, 921 δρχ. δια διάφορους φιλανθρωπικούς σκοπούς.
5. Ο κ. Κων. Λαμπρόπουλος κάτοικος του Όντάρου Καναδάς, είδη βοήθειας, εις τό Δημ. Σχολ. Φωτεινού Παγωνίου.
6. Ο κ. Μιχ. Σκοτενιώτης, κά-

ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ.Ν.

ΒΡΑΒΕΥΣΙΣ ΛΕΥΚΟΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Α
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Α' Θηλέων (τάξ. Δ, Β' Θηλέων (τάξ. Α2, Γ1, Δ1, Πρακτ.), Ε' Θηλέων (2 Λευκ.), ΣΤ' Θηλέων (τάξ. Β1), Ζ' Αρρένων, 15ον Θηλέων, Πειραματικόν Πανεπιστήμιον Αθηνών, Οικονομικόν Θηλέων, Γυμνάσιον Γλυφάδας.
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Α' Πρότυπον Αρρένων, Β' Θηλέων, Γυμν. Παράρτημα Ίδρας, Ράλλειον Θηλέων.
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ: Θηλέων Αργοστολίου, Οικονομικόν Αργοστολίου, Ζακύνθου, Οικονομικόν Θηλέων, Κρήτης, Β' Θηλέων Θεσσαλονίκης, Θηλέων Λαμίας, Θηλέων Μυτιλήνης, Μικτόν Ναούσης, Αγ. Νικολάου Κρήτης (όμάς Θηλέων), Ευλοκάστρου, Πελοπίου Ηλείας.

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ: «ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ» Αθηνών (τάξ. Γ, Ε, Δ, Δημ.), «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ» Πειραιώς (τάξ. Α, Β, Νηπ.) (Γ, Δ) και (Ε, ΣΤ Δημ.), Σχολή Ζαγγιαννή Κορυδαλλός, Καλλιπία Αθηνών, Λυσικάτου Πειραιώς, Μιχαήλ Αθηνών, Πάλλου Κρουσταλάκη Αθηνών, Χατζικωνσταντίνου Καλαμάκι.
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ (Περιφέρεια Αττικής): Γέρακα Αττικής, 1ον Κορωπίου, 1ον Μεγάρων (6η τάξις).
Α' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 13ον, 41ον.
Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 27ον.
Ε' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 9ον Καλλιθέας.
Ε' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: Αγ. Δημητρίου, Β' Δάφνης (τάξ. ΣΤ') (Λευκ. 6).
ΣΤ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 69ον (2 λευκάματα). ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Α' Περιφέρεια: Α' Πόρου.
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ: ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: Αγ. Αθανασίου Δράμας, Αυτής Νεοστρίου, Βελβεντού Κοζάνης, 31ον Θεσ/νίκης, 34ον Θεσ/νίκης, Μεγαλοχωρίου Σερρών, Χρύσας Τσακωνών Πέλλας.
ΘΡΑΚΗ: 3ον Αλεξανδρουπόλεως, 1ον Διδυμοτείχης, 3ον Διδυμοτείχης, Έρασμίου Εάνθης, Κυπρίνου Όρεσιτιάδος, 3ον Εάνθης, Τυχερού Αλεξανδρουπόλεως.
ΗΠΕΙΡΟΣ: Όρειού Πρεβέζης.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ: Αετολόφου Αγίας Λαρίσης, Γηλόφου Έλασσόνας, 2ον Δεσκάτης Έλασσόνας, Καλομοίρας Καλαμπάκας (3 λευκάματα), 10ον Λαρίσης, 15ον Λαρίσης, Μακροντίστης Μαγνησίας.
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: Βάρδας Λεωνών, Γκοριτσάς Σπάρτης, Έλακοχωρίου Καλαμάτας, Επιτάλιου Όλυμπίας, Αγ. Ιωάννου Λακεδαιμόνως, Καλογωνιάς Λακεδαιμόνως, Α' και Δ' Κιάτου, Β' Κορινθίας, Διάφορα Δημ. Σχολεία Περφ. Λεωνών, Μανωλάδος Λεωνών, Ν. Μανωλάδος Λεωνών, Β' Ξυλοκάστρου, Πέρα Μελάνων Κυνουρίας, Πραματευτής Κυνουρίας, Σκούρας Λα-

τοικος Θεσσαλονίκης, διάφορα βιβλία εις την βιβλιοθήκην του Δημ. Σχολ. Αιγάνης Λαρίσης.

7. Τό Δημ. Σχολ. Ν. Φυλής Φυλίδος, είδη βοήθειας εις άπόρους.
8. Τό Δημ. Σχολ. Ήλιοκώμης Φυλίδος, είδη βοήθειας εις άπόρους.
9. Τό Δημ. Σχολ. Παλαιοκώμης Φυλίδος, είδη βοήθειας εις άπόρους.
10. Τό Δημ. Σχολ. Καλομοίρας Καλαμπάκας, ποσότητα χαμαϊμύλου εις τό Γ.Κ. Νοσοκομείον Τρικάλων. (Αποστολαί δια τού Γραφείου Μεταφορών ΕΕΣ, ληφθείσαι μέχρι 12-12-1963)

1. Τό Γυμνάσιον Θηλέων Νέας Σμύρνης, είδη βοήθειας, δια τό Δημ. Σχολ. Φροσύνης Σουλίου Θεσπρωτίας.
2. Τό 19ον Δημ. Σχολ. Αθηνών, είδη βοήθειας δια τό Δημ. Σχολεία Α-σβεστίου, Μακρακώμης Φωτίτιδος, Καβαλλουρίου Κερκύρας, Άνω Φυγαλείας (Παύλιτσα) Όλυμπίας και Παράλλας Κύμης - Εύβοίας.
3. Τό Λύκειον «Έλληνική Αγωγή» Κυψέλης, είδη βοήθειας δια τό Δημ. Σχολ. Φωτεινού Παγωνίου.
4. Τό Δημ. Σχολ. Γονούσης Σι-

κωνίας, Στούπας Καλαμάτας, Αγ. Τριάδος Αμαλιάδος.

ΚΡΗΤΗ: Αμυρών Βιάννου Πεδιάδος Ήρακλείου, Άνω Ζαρού Γόρτυνος, Αρμένιον Αποκορώνου, Βαϊνιάς Ίεραπέτρας, Γρά Λυγιάς Ίεραπέτρας, 5ον Ήρακλείου, 2ον Ίεραπέτρας, Καρινών Ρεθύμνης, Παλαιών Ρουμάτων Κισάμου, Πιτσιδίων Γόρτυνος, Χριστό Ίεραπέτρας.

ΝΗΣΟΙ: 3ον Ζακύνθου (8 Λευκάματα), Κοντακίων Σάμου, Μελάνων Νάξου, Μύλων Σάμου.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Β'
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Α' Θηλέων (τάξ. Δ2, Ε2), Β' Θηλέων (τάξ. Γ2, Δ2, Ε1, Ε2, ΣΤ), 6ον μικτόν Καστέλλας, Θηλέων Περιστερίου, Οικονομικόν Θηλέων, Οικονομικόν Καλλιθέας.
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ: Θηλέων Έδέσσης, Α' Αρρένων Θεμικής (2 Λευκ.), Καστελλίου Κισάμου, Καστελλίου Πεδιάδος, Αρρένων Κατερίνης, Γυμν. Παράρτημα Πανόμου Μυλοποτάμου, Α' Αρρένων Πατρών, Οικονομικόν Πύργου Ηλείας, Πλωμαρίου Μυτιλήνης, Θηλέων Ρεθύμνης, Οικονομικόν Σάμης Κεφαλληνίας, Ψαχνών Χαλκίδος.

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ: «ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ» (τάξ. Α, Β, Γ, Δημ.), «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ» Πειραιώς (Γυμν.), Μικτόν «ΕΣΤΙΑ» Ν. Σμύρνης, Καμεία Σχολή Αθηνών (Δημ.).
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Α' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ 4ον, 6ον, 7ον (2 Λευκ.), 17ον, 19ον, 42ον, Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 43ον, 3ον Νέου Ήρακλείου, Ζ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 5ον, 12ον.
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Δ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: Α' Ίδρας, Αγίων Ασωμάτων Αιγίνης, Κυψέλης Αιγίνης.
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ: ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ: 3ον Αγ. Αναργύρων Κοζάνης, Αιγάνης Κοζάνης, Αλώρου Αλμωπίας, Αρλίσσης Έδέσσης (2 Λευκ.), Αψάλου Αλμωπίας, Βαλτοχωρίου Θεσ/νίκης, Β' Γιαννιτσών, Α' Γουμένιστης Παιονίας, Β' Γουμένιστης Παιονίας (τάξ. Δ, Ε, ΣΤ), Γ' Έδέσσης, Καλής Γιαννιτσών, Καλλιμάχης Γρεβενών, Δ' Κατερίνης (τάξ. Ε, ΣΤ), 6ον Νεαπόλεως Θεσ/νίκης Νεροφόρου Δράμας, Νησίου Βερροίας, Στριανής Αλμωπίας, Πολυκασιάνου Βόλου, Κάτω Λιβερών Εάνθης, Κομητιές Εάνθης, Κουτσού Εάνθης, Μαγικού Εάνθης, Β' Νέας Βόσσης Όρεσιτιάδος, Β' Εάνθης, Ε' Εάνθης, Ζ' Εάνθης, Γ' Όρεσιτιάδος.
ΗΠΕΙΡΟΣ: Διμαρίου Άρτης, Διστάλλου Άρτης, Πέτρας Άρτης.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ: Βλαχάδας Καλαμπάκας, 20δν Βόλου (2 Λευκ.), 22ον Βόλου, Καλλιπεύκης Λαρίσης, Κόρδα Καρδίτσας, Μαυραίου Καλαμπάκας, Πηνειώδας Τρικάλων.
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: 5ον Αιγίου, Αγ. Α-ναργύρων Ζουπιάς Λακωνίας, Άρνης Λακεδαιμόνος, Αφίσου Λακεδαιμόνος, Αγ. Ειρήνης Λα-

κωνίος, και τό Δημ. Σχολ. Γέρακα Αττικής, είδη βοήθειας δια τό Δημ. Σχολ. Αμαραντόν Κιάκας.
5. Τό Δημ. Σχολ. Νεοχωρακίου Φλωρίνης, 1 σάκ. φασόλια, δι' άπόρους οικογενείας.
6. Η Σχολή Μεταξά - Χολαργού, είδη βοήθειας και διάφορα δώρα, δια τό Δημ. Σχολ. Μαραθίου Πάρου.
7. Τό Δημ. Σχολ. Αλιάρτου Λεβαδείας και Αμπελακίου Ρεθύμνου, είδη βοήθειας, δια τό Δημ. Σχολ. Παλαιουόλου Φωκίδος.
8. Τό Γυμνάσιον Πρεβέζης, 921 δρχ. εις άπόρους.
9. Τό Δημ. Σχολ. Ξυνοερίου Καρδίτσας, σχολ. είδη εις άπόρους μαθητάς.
10. Τό Ίδ. Σχολ. «Λύκειον Βόλου», είδη βοήθειας εις άπόρους οικογενείας χωρίων Άλλης Μερικας και Λαύκου Βόλου.
11. Τό Δημ. Σχολ. Αγ. Θεοδώρων Αμαλιάδος, είδη βοήθειας εις άπόρους μαθητάς τόν Δημ. Σχολ. Αγραπτοχωρίου, Μακροπούλου και Καταρραχίου Ηλείας.

12. Τό 12ον Δημ. Σχολ. Νικαίας Πειραιώς, είδη βοήθειας εις τό Τμήμα Προστασίας Ανηλίκων Πειραιώς.
13. Τό 5ον Δημ. Σχολ. Εάνθης, είδη βοήθειας εις άπόρους μαθητάς τού 2ου Μουσουλμανικού Δημ. Σχολ. Εάνθης.
14. Τό 34ον Δημ. Σχολ. Θεσσαλονίκης, σχολ. είδη εις τό Δημ. Σχολ. Νυμφοπέτρας Παγκράτιου.
15. Τό Πειρ. Σχολ. Πανερ. Αθηνών, είδη βοήθειας εις τό Δημ. Σχολ. Ζαβρόφου Παγωνίου.
16. Τό Δημ. Σχολ. Σερνικακίου Φωκίδος, διάφορα δώρα, εις νοσηλευτικά ιδρύματα της Αμφίσσης.
17. Τό Δημ. Σχολ. Βαϊνιάς, διάφορα δώρα, εις νοσηλευόμενους του Κρατικού Νοσοκομείου Ίεραπέτρας - Κρήτης.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΥ
Τό Δημ. Σχολ. Δεσποτικού Όιωννίνων, Βαρυμπούκης Αττικής, Κουστογεράκου Ξελίνου Χανίων, και Αγ. Γεωργίου Λασηθίου, άπέστειλαν χαμαϊμύλον, δια νοσηλευτικά ιδρύματα Αθηνών, τό δε Δημ. Σχολ. Καλομοίρας Καλαμπάκας εις τό Γ.Κ. Νοσοκομείον Τρικάλων.

κεδαίμονος, Αχλαδοκάμπου Αργολίδος, Βυτινέων Ηλείας, Γερακίου Αμαλιάδος, Ζήριας Πατρών, Κάμπου Βοιών Μολάων, Καλυβίων Σοχάς Λακεδαιμόνος, 3ον Κιάτου Σικανός, Λεήμονος Λακεδαιμόνος, Λογγά Πυλίας (2 Λευκ.), Λυρκείας Αργολίδος, Μαγούλας Λακωνίας, Μυγδαλιάς Γορτυνίας, 5ον Πατρών, Πλατέος Καλαμάτας, Ποταμιάς Λακεδαιμόνος, 1ον Σπάρτης, 4ον Σπάρτης, Φονικίου Μολάων, Β' Χώρας Πυλίας.

ΚΡΗΤΗ: Αμπελακίου Ρεθύμνης, Ανατολής Ίεραπέτρας, 7ον Ήρακλείου, 3ον Ίεραπέτρας, Αγ. Ιωάννου Ίεραπέτρας, Σχινόκαλων Ίεραπέτρας.

ΝΗΣΟΙ: Απερίου Καρπάθου, Αρμιολίων Χίου, Δρακίων Σάμου, Θάσου, Καβαλλουρίου Κερκύρας, Κυψέλης Ζακύνθου, Α' Μυτιληνών Σάμου, Παγώνδου Σάμου, Πανόρου Σάμου, Παρασκευής Ίκαρίας, Α' Πόρου Κεφαλληνίας, 3ον Χίου.

ΒΡΑΒΕΙΟΝ Γ'
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Α' Θηλέων (τάξ. Δ')
ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ: Α' Αρρένων

Καρδίτσας
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ: 1ον Σπάτων, Μαραθώνος Αττικής, ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Β' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: 2δν. Δ' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: Αγ. Θεοδώρων Μεδάνων. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ: Αγάτης Αλμωπίας, Αμυγδαλιάς Κοζάνης, Αρδάσης Έορδαίας, Δρυμού Θεσ/νίκης, Ισμάματος Κιάκας, Λοφαρίου Κομοτηνής, Μέσης Κομοτηνής, 3ον Σιδιροκάστρου, Τόξου Πιερίας, Χαραυγής Έορδαίας, Καστανεών Όρεσιτιάδος, Κυπρίνου Όρεσιτιάδος.
ΗΠΕΙΡΟΣ: Αμπελαίων Παλαιοκατοής Άρτης, Άνω Ζαλόγγου Όιωννίνων, Αγίου Γεωργίου Πρεβέζης, Βίκου Κονίτης, Διοτράτου Κονίτης, Ιεροδισσακλείων Βελλας Όιωννίνων, Μονολιθίου Όιωννίνων Πολυβύσσου Πρεβέζης Πωγωνιάς Ίππειου, Ραμίας Άρτης, Χειμαδιού Πρεβέζης.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ: Αγίου Νικολάου Αγρινίου, Παπαδίας Εδρυτανίας, Πεντακόφρου Αγρινίου, Ραπτοπούλου Εδρυτανίας.
ΘΕΣΣΑΛΙΑ: Βασιλικής Καλαμπάκας, Βρυοτόπου Λαρίσης, Έλληνοκάστρου Τρικάλων, Τέας Λαρίσης, Καστανίας Καρδίτσας, Καταφυλίου Καρδίτσας, Κρινίτης Τρικάλων, Κριτανίου, Κορυφής Τρικάλων, Μοσχολουρίου Καρδίτσας, Παληορίου Καρδίτσας, Ξυνοερίου Καρδίτσας, Πατατιστού Καλαμπάκας, Ράξης Τρικάλων.
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: Γεφύρας Μολάων, Γλύφας Ηλείας, Κόμτων Πυλίας, Μουσιάς Σικανός, Νεαπόλεως Βοιών Μολάων, Νάτων Μολάων, Νορίων Μολάων, 26ον Πατρών, Ροδιάς Αμαλιάδος, Σαρκουιά Πατρών, Ύφρι Ήραίας Γορτυνίας.
ΚΡΗΤΗ: Αρδάκτου Ρεθύμνου, Ασωμάτων Ρεθύμνης, Βαρέ Αποκορώνου, Γαρίτας Μονοφατοίου Ήρακλείου, Γεωργιούπολεως Αποκορώνου, Κουρά Χανίων, Μαθέ Αποκορώνου Χανίων, Μαλίων Πεδιάδος, Φουρρουρά Ρεθύμνης, Χουμπερίου Πεδιάδος.

ΝΗΣΟΙ: Αγίου Πέτρου Άνδρου, Απολακκίας Ρόδου (3 Λευκ.), Καλλιθέας Σάμου, Σιδαιρίου Κερκύρας.

12. Τό 12ον Δημ. Σχολ. Νικαίας Πειραιώς, είδη βοήθειας εις τό Τμήμα Προστασίας Ανηλίκων Πειραιώς.
13. Τό 5ον Δημ. Σχολ. Εάνθης, είδη βοήθειας εις άπόρους μαθητάς τού 2ου Μουσουλμανικού Δημ. Σχολ. Εάνθης.
14. Τό 34ον Δημ. Σχολ. Θεσσαλονίκης, σχολ. είδη εις τό Δημ. Σχολ. Νυμφοπέτρας Παγκράτιου.
15. Τό Πειρ. Σχολ. Πανερ. Αθηνών, είδη βοήθειας εις τό Δημ. Σχολ. Ζαβρόφου Παγωνίου.
16. Τό Δημ. Σχολ. Σερνικακίου Φωκίδος, διάφορα δώρα, εις νοσηλευτικά ιδρύματα της Αμφίσσης.
17. Τό Δημ. Σχολ. Βαϊνιάς, διάφορα δώρα, εις νοσηλευόμενους του Κρατικού Νοσοκομείου Ίεραπέτρας - Κρήτης.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΧΑΜΑΙΜΗΛΟΥ
Τό Δημ. Σχολ. Δεσποτικού Όιωννίνων, Βαρυμπούκης Αττικής, Κουστογεράκου Ξελίνου Χανίων, και Αγ. Γεωργίου Λασηθίου, άπέστειλαν χαμαϊμύλον, δια νοσηλευτικά ιδρύματα Αθηνών, τό δε Δημ. Σχολ. Καλομοίρας Καλαμπάκας εις τό Γ.Κ. Νοσοκομείον Τρικάλων.

ΟΙ ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ ΚΑΙ Ο ΠΑΥΛΑΚΗΣ (απόσπασμα)

Υστερα από το φαί έφυγε ο πατέρας για το μύλο. Τό δειλινό όμως, φέρανε ειδησι πώς η αδερφή της μητέρας στο γειτονικό χωριό γεννούσε και ο τοκετός ήταν δύσκολος. Έπρεπε να πάει άμεσα.

Έφυγε λοιπόν κι εκείνη αφήνοντας στο παιδί φαγητό για την οικογένεια. — Παυλάκη μου, λέει στο παιδί. Να είσαι φρόνιμος και να προσέχης τη μικρή μας Λεμονιά...

Σε λίγο άκουστηκαν φλογές να παίζουν, χάχανα και τραγούδια και γέλια παράξενα. Τό παιδί κοιτάζει και παγώνει από τον φόβο του. Πολλά καλικαντζάρια, γυνά, με πόδια σαν βατράχου, κορμί μελαψό, ουρά μακρυά, κεφάλι γυμνό με δυο μικρά κέρατα, κορμί τριχωτό, χορεύανε, ενώ άλλα έπαιζαν φλογέρα και βιολί.

Σαν είδαν τον μικρό του λένε:

— Έλα, Παυλάκη, να χορέψουμε και να διασκεδάσουμε.

Μά ο Παυλάκης, που είχε ακούσει από τον πατέρα και την μητέρα την ιστορία των καλικαντζάρων, μπόρεσε να πη, με χείλη τρεμάμενα από το φόβο:

— Δεν έρχομαι έξω, κρυώνω. Έλατε σεις μέσα.

— Άνοιξε μας τότε να μπούμε.

— Θα σ' ανοίξω, αλλά με μια συμφωνία. Να μου βρήτε πόσες τρύπες έχει το κόσκινο που είναι εκεί ψηλά.

Οι καλικαντζάρτοι άφησαν τον χορό και τό τραγούδι και άρχισαν να μετρούν: Μιά-δυο-τρεις, δεκαπέντε-δεκάξη.

Κάποια στιγμή, φωνάζει ο ένας:

— Έξακόσιες τρεις.

— Όχι όχι λέει άλλος.

— Έξακόσιες δυό.

— Πεντακόσιες ενενήντα εννιά, λέει ένας τρίτος.

Μά κάθε καλικαντζάρος είχε κάμει διαφορετικό μέτρο.

— Ξαναμετράτε να συμφωνήσετε, λέει ο Παυλάκης κι έφυγε και πήγε στη φωτιά. Μά εκείνοι όλο και υπερδυνάμειναν στο μέτρημα, πότε μετρούσαν μερικές τρύπες για δεύτερη και τρίτη φορά, πότε πηδούσαν μερικές και όπως φώνα'αν όλοι μαζί, χανόνταν ο λογαριασμός. Άρχισαν να μαλλώνουν, να συζητάνε, να σπράχνη ο ένας τον άλλο να μετρήσει τις τρύπες.

Ο Παυλάκης ξεθάρρενε και πλησίασε το τζάμι να δει τί κάνουν. Οι τελευταίοι άρχισαν να τραβούν τους πρώτους και να τους σπρώχνουν, να μπουν αυτοί μπρο-

στά και να μετρήσουν καλύτερα. Ο Παυλάκης, μ' όλο τον φόβο που είχε, δένμπόρεσε να κρατήσει τα γέλια, σαν είδε να τραβούν ο ένας την ουρά του άλλου. Μετά πήγε και κουκουλώθηκε πάλι στην γωνιά του.

Εκείνος είχε βάλει τό παληό κόσκινο πάνω από την πόρτα. Είχε ακούσει από την μητέρα αυτό τό κόλπο και σαν έμαθε πως δέν θαρβή την νύχτα ο πατέρας του από τό μύλο, τό έβαλε

χικαλικάντζαρος και θά μεταχειριστώ πονηριά.

— Άφου δέν μ'ας άνοιγης, φεύγομε και μεις, φωνάζουν όλοι στο παιδί.

Ο Παυλάκης πήγε πάλι στο παράθυρο και τούς είδε πραγματικά να φεύγουν. Ξαναγύρισε και κουκουλώθηκε στο στρώμα του.

Σε λίγο άκούει χτυπήματα και τη φωνή του πατέρα του να λήη:

— Παυλάκη, άνοιξε.

Ο Παυλάκης πήγε ως την πόρτα χαρούμενος κι άνοιξε. Μά δέν ήταν ο πατέρας αλλά ο αρχικαλικαντζάρος, που έκαμε την φωνή του πατέρα! Μπήκε πρώτος μέσα και κράτησε την πόρτα άνοιχτή. Φορτ, τρύπωσε με μιάς ένα πλήθος από καλικαντζάρια. Άρπαξαν τον Παυλάκη και άρχισαν χορό και τραούδι.

Ξυπνήσαν και την Λεμονιά, που άρχισε να κλαίη, την τράβηξαν από τό χέρι για να την βάλουν στο χορό. Πείραξαν και τιμπούσαν τα παιδιά που έκλαιαν και έτρεμαν από τον φόβο. Παρακαλούσαν τούς καλικαντζάρους με έκεινοι γελούσαν μαζί τους, τούς τραβούσαν από την μύτη, τα αυτιά, τούς γαργαλούσαν. Πότε τα βάζανε στη μέση και τα κοροϊδευαν, πότε τα έσερναν με τη βία στο χορό.

Ξαφνικά ο Παυλάκης κάτι σκέφτηκε:

— Άφήστε με, να πιώ λίγο ούζο να κάνω κέφι, τούς λέει.

— Πιέ, πιέ, του φωνάζουν. Μετά θά πιούμε κι έμεις.

Άρχισαν ένα παλαβό χοροπηδητό χαρούμενοι που θά πίνανε ούζο.

Ο Παυλάκης πήγε στο ράφι, κάνοντας πως ψάχνει για τό ούζο. Ξαφνικά άρπαξε από τό εικονοστάσι, που ήταν από πάνω με τό λίγο

άγίασμα και ήπια κάνοντας πως τάχα τον καίει τό ούζο. Μετά γέμισε τό στόμα του και φσοδούτ, μπουχίσε τούς καλικαντζάρους που τον είχαν τριγυρίσει, περιμένοντας να 'ρθή ή σειρά τους για να πιουν.

— Όχι μανούλα μου, καίγομαι, φώναζε κάθε καλικαντζάρος, που στο κορμί του είχαν πέσει σταγόνες άγίασμα.

Ο άρχηγός προστάζει ξάφνου: «Φύγετε, να φεύγουμε, μ'ας έκαμε τ' άγίασμα!» Και χύθηκαν όλοι έξω, οδρλιάζοντας, γίνηκαν καπνός μες στη χιονισμένη νύχτα.

Την άλλη μέρα, που γύρισε ή μητέρα, ξεκαρδίστηκε στα γέλια όταν άκουσε τό πάθημα των καλικαντζάρων.

ΒΑΣ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ, Δημοδιδάσκαλος

ΑΙΩΝΑΣ ΠΑΕΙ...

Με τις μικρές μας τις φωνές πώς θά μπορούσαμε ποτέ να στήσουμε τ' δόξαμπερο της Καλωσύνης δάμα; Της ανθρωπιάς τό φωτεινό παλάτι, που τραγουδι άγνό χαράς έντός του θ' άντηχήση απ' όλους μ' ένα στόμα;

Αιώνας πάει που μιά τρανή συμπόνιας ξέσπασε φωνή πάνω από κανονιών βροντές κι άλλαγμονές θριάμβου, των λαβωμένων τό πνιχτό ν' άκούση ο κόσμος βογγητό, πύο δυνατό απ' τις ξεφρενες ιαχές του διθυράμβου.

Ν' άκούση, και να στοχαστή πώς είν' αδέρφια του όλοι αυτοί που άργοπεθαίνουν, στη φωτιά της μάχης ξεχασμένοι, κι' άκόμα έκείνοι που σειςμός, κι' άρωστέρα και κατατρεγμός στ' άτσάλινο της συμφοράς βρόχι τούς άμποδώνει.

Κι ύστερα, χέρι σπλαχνικό ν' απλώση τους, κι απ' τό κακό, την άγωνία, τη θλίψη, τον καημό, να τούς λυτρώση, να τούς σφονγγίση άπαιλά τα δάκρυά τους τά θολά, και τον άπέραντο, πικρό τους πόνο ν' άλαφρώση.

Έτσι ή φωνή που μοναχή στον κόσμο άκούστη ν' άντηχή έδώ και χρόνια των χρονών με τ' άγιο μήνυμά της, έγινε πίστι κι 'Ηθική, και Δύναμι, με μιά λευκή σημαία, μ' έναν κόκκινο σταυρό για έμβλημά της.

Κι όταν περάσουν οι καιροί, μιά μέρα θά'ρθη πύο ιερό, που της κακίας τό μόλεμα και του πολέμου οι φοβίες από της γής την όφι αυτή παντοτινά θάχουν χαθή μες της Άγάπης τις ρυοτρές και στού καλού τις νίκες.

Κι έτσι οι μικρές μας οι φωνές κάποτε θ' άκουστούν τρανές να τραγουδούν στ' δόξαμπερο της καλωσύνης δάμα, γι' αδελφωσύνη, κι 'Ανθρωπιά κι Ειρήνη αιώνια τώρα πιά, "Υμνο χαράς, π' όλοι οι λαοί θά λένε, μ' ένα στόμα.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΒΕΛΛΙΟΥ - ΤΣΟΥΓΙΟΠΟΥΛΟΥ

Διδασκάλισσα 57ου Δημ. Σχολείου Γ' Έκπαίδ. Περιφ. Αθηνών

σε ενέργεια.

Κάποια στιγμή, ο αρχικαλικαντζάρος, του φωνάζει:

— Παυλάκη, Παυλάκη, άνοιξε να μπούμε, τό βρήκαμε, τό βρήκαμε.

— Πόσες είναι;

— Έξακόσιες άκριβώς.

— Όχι, λέει ο Παυλάκης, δέν τό βρήκατε σωστά, ξαναμετράτε.

— Μήν μετράτε άλλο, λέει ο αρχικαλικαντζάρος κρυφά στους άλλους. Μ'ας κοροϊδεύει. Θά ξεμερώση και δέν θά βρούμε πόσες είναι. Και φωνάζει του Παυλάκη.

— Τόσες είναι, έσύ έχεις λάθος.

— Δεν άνοίγω, λέει ο Παυλάκης.

— Κάνομε πως φεύγομε, λέει ο άρ-

Η ΧΑΡΟΥΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΓΑΡΔΕΛΙ

(Συνέχεια από τη σελίδα 13)

σως κιάλας μιά άλλη φωνή άντίθετη απ' την προηγούμενη. Έμοιαζε σά να την παρακαλούσε: «Άφου τόσο πολύ τ' αγαπάς αυτό τό πουλάκι, δόστου την έλευθερία του, άφσέ το ν' αναπνέη πιά τον καθαρό άέρα...»

Όρες και ώρες παιδεύτηκε ή Χαρούλα κι ό,τι δέν κατάφερε μόνη της, τό πέτυχε μιλώντας με τον ίδιο τον «Καυμενούλη». Πήγε κοντά στο κλουβάκι του και τον ρώτησε τί προτιμάει: «Εκείνη ή την έλευθερία του;» Και της φάνηκε τάχα, όπως την κοίταζε με τ' άπορημένα του ματάκια, ότι της άποκρίθηκε, δειλά και κάπως πρόσχαρα: «τό δεύτερο».

Τότε, χωρίς άλλη σκέψη, έβγαλε ή Χαρούλα στην ζώπορτα τό κλουβί που τό κρεμούσαν όταν είχε ο Θεός τον ήλιο εκεί, άνοιξε την πορτούλα του και πήρε τό γαρδελί προσεχτικά - προσεχτικά στη δεξιά της χούφτα. Κείνο σπαρτάριζε απ' τό κρύο και την άνησυχία. Μά δέν τ'όδινξε άμέσως. Τό ζέστανε με την άνάσα της και περιμένοντας ν' άραιώσει ή νύχτα και να ζυπνήση τό φώς, του είπε στ' αυτή ένα σωρό στοργικές συμβουλές για τη ζωή. Και στο τέλος, όταν γλυκοχάραζε ή Πρωτοχρονιά, ή Χαρούλα άνοιξε τη χούφτα της, φίλησε την τελευταία φορά τό γαρδελί και τ' άφησε να πετάξη. Τό σταθίρωσε μάλιστα τό δρόμο και του φώναζε με κρυφό πόνο:

— Στο καλό, Καυμενούλη! Να προσέχης και να είσαι εύτυχισμένος...

Αργότερα που ζύπνησαν όλοι και είδαν ότι τό γαρδελί έλειπε, στενοχωρήθηκαν πάρα πολύ, μά κανένας δέ μάλωσε τη Χαρούλα. Πρώτος-πρώτος μάλιστα ο πατέρας της της χάιδεψε τα μαλλιά και τη ρώτησε αν φέτος θέλη δώρο για τον έαυτό της. Κι ή Χαρούλα άποκρίθηκε χτυπώντας τις παλάμες της:

— Ναί, πατεράκη! Από φέτος κάθε χρόνο θά θέλω κι εγώ μπουναμά για μένα...

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

Παραμονή Πρωτοχρονιάς! Άπόψε όλοι στο σπίτι μας άγρυπνούμε. Κανένας δέν κοιμάται. Περιμένουμε να έρθουν τα μεσάνυχτα. Περιμένουμε τον καινούργιο χρόνο. Άπόψε θά άποχαιρετήσωμε τον παλιό χρόνο και θά ύποδεχθούμε τον καινούργιο που μ'ας έρχεται.

Άπό στιγμή σε στιγμή περιμένω πότε να 'ρθούν τα μεσάνυχτα και να μπή ο καινούργιος χρόνος.

Οι ώρες περνούν εύχάριστα. Όύτε καν κατάλαβα πως πέρασαν τόσες ώρες. Κοντεύουν μεσάνυχτα. 'Η φαντασία μου δουλεύει: Φαντάζομαι έναν γέρο άδύνατο, άσπρομάλλη να φεύγη κούτσاکούτσα άκουμπώντας στο ραβδί του και να χάνεται.

Είναι ο παληός ο χρόνος που φεύγει. Φαντάζομαι άκόμη ένα παλληκάρι γεροδεμένο να έρχεται χαρούμενο και γελαστό κοντά μας. Είναι ο καινούργιος χρόνος που μ'ας έρχεται. Ξαφνικά τό φώς σβήνει και σε λίγο άνάβει ξανά. Σημάδι ότι έρχεται ο καινούργιος χρόνος. Τόν

δεχτήκαμε με μεγάλη χαρά. Με εύχες και με τραγούδια. Οι καμπάνες της έκολλησίας χτυπούν χαρούμενα. Μπήκε ο καινούργιος χρόνος.

Εύτυχισμένο τό 1964!

ΕΛΕΝΗ ΣΚΟΥΡΤΗ

ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΩΡΑΙΑ

Στό τέλος της παληάς χρονιάς, στο κατάφλι της καινούργιας, τραγουδώ και προσεύχομαι, για να είναι ή ζωή ωραία, για να είναι όμορφος ο κόσμος...

Για να είναι οι άνθρωποι ένωμένοι, ν' άπαρνούται τις διχονοίες, να παύσουν ν' άλληλοσκοτώνονται. Για να βρή ή ανθρωπότης τό ιδανικό της, τό δνειρό της, την άξιοπρέπεια της.

(Απόσπασμα)

Μετάφρ. από τό Γαλλικά Κ.Ε. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΤΕ ΤΑ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΑ

Προβείτε τα ηλεκτρικά είδη

Κανένα πράγμα ηλεκτρικό ποτέ σας μη σκαλίσετε. Ίσως να τό χαλάσετε, χωρίς να τό ένοήσετε, κι όταν καείς άργότερα στην πρίζα θά τό βάλη, μπορεί να προκληθή ζημιά, κι ίσως ζημιά μεγάλη.



Στην ίδια πρίζα συσκευές πολλές μαζί μη βάνετε. Μπορεί μ'άν επικίνδυνη έτσι ζημιά να κάνετε. Κι αυτήν έδώ τη συμβουλή ποτέ μη λησμονείτε: Μέσ' στο δωμάτιο του λουτρού μη μεταχειρισθήτε κανένα πράγμα ηλεκτρικό. Μπορεί άνεπαρόρρωτο να πάθετε κακό.

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ

ΟΙ ΣΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Άν θέτε την υγεία σας, παιδιά μου αγαπητά, την άσκησι του σώματος μη την παραμελήτε. Ύγεια πάντοτε άποκτά τό σώμα που άσκείται.

Όταν άσκείστε, τό αίμα σας κυκλοφορεί λαμπρά, χωνεύετε θαυμάσια κι είσαστε μιά χαρά.

Άσκήσεις: Τό ποδήλατο, τό βάδισμα, ή τρεχάλα, κουπί, κολύμπι, τό φούτ-μπάλ και τά παιχνίδια τ' άλλα



είναι τά σπουδαιότερα. Σ' αυτά όποιος άσκείται είν' υγιέστατος. Αυτό να μην τό λησμονήτε. Η ΠΑΠΑ

ΣΤΟΝ KENNENTY

...Έσύ και αν έπέθανες άθάνατος θά μένης μέσα στα βάθη της ψυχής όλης της Οικουμένης!

Αιώνια θ'είναι ή μνήμη Σου Φιλέλληνα πατέρα, και φωτεινό παράδειγμα στον κόσμο πέρα ως πέρα!

(απόσπασμα)

ΑΝΑΣ. ΜΕΡΚΟΥΡΗ-ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στό Σχολείο, τί καλά, γράμματα έμαθα πολλά κι όραία τραγουδάκια μ' έλα τ' άλλα τά παιδάκια.

Παίζουμε κυνηγητό στην αύλη και τό κρυφτό κι άλλα όραία παιχνιδάκια μ' έλα τ' άλλα τά παιδάκια.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σ. ΧΡΟΝΗΣ
Δημοδιδάσκαλος





Χωρίς Οικογένεια

Μυθιστόρημα του ΕΚΤΟΡΟΣ ΜΑΛΟ

(4) ΛΥΠΗΡΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

Οι ξευπνάδες του Κάπι και του Ζερμπίνο, ο χορός της Ντόλτσε πάνω στο σύρμα, τα μπαλέτα τους, οι ακροβασίες τους και τα καταπληκτικά παιχνίδια του Καρυδάκη μ' έκαναν να πιστέψω, πώς βρίσκομαι στη χώρα των θαυμάτων!...

Αλλά στο τέλος της παραστάσεως έδοκίμασα κι άλλη έκπληξη. Ο Κάπι, κρατώντας ένα καλαθάκι, πέρασε μπροστά απ' όλους τους θεατές και έμαζεψε αρκετές δεκάρες και φραγκάκια.

Ύστερα, αφού ο κόσμος διαλύθηκε πιά και πήγαμε σ' ένα μικρό ξενοδοχείο, για να ξεκουραστούμε ως τ' άλλο πρωί, η πρώτη μου δουλειά ήταν να γράψω τις έντυπώσεις μου στην αγαπημένη μου μητέρα.

Με τὰ λίγα γραμματάκια, που είχα μάθει, της διηγήθηκα στο γράμμα μου ολόκληρη την παράστασι με τὸ νι και με τὸ σίγμα! Και θυμάμαι ὡς τώρα ἀκόμη, σὰ νὰ ἦταν χθές, με πόση χαρά πήγα και τὸ ταχυδρόμησα, γιατί ἤξερα τὴν εὐχαρίστησι πού θὰ τῆς προξενούσε ὅλη αὐτὴ ἡ διήγησί μου.

Απὸ τὴν ἄλλη μέρα συνεχίσαμε, φυσικά, τὴν πορεία μας με τὸ ἴδιο πάντα πρόγραμμα. Πού και πού σταματούσαμε σὲ κανένα χωριὸ γιὰ παράστασι, και δὲν περνούσε μέρα χωρὶς νὰ κάνω μιὰ δυὸ προβίτσες.

Ὡστόσο, ὕστερα ἀπὸ δὲν ξέρω πόσες ἐβδομάδες, ὁ σινιὸρ Βιτάλι μιὰ μέρα μου εἶπε:

— Μικρέ μου Ρεμύ, τώρα πιά τελειοποιήθηκες. Ἀπὸ αὐριο θὰ παριστάνης και σύ. Θάρρος νάχης μόνο και σὲ βεβαιῶ πὼς ὁ κόσμος θὰ διασκεδάζῃ πολὺ μαζί σου.

Ἐ, ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή, μου φάνηκε πὼς ἤμουν διπλωματοῦχος ἡθοποιός! Και τὸ βράδυ, πού σταματήσαμε στὴν Τουλούζ, ἔχοντας στὸ νοῦ μου πὼς τὴν ἄλλη μέρα θὰ ἔκανα τὴν πρώτη μου καλλιτεχνικὴ ἐμφάνισι, δὲν ἔπαυα οὔτε στιγμή νὰ κάνω πρόβες μοναχός μου. Ἀκόμα κι ὅταν ἔπεσα νὰ κοιμηθῶ, ὅλο ἀνασηκώνομουν πάνω στὸ κρεβάτι και προβάριζα!

Νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ, τὴν ἄλλη μέρα, λίγο μετὰ τὸ μεσημέρι ὅπως πάντα, ἡ παράστασί μας ἄρχισε μπροστὰ σ' ἕνα πυκνότατο ἀκροατήριον,

πού δὲν ἔπαυε νὰ χειροκροτῇ και νὰ θαυμάζῃ τὰ διάφορα νούμερα τῶν ζώων. Ἔτσι, τὸ πρῶτο μέρος τῆς παραστάσεως τελείωσε θριαμβευτικά. Κ' ὕστερα ἀπὸ ἕνα μικρὸ διάλειμμα ἀκολούθησε ἡ κωμωδία. Τίτλος τῆς κωμωδίας ἦταν «ὁ γιατρός κι ὁ ἄρρωστος». Γιατρός ἦταν ὁ Κάπι και ἄρρωστος ὁ Ζερμπίνο. Ἦρθε ὁ γιατρός, εἶδε τὸν ἄρρωστο πού ἦταν στὸ κρεβάτι, τὸν ἐξέτασε καλὰ-καλὰ και ἀφοῦ τὸν ἀκροάσθηκε κιόλα, ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα κουτάκι με χάπια και ζήτησε με νεύματα ἕνα ποτήρι νερό, γιὰ νὰ δώσῃ στὸν ἄρρωστο ἕνα χάπι. Ὁ ἄρρωστος τότε χτύπησε ἕνα κουδουνάκι, γιὰ νὰ πῇ στὸν ὑπηρέτη του πὼς θέλει νερό.

Αὐτὸς ὁ ὑπηρέτης λοιπὸν ἤμουν ἐγώ. Ἡ μεγάλη μου στιγμή εἶχε φτάσει! Και ὅ,τι ἔκανα τὸ σταυρό μου, κρυμμένος πίσω ἀπὸ ἕνα μαγαζάκι, κ' ἐτοιμαζόμουν νὰ ἐμφανισθῶ, βλέπω ξαφνικά... τί νομίζετε; Ἐνα ἀστυφύλακα νὰ περνᾷ κάτω ἀπ' τὸ σκοινὶ πού εἶχαμε τεντώσει ὀλόγυρα και νὰ προχωρῇ στὴ μέση φωνάζοντας:

— Σταθῆτε, σταθῆτε. Ποῦ εἶναι ὁ

θιασάρχης;

— Ἐδῶ, κύρ ἀστυφύλακα. Τί θέλετε; Τὸν ρώτησε ὁ γερο-Βιτάλι πλησιάζοντας θορυβημένος.

— Πάψτε τὴν παράστασι, εἶπε ὁ ἀστυφύλακας. Πρέπει νὰ φορέστε στὰ σκυλιά σας φίμωτρο.

— Φίμωτρο στὰ σκυλιά μου;!

— Μάλιστα. Ὑπάρχει αὐστηρὴ διαταγή. Ἐπρεπε νὰ τὴν ξέρετε σεῖς.

— Και πὼς εἶναι δυνατό, σινιόρ, ἀπάντησε μ' ἀξιοπρέπεια ὁ Βιτάλι, νὰ φορέσω φίμωτρο σ' ἕνα γιατρό, σὰν τὸν κύριο Κάπι; Ἀλλά κι ὁ ἄρρωστος πὼς θὰ πάρῃ τὸ γιατρικό του, ἂν τοῦ βουλῶσω τὸ στόμα μ' ἕνα φίμωτρο;

— Ὁ κόσμος με τὰ ἀστεῖα αὐτά ἔσκασε στὰ γέλια, πράγμα πού ἔκανε τὸν ἀστυφύλακα νὰ θυμώσῃ, γιατί ἦταν σὰ νὰ τὸν ἀποδοκίμαζαν.

Τότε ὁ Καρυδάκης, πού παρακολουθοῦσε ὅλα αὐτὰ με δυσανεμία, πῆρε θάρρος με τὰ γέλια κι ἄρχισε νὰ μιμῆται τὸν ἀστυφύλακα. Ἐκανε πὼς στρίβει τὸ μουστάκι του και βάζοντας τὰ χέρια πίσω ἔκανε βόλτες νευρικές ὅπως ἐκεῖνος. Αὐτὰ ὅμως ἐξαργύρωσαν τὸ ὄργανο τῆς τάξεως, γιατί κι ὁ κόσμος γελοῦσε τώρα δυνατότερα.

(Συνεχίζεται)

ΔΙΑΣΚΕΥΗ Β.

— Φίμωτρο στὰ σκυλιά μου;!

— Τὸν ἐξέτασε καλὰ...

— Ἐδῶ, κύρ ἀστυφύλακα.

— Πάψτε τὴν παράστασι, εἶπε ὁ ἀστυφύλακας.

— Πρέπει νὰ φορέστε στὰ σκυλιά σας φίμωτρο.

— Φίμωτρο στὰ σκυλιά μου;!

— Μάλιστα. Ὑπάρχει αὐστηρὴ διαταγή. Ἐπρεπε νὰ τὴν ξέρετε σεῖς.

— Και πὼς εἶναι δυνατό, σινιόρ, ἀπάντησε μ' ἀξιοπρέπεια ὁ Βιτάλι, νὰ φορέσω φίμωτρο σ' ἕνα γιατρό, σὰν τὸν κύριο Κάπι; Ἀλλά κι ὁ ἄρρωστος πὼς θὰ πάρῃ τὸ γιατρικό του, ἂν τοῦ βουλῶσω τὸ στόμα μ' ἕνα φίμωτρο;

— Ὁ κόσμος με τὰ ἀστεῖα αὐτά ἔσκασε στὰ γέλια, πράγμα πού ἔκανε τὸν ἀστυφύλακα νὰ θυμώσῃ, γιατί ἦταν σὰ νὰ τὸν ἀποδοκίμαζαν.

Τότε ὁ Καρυδάκης, πού παρακολουθοῦσε ὅλα αὐτὰ με δυσανεμία, πῆρε θάρρος με τὰ γέλια κι ἄρχισε νὰ μιμῆται τὸν ἀστυφύλακα. Ἐκανε πὼς στρίβει τὸ μουστάκι του και βάζοντας τὰ χέρια πίσω ἔκανε βόλτες νευρικές ὅπως ἐκεῖνος. Αὐτὰ ὅμως ἐξαργύρωσαν τὸ ὄργανο τῆς τάξεως, γιατί κι ὁ κόσμος γελοῦσε τώρα δυνατότερα.

(Συνεχίζεται)

ΔΙΑΣΚΕΥΗ Β.

— Φίμωτρο στὰ σκυλιά μου;!

— Τὸν ἐξέτασε καλὰ...

— Ἐδῶ, κύρ ἀστυφύλακα.

— Πάψτε τὴν παράστασι, εἶπε ὁ ἀστυφύλακας.

— Πρέπει νὰ φορέστε στὰ σκυλιά σας φίμωτρο.

— Φίμωτρο στὰ σκυλιά μου;!

— Μάλιστα. Ὑπάρχει αὐστηρὴ διαταγή. Ἐπρεπε νὰ τὴν ξέρετε σεῖς.



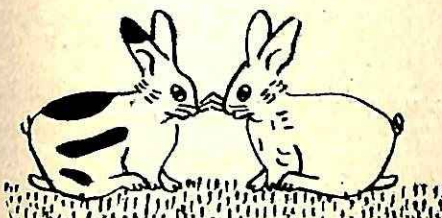
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ - ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

ΓΝΩΜΙΚΟ

Με τὰ ἀρχικά των γράμματα σχηματίζεται σπουδαῖον γνωμικόν.

1. Μέγας ποταμὸς τῶν Ἰνδιῶν.
2. Ἡ πατρίδα τοῦ Ἀρριανοῦ.
3. Ἀρσενικὸν Μετοχῆς βοηθητικοῦ ρήματος.
4. Ὅρος γνωστὸν ἀπὸ τὴν Γραφήν.
5. Ὁ καταστρέψας τὴν Πελοπόννησον.
6. Στρατηγὸς τῶν Ρωμαίων.
7. Ὁ ἐκδιώξας τὴν Τυραννίαν ἀπὸ τῆς Ἀθήνας.
8. Νῆσος τοῦ Αἰγαίου.
9. Πόλις τῆς Ἰταλίας.
10. Πρωτεύουσα τῆς Νορβηγίας.
11. Μεγάλος Θαλασσοπόρος.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΡΟΝΤΖΗΣ
Γυμν. Δάφνης Καλαβρύτων



Κ. ΑΛΕΙΦΤΗΡΑΣ
Δημ. Σχ. Κατωχωρίου Φαρσάλων

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ και ΚΑΘΕΤΩΣ

- 1) Πηλίκιον τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων.
- 2) Βάλτος.
- 3) Ὅρος τῆς Μακεδονίας.
- 4) Χωρὶς σάρκα.
- 5) 120 — Διόθογγος.
- 6) Διεθνὴς Ὄργανισμός.
- 7) Κτητικὴ ἀντωνυμία — τελικὸς σύνδεσμος.

ΚΟΡΑΝΤΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
Γυμνάσιον Κορίνθου

ΕΛΛΙΠΟΣΥΜΦΩΝΟΝ

Α—Ω—Ε—Ι—Α—Ω—Α—Α—Η—Α—Ο—

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΗΣ
Γυμνάσιον Λεβιδίου



Μ. ΙΓΝΑΤΙΑΔΟΥ

Α' Γυμν. Ἀλεξανδρείας, Ν. Ἑμαθείας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πότε και ἀπὸ ποιὸν ἀνεκαλύφθη ἡ Αὐστραλία;
2. Πότε ἀνεκαλύφθη τὸ χρυσάφι στὴν Καλλιφορνίαν;
3. Πότε ἀνεκαλύφθη ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος;
4. Ποῖος ἐφεῦρε τὸ ἀλεξικέραυνον;
5. Ποία εἶναι ἡ ἀρχαιότερη ἐπιστήμη;
6. Ποῖος ἐφεῦρε τὴν ἠλεκτρικὴν λάμπα;
7. Πότε και ἀπὸ ποιὸν ἐφευρέθη ἡ τυπογραφία;

ΝΙΚΟΛΕΤΑ Δ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
Δημ. Σχολ. Ἀρμυτος Θεβῶν



ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΝΤΕΡΜΑΡΗΣ
Γυμν. Δερβιζιάνων

ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

τοῦ βιβλιοπωλείου «Ἑστίας» Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.

ΒΑΛΜΥΡΑ Κωστή: «Πουρνᾶς», (ὁ σταυραδερφὸς τοῦ Διάκου).

ΔΕΛΤΑ Πηνελόπης: «Γιὰ τὴν Πατρίδα» — «Ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ» — «Ὁ Μάγκας» — «Στὰ μυστικά τοῦ Βάλτου» — «Παραμῦθια καὶ ἄλλα» — «Παραμῦθι χωρὶς ὄνομα» — «Τὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου» — «Τρελαντώνης».

ΔΕΛΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.: «Μῦθοι καὶ Θρύλοι».

ΜΑΤΣΑ Νέστορα: «Χωρὶς ἀγάπη».

ΜΕΓΑ Γεωργίου: «Ἑλληνικὰ Παραμῦθια». Σειρὰ Α'. «Ἑλληνικὰ Παραμῦθια». Σειρὰ Β'.

ΜΠΟΛΑΝΗ Μ.: «Ἡ ἱστορία τοῦ γιατροῦ Τζῶν Ντούλιτλ», τοῦ Λόφτινγκ Χίου. Ἑλληνικὴ ἀπόδοσις.

ΜΥΡΙΒΗΛΗ Στρατῆ: «Ὁ Ἀργοναύτης».

ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ Ζαχ.: «Τὰ Ψηλὰ Βουνά».

ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ Θέμ.: «Γιαλὸ - Γιαλὸ» — «Ἐμεῖς καὶ ἡ θάλασσα» — «Μυστικὰ τῆς θάλασσας».

Ὅλα σ' ἐξαιρετικὰ καλαίσθητες ἐκδόσεις, με πλούσια εἰκονογράφει καὶ ἄρτια βιβλιοδεσία.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗ



ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ:
ΑΤΛΑΝΤΙΣ
ΚΟΡΑΗ 8 - ΑΘΗΝΑΙ

Διαλέξτε από τις κάτωθι βιβλιοθήκες τα κατάλληλα για κάθε ηλικία βιβλία:

1) ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΕΩΝ

Πολυτελής Σειρά. 35 διάφορα βιβλία. Για παιδιά και έφηβους. Τιμαί από δρχ. 35 και άνω.

2) ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Η πασίγνωστη πολυτελής σειρά μας. 26 βιβλία. Για παιδιά 9—15 ετών. Τιμαί από δρχ. 40 και άνω.

3) «ΤΑ ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ ΜΟΥ ΒΙΒΛΙΑ»

Διεύθυνσις: ΑΛΚΗΣ Κ. ΤΡΟΠΑΙΔΗΣ

Σειρά βιβλίων Έλλήνων Συγγραφέων. 26 βιβλία. Για παιδιά 8—14 ετών. Τιμαί από δρχ. 25 και άνω.

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΠΙΟ ΧΡΗΣΙΜΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

4) ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ

ΧΙΛΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΣΕ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ

Οι βιογραφίες όλων των μεγάλων ανδρών, Έλλήνων και ξένων, από την Αρχαιότητα ως και σήμερα. Φιλόσοφοι, λογοτέχνες, ποιηταί, πολιτικοί, στρατιωτικοί, μουσικοί, ρήτορες κλπ. Σε σύντομα εύκολα δρώα με αλφαριθμητική κατάταξη, με πλούσια εγχρωμή εικονογράφηση, με καλαίσθητη εμφάνιση σε σύστημα OFFSET.

ΜΕ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥΣ
ΜΕ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ—ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ—ΠΟΙΗΜΑΤΑ
ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΓΝΩΜΙΚΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ

Η ΘΕΙΑ ΛΕΝΑ ΣΤΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

365 ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ—ΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΕ ΗΜΕΡΑ

Μια μεγάλη συλλογή από 365 παιδικά ανάγνσματα, που καλύπτουν τη διάρκεια ενός έτους. Ένα θαυμάσιο ψυχαγωγικό και παιδαγωγικό υλικό, που θα τα χρησιμοποιήσουν όλες οι Έλληνίδες Μητέρες και Νηπιγώνοι, για να απασχολούν τα παιδιά τους σε όλες τις ημέρες του χρόνου.

5) «ΤΑ ΚΑΛΑ ΒΙΒΛΙΑ»

Σειρά διαλεχτών βιβλίων Έλλήνων και ξένων συγγραφέων. Έξεδοσαν 32 βιβλία. Για παιδιά ηλικίας 8—14 ετών. Τιμαί από δρχ. 25 και άνω.

6) ΙΔΕΩΔΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

29 εγκυκλοπαιδικά βιβλία. Για παιδιά 10—18 ετών. Τιμή δρχ. 35 έκαστον.

Έκλεκτά βιβλία που περιγράφουν με συναρπαστικό τρόπο έφευρές, ανακαλύψεις, τάξιδια, την ζωή των μεγάλων ανδρών ως ο Μέγας Άλέξανδρος, Ξενοφών, Ιωάννα της Λωρραίνης κλπ.

7) ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΩΡΕΣ

Διεύθυνσις: Γ. Σ. ΒΑΕΣΣΙΑΣ

Σειρά 10 βιβλίων Έλλήνων και ξένων συγγραφέων. Για παιδιά 8—14 ετών. Τιμαί από δρχ. 25 και άνω.

8) ΧΡΥΣΑ ΒΙΒΛΙΑ

34 βιβλία. Με τα γνωστά κλασικά παραμύθια των Γκρίμ, Άντερσεν κλπ. με πολύχρωμες εικόνες. Για παιδιά 5—8 ετών. Τιμή δρχ. 20—25 έκαστον.

9) ΒΙΒΛΙΑ ΘΑΥΜΑ

32 βιβλία με ιστοριούλες και παραμύθια με πολύχρωμες εικόνες. Για παιδιά 4—8 ετών. Τιμή δρχ. 14 έκαστον.

10) 60 ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΟΛΥΧΡΩΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

Με ωραίες εικόνες. Για παιδιά από 4—10 ετών σε σχήμα μεγάλο ή μικρό με πάμφθινες τιμές από 5—10 δρχ. έκαστον. Στις παρακάτω έπτά σειρές:

α) Βιβλία «ηλεκόρασες» (διηγήματα—ιστοριούλες).

β) Τα κουκλάκια μας (χαρτοκοπτική). Και επί πλέον ένα διηγημα.

γ) Τα δμορφα βιβλία (διηγήματα—ιστοριούλες).

δ) Βιβλία ζωγραφικής (ζωγραφική).

ε) Μικρή βιβλιοθήκη (ιστοριούλες).

στ) Εικονογραφημένα αινίγματα (αινίγματα και παιχνίδια με εικόνες).

ζ) Μικρά, Μεσαία και Μεγάλα Πολύχρωμα (ιστοριούλες, παραμυθία, ποιηματάκια).

11) ΒΙΒΛΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

6 βιβλία Παιχνίδια για παιδιά 4—6 ετών. Τιμή δρχ. 20.

12) ΦΥΣΙΣ ΚΑΙ ΖΩΗ

20 Έγκυκλοπαιδικά διδασκάλια πολύχρωμα εικονογραφημένα. Τιμή δρχ. 8 έκαστον.

Για μεγάλους και μικρούς συνιστώμεν ιδιαίτέρως
[τις δύο παρακάτω βιβλιοθήκες μας:]

1ον ΓΝΩΡΙΣΑΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σειρά πολυτελών Τουριστικών Λευκωμάτων. 20 διάφορα βιβλία σε μεγάλο σχήμα για τους διάφορους αρχαιολογικούς και τουριστικούς τόπους μας. Κυκλοφορούν σε 4 διάφορες γλώσσες. Τιμή δρχ 45 έκαστον.

2ον ΕΚΛΑ-Ι-ΚΕΥΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

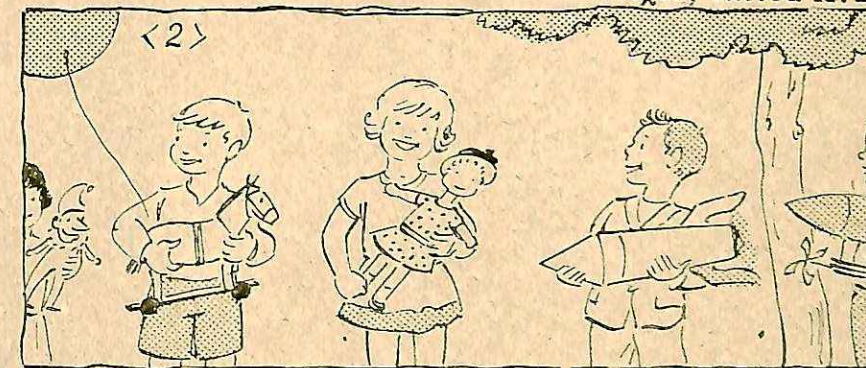
Πολυτελείς εκδόσεις. 18 δγκώδεις τόμοι που εκλαϊκεύουν την επιστήμη στους διάφορους τομείς της. Έκαστον βιβλίων διαπραγματεύεται ανεξάρτητον θέμα.

«Άγιος Βασίλης έρχεται...»

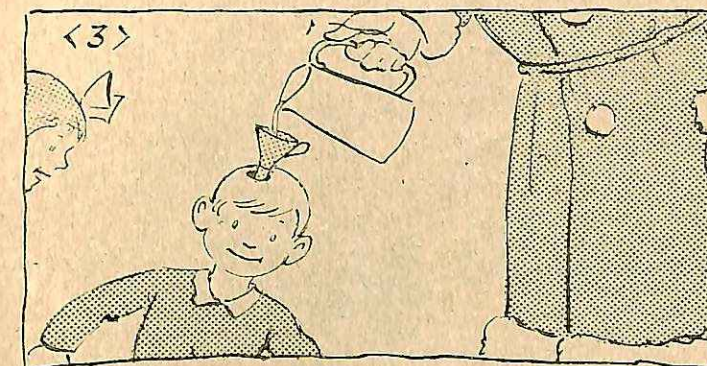
Στίχοι, σκίτσα Α. Β.



Άγιος Βασίλης έρχεται από την Κουσαρεία!
Γελώντας σιγοπερπατά,
παιχνίδια άμετοητα κρατά
κι ακούς απ' τον παιδόλογο φωνές και φασαρία!



Σε μια πλατεία στέκεται, δλόγωνα κοιτάζει
και νά, δωράκια στα παιδιά χαρούμενος μοιράζει.
«Αλογα, τόπια, έλέφαντες, σπιτία, κουζίνες, σταύλους,
κουκλιά, διαστημόπλοια και κοροδιστούς προαόλους!»



Δεν άφησε παιδί μικρό χωρίς ένα δωράκι,
και τέλος στον Κωστάκη,
που ήταν άμελέστατος, μυαλό καινούργιο δίνει
ώστε πιά τώρα μαθητής πολύ καλός να γίνει!



Κρατά εικόνα και χαοτί, κρατά και καλαμόοι,
που πρώτη έτρεξε ή Φιφή στα χέρια νά τό πάοη.
Με δέν προκάνει ή δύστυχη νά γραφή μια λεξίτσα
και γίνεται απ' τις μελανίες άμέσως... άραλίτσα!



«Κάτσε νά φάς, κάτσε νά πής, θά κόψωμε την πίττα»
του λένε ή Ντόρα κι ο Κοκός κι ο Νίκος και ή Ρίτα.
'Αλλ' ώσπου νά τη φέρουνε από τό φούρο τώρα
ο Νίκος και ή Ντόρα,

«μπουνκιά εγώ, μπουνκιά εσύ» — στο δρόμο φάγαν τη μισή,
κι άμα στο σπίτι φτάσανε, μπροστά στον Άη Βασίλη
γινήκανε ρεζίλι.



Μα κείνος χαμογελαστός: «Α, μην ανησυχείτε.
Καλή Χρονιά, παιδιάκια μου. Γελάτε, τραγουδείτε!
Μα και μια χάρι σας ζητώ, που μην τη λησμονείτε:
Αδτές τις μέρες της χαράς τον κουμπαρά νά σπάσετε
κι όσα μπορείτε στα φτωγά δωράκια ν' άγοράσετε.
Αυτό τό ξέρετε καλά, σας τό θυμίζω μόνο.
Λοιπόν πηγαίνω. Γειά, χαρά κι εύτυχισμένο Χρόνο!»

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ, ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ
Μ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ & ΣΙΑ Α.Ε. ΜΙΑΤΙΔΟΥ ΑΡ. 7 — ΑΘΗΝΑΙ

Ζητήστε από την «ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ» - Κοραή 8 - Τηλ. 222 - 846 τόν ΓΕΝΙΚΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΜΑΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΑΣ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

